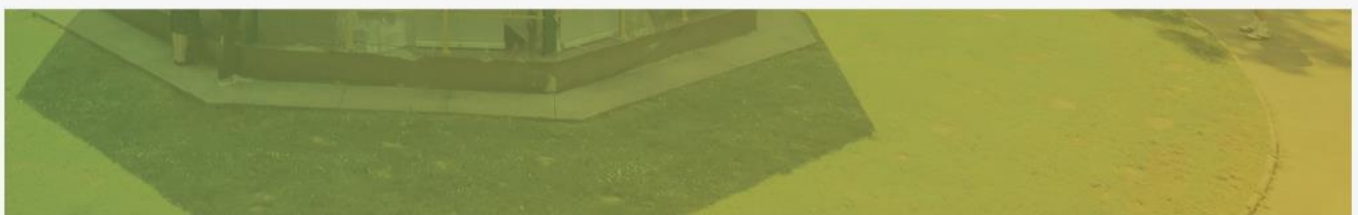
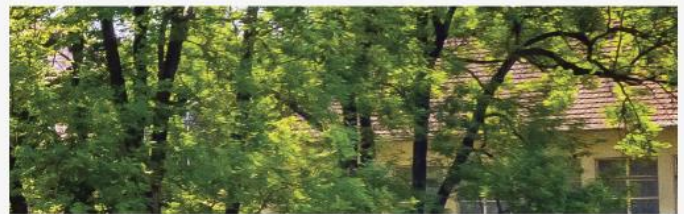

Strategija

zelene urbane obnove Grada Slatine

STRATEGIJA ZELENE URBANE OBNOVE GRADA SLATINE

Izrađivač: EUstrateg, obrt za savjetovanje

Zagreb, travanj 2023. godine

IMPRESSUM

Naručitelj: **Grad Slatina**

Trg sv. Josipa 10, Slatina

OIB: 68254459599

Tehnička podrška:

Gradska razvojna agencija Slatine (GRAS)

Trg Svetog Josipa 10, Slatina

OIB: 10997718673

Grad Slatina - Upravni odjel za razvoj Grada Slatine

Odsjek za prostorno uređenje

Trg sv. Josipa 10, Slatina

Izrađivač: **EUstrateg**, obrt za savjetovanje, projekte i strateško planiranje

Hećimovićeva 9, Zagreb, vl. Sven Simov

OIB: 45611970866

Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I), u suradnji s:

Kreativna rješenja j.d.o.o., savjetovanje, istraživanje i razvoj u arhitektonskom, biotehničkom i interdisciplinarnom području

Andrije Štampara 29, Slavonski Brod

OIB: 22355921755

Fotografije: TZ Grada Slatine, Matija Turkalj, Robert Turkalj, Sven Simov

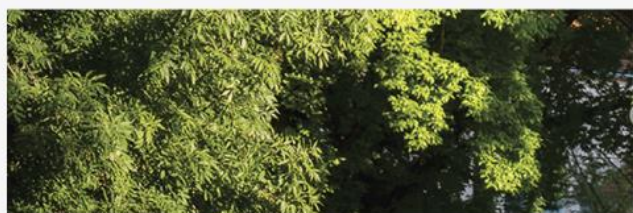
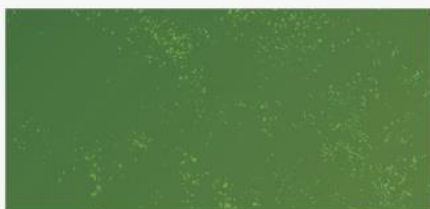

Sadržaj

1. UVOD.....	6
1.1. Zakonodavni okvir.....	8
1.1.1. Zakonodavstvo Europske unije	8
1.1.2. Nacionalno zakonodavstvo	9
2. POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG I NPOO	11
2.1. Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine	12
2.2. Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine	14
2.3. Nacionalni plan oporavka i otpornosti Republike Hrvatske 2021.-2026.	15
3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA	17
4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI	19
5. OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA OBUHVATA.....	23
5.1. Teritorijalni i prometno-geografski kontekst.....	24
5.2. Prirodno-geografska obilježja područja Grada Slatine	27
5.3. Demografska obilježja područja Grada Slatine	34
6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE	41
6.1. Analiza važećih prostorno-planskih i strateških dokumenata za teritorij Grada Slatine	42
6.2. Povijesna analiza prostornog razvoja Grada Slatine	52
6.3. Analiza relevantnih prostornih elemenata za zelenu urbanu obnovu na teritoriju Grada Slatine.	56
6.3.1. Analiza javnih zgrada i površina	56
6.3.2. Društveno-gospodarska analiza	65
6.3.3. Analiza proračunskih izdvajanja za projekte zelene urbane obnove	75

6.3.4.	Vrednovanje krajobraza Grada Slatine	79
6.3.5.	Ispitivanje javnog mnijenja	82
7.	MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA	84
7.1.	Teorijski okvir	85
7.1.1.	Tipologija kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	86
7.2.	Analiza i opis odabranih napuštenih prostora i zgrada.....	89
8.	PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU	98
8.1.	Teorijski okvir	98
8.2.	Analiza pogodnih građevinskih područja za urbanu sanaciju i/ili preobrazbu	100
9.	IZRADA SWOT ANALIZE	109
10.	STRATEŠKI OKVIR	114
	Strateški cilj 1: Očuvanje i unaprjeđenje postojeće zelene infrastrukture i bioraznolikosti	115
	Strateški cilj 2: Povećanje kvalitete života građana	119
	Strateški cilj 3: Izgradnja kapaciteta i uspostava sustava razvoja, financiranja i upravljanja	122
11.	HORIZONTALNA NAČELA	126
12.	POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE	129
13.	POPIS LITERATURE I IZVORA	132

Uvod

1. UVOD

Grad Slatina pokrenuo je izradu Strategije zelene urbane obnove Grada Slatine koji služi kao strateška podloga koja se odnosi na ostvarenje ciljeva razvoja zelene infrastrukture, integraciju rješenja temeljenih na prirodi, unaprjeđenje kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, ostvarenje ciljeva energetske učinkovitosti, prilagodbe klimatskim promjenama i jačanje otpornosti na rizike.

Svi oblici trajnog zelenila i vode u okolišu i na zgradama su potencijalni sastavni elementi zelene infrastrukture te je potrebno poticanje njihovog povezivanja u strateški planiranu mrežu. Cilj ulaganja u razvoj zelene infrastrukture kao instrumenta implementacije održivog razvoja je stjecanje brojnih koristi za društvo u cjelini – okolišnih, gospodarskih i društvenih, koji čine tri stupa održivog razvoja.

Kružno gospodarenje prostorom i zgradama podrazumijeva poticanje ponovnog korištenja zgrada i prostora i produljenje trajnosti postojećih prostora i zgrada, poticanje mjera smanjenja količine građevnog otpada te povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije te ponovnog korištenja postojećih građevnih proizvoda i materijala.

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine u rujnu 2022. godine objavilo je otvoreni poziv za izradu strategije zelene urbane obnove, financiran iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO). Iz NPOO-a će se financirati i pilot projekti zelene urbane obnove, prepoznati upravo u strategijama zelene urbane obnove. Dodatno, očekuju se sredstva za identificirane projekte i kroz Operativni program Konkurentnost i kohezija (OPKK).

Grad Slatina je postupkom jednostavne nabave odabrao gospodarski subjekt EUstrateg, obrt za savjetovanje za izradu Strategije zelene urbane obnove Grada Slatine, a ugovor je potpisan u listopadu 2022. g. Tijekom izrade Strategije, Izrađivači su pratili Smjernice za izradu strategija zelene urbane obnove, izdano kao Aneks 1 predmetnog poziva, od strane Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine. Sukladno zahtjevima Izrađivača, Naručitelj (Grad Slatina) i Gradska razvojna agencija Slatine (GRAS) su dostavljali potrebne podatke i dokumentaciju, a u izradu dokumenta je uključena i šira javnost, odnosno svi zainteresirani relevantni dionici. Provedena je i tematska anketa čiji su rezultati detaljnije prezentirani u relevantnim poglavljima Strategije, a anketa je proširena kroz dostupne lokalne medije (radio, društvene mreže lokalne radio postaje, službeni profili društvenih mreža i službene internetske stranice Grada Slatine).

1.1. Zakonodavni okvir

1.1.1. Zakonodavstvo Europske unije

- Uredba (EU) br. 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost;
- Delegirana Uredba Komisije (EU) 2021/2106 od 28. rujna 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost utvrđivanjem zajedničkih pokazatelja i detaljnih elemenata tablice pokazatelja za oporavak i otpornost;
- Provedbena odluka Vijeća Europske unije od 28. srpnja 2021. o odobrenju ocjene Plana oporavka i otpornosti Republike Hrvatske (ST10687/21; ST 10687/21 ADD1);
- Sporazum o financiranju između Komisije i Republike Hrvatske u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost potpisan 22. rujna 2021. godine;
- Operativni sporazum za provedbu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.;
- Uredba Vijeća (EU) br. 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19;
- Uredba (EU) br. 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021 o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu;
- Uredba (EU) br. 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088;
- Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (dalje u tekstu: Uredba (EU) br. 651/2014);
- Uredba Komisije (EU) br. 2021/1237 od 23. srpnja 2021. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora;
- Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (dalje u tekstu: de minimis Uredba);
- Uredba Komisije (EU) 2020/972 od 2. srpnja 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1407/2013 u pogledu njezina produljenja i o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u pogledu njezina produljenja i odgovarajućih prilagodbi (Tekst značajan za EGP);

- Uredba (EU) br. 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka);
- Guidelines accompanying Commission Delegated Regulation (EU) No 244/2012;
- Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (Tekst značajan za EGP);
- Obavijest Komisije Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete u okviru Uredbe o mehanizmu za oporavak i otpornost (2021/C 58/01);
- akti i propisi doneseni na temelju navedenog zakonodavstva.

1.1.2. Nacionalno zakonodavstvo

- Plan oporavka i otpornosti Republike Hrvatske (Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. - 2026.): <https://planoporavka.gov.hr/o-planu/9>;
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
- Odluka Vlade Republike Hrvatske o sustavu upravljanja i praćenju provedbe aktivnosti u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2026. (NN 78/21);
- Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (NN 147/21);
- Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine (NN 143/21);
- Zakon o javnoj nabavi (NN 120/16);
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)
- Zakon o Gradu Zagrebu (NN 62/01, 125/08, 36/09, 119/14, 98/19 i 144/20).
- Zakon o državnim potporama (NN 47/14, 69/17);
- Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17);
- Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12);
- Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017);
- Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018)

- Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 06/19)
- Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN 42/18);
- Zakon o sprječavanju sukoba interesa (NN 143/21);
- Strategija sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021- do 2030 godine (NN 120/21)
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 108/17, 39/19)
- Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (NN 17/19)
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 157/13, 152/14, 39/18, 32/20);
- Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17 - ispravak);
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19);
- Zakon o prostornom uređenju (NN br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19);
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19);
- Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 78/13);
- Zakon o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21);
- Zakon o upravljanju državnom imovinom (NN 52/18)
- Zakon o Središnjem registru državne imovine (NN 112/18);
- Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18);
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21);
- Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetskej učinkovitost (NN 107/03, 144/12);
- ostali podzakonski akti i tehnički propisi doneseni na temelju gore navedenih zakona.

Uz prethodno utvrđene propise, primjenjuju se i svi delegirani i provedbeni akti koji se na temelju njih donose.

Poveznica na programe

ZI i KG i NPOO

2

2. POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG I NPOO

2.1. Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Strategija je u skladu sa sva tri posebna cilja razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima:

PC 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima

Analiza stanja pokazala je kako u Republici Hrvatskoj jedan od nedostataka vezanih uz zelenu infrastrukturu predstavlja nepostojanje prostornih baza podataka zelenih površina, pa tako i zelene infrastrukture, odnosno njenih različitih tipova. Isto tako, većina jedinica lokalne samouprave nema izrađene razvojne i planske dokumente posvećene isključivo razvoju zelene infrastrukture, što uz nedostatak sveobuhvatnih i potpunih informacija o postojećem stanju često dovodi do izostanka planiranja zelene infrastrukture u njenom pravom smislu. S obzirom na multifunkcionalnost zelene infrastrukture, karakter pojedinih tipova zelene infrastrukture (javne površine) te njene široke koristi koje su najčešće mjerljive tek u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, nužno je unaprijediti znanja svih dionika uključenih u planiranje lokalnog razvoja, kao i ojačati suradnju svih razvojnih dionika Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine na svim razinama, kako u vertikalnom (hijerarhijskom) i horizontalnom aspektu, tako i s aspekta međunarodne suradnje.

Ovom strategijom doprinosi se proširenju baze podataka zelenih površina i zelene infrastrukture, izradi razvojnih dokumenata posvećenih isključivo razvoju zelene infrastrukture i planiranju razvoja iste. Dodatno prilikom izrade strategije, provedbom intervjua s važnim dionicima i ankete za opću populaciju, pojačana je participacija i suradnja svih razvojnih dionika.

PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima

S obzirom na to da su identificirane značajne razvojne prednosti zelenih i vodenih površina u gradovima koje se ogledaju ponajprije u povećanju kvalitete života u gradu kroz povećanje kvalitete zraka i vode, smanjenju toplinskih otoka, povećanju energetske učinkovitosti i održivosti ekosustava, ali i brojnim drugim pozitivnim utjecajima na zdravlje ljudi, navedenim posebnim ciljem se nastoji razviti nova te unaprijediti postojeća zelena infrastruktura, pri čemu će se, između ostaloga, nastojati poticati neupotrebljavanje kemijskih pesticida na zelenim gradskim površinama. Na taj način pridonosi se ujedno ublažavanju posljedica klimatskih promjena koje imaju sve veći utjecaj na kvalitetu života, no istodobno

se i umanjuju nepovoljni utjecaji gradova na klimatske promjene. Upravo izrada ovog strateškog dokumenta potaknut će urbano područje Grada Slatine na intenzivniju valorizaciju postojećih potencijala te osiguravanje svim stanovnicima lako dostupne zelene infrastrukture različitih tipova, veličina i funkcija.

PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture

Rezultati analize stanja pokazuju kako lokalna i regionalna samouprava i cjelokupna javnost nisu dovoljno upoznati sa zelenom infrastrukturom, odnosno njenim koristima (društvenim, gospodarskim, okolišnim), značenjem, tipovima te općenito mogućnostima razvoja i financiranja iste. Izrada ovog dokumenta će doprinijeti povećanju prepoznatljivosti tematike zelene infrastrukture na lokalnoj razini, kako u administraciji, tako i među stanovništvom. Jačanje osviještenosti kod stanovništva ujedno pozitivno djeluje na stvaranje „odozdo prema gore“ (bottom-up) inicijativa koje također mogu pospješiti razvoj zelene infrastrukture.

Strategijom zelene urbane obnove stvara se stručna podloga i strateško usmjerenje kao preduvjet za ispunjenje pokazatelja ishoda za sva tri posebna cilja Programa razvoja zelene u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine:

- Uspostavljena digitalna javna usluga za razvoj zelene infrastrukture
- Izgrađena/uređena zelena infrastruktura u urbanim područjima
- Stanovništvo koje je imalo izravan doticaj s informacijama o zelenoj infrastrukturi, kroz objave u stručnim publikacijama, sudjelovanje na održanim radionicama, konferencijama i sl.

2.2. Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Osnovni preduvjet uspješne provedbe kružnog gospodarenja prostorom i zgradama čini razvoj i uspostavljanje učinkovitog sustava provedbe budućih projekata, ali i općenito poticanja značaja istog u širokoj mjeri. Kako većina JLS nema izrađene razvojne i planske dokumente usmjerene isključivo razvoju kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, ovim ciljem je planirano potaknuti njihovo donošenje. Važan element ove Strategije predstavlja upravo poglavlje posvećeno modelu kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, čime se izravno doprinosi razvoju dokumenata usmjerenih k razvoju ovog segmenta, unatoč činjenici da strategije ovog tipa nisu usmjerene isključivo na razvoj kružnog gospodarenja prostorom i zgradama već zelenoj urbanoj obnovi kao širem pojmu.

Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada

Značajan broj nekorištenih prostora i zgrada u vlasništvu je RH ili JLP(R)S. To su prostori i zgrade koje gube svoju osnovnu namjenu, u ruralnim područjima kao posljedica raseljavanja dok u urbanim područjima iz gospodarskih razloga. Mjere kružne obnove prikladne su upravo za zgrade pogodne za ponovnu upotrebu (nekorištene zgrade i zone). Podjelu prostora i zgrada prema tipologijama i mjerilima čine:

- nekorištene zgrade – napuštene pojedinačne zgrade
- nekorištene zone – zone napuštenih prostora i zgrada (monofunkcionalne ili polifunkcionalne)

Kružno gospodarenje prostorom i zgradama uključuje niz aktivnosti kao što su pokretanje ulaganja u zelene tehnologije, održiva rješenja i inovacije na svim poljima graditeljstva, od polja planiranja, projektiranja i korištenja prostora i zgrada pa sve do mjerila građevnih materijala i proizvoda. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada trebala bi potaknuti učinkovito korištenje prostornih resursa, odnosno doprinosa održivom korištenju zemljišta kroz smanjenje potrebe za širenjem građevinskih područja na trenutačno neizgrađena područja.

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

Podizanje razine informiranosti o važnosti održivog razvoja i uloge kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na svim društvenim razinama ključan je preduvjet izgradnje učinkovitog sustava. Rezultati analize stanja pokazuju kako postoji potreba za upoznavanjem lokalne i područne (regionalne) samouprave i cjelokupne javnosti s temom kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te su pozitivno ocijenjene mogućnosti njegove primjene. Izradom ovog dokumenta, njegovom diseminacijom i vidljivosti prilikom izrade i provedbe, doprinijet će se podizanju svijesti o pozitivnom i kvalitetnom utjecaju kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Strategijom zelene urbane obnove stvara se stručna podloga i strateško usmjerenje kao preduvjet za ispunjenje pokazatelja ishoda za sva tri posebna cilja Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine:

- Razvoj digitalnih javnih usluga za kružno gospodarenje prostorom i zgradama
- Kružno obnovljene zgrade u okviru pilot projekata i poziva
- Stanovništvo koje je imalo izravan doticaj s informacijama o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama, kroz objave u stručnim publikacijama, sudjelovanjem na održanim radionicama, konferencijama i sl.

2.3. Nacionalni plan oporavka i otpornosti Republike Hrvatske 2021.-2026.

Sukladno reformi *C6.1.R5 Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama*, integriranje zelenih i održivih koncepata predstavlja poticaj za urbanu obnovu kako bi se ostvario cjeloviti potencijal zemljišta te istovremeno izgradila osnova za ostvarenje ciljeva održivog razvoja, posebice s aspekta integracije rješenja zasnovanih na prirodi i zelene infrastrukture, primjene modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, izgradnje otpornosti na rizike, otpornosti na druge prirodne i antropogene rizike, razvoj teritorijalnog sustava te primjenu mjera energetske učinkovitosti.

Cilj strategija zelene urbane obnove nije samo poboljšanje postojeće fizičke infrastrukture i/ili prostora, već i unaprjeđenje opće održivosti prostora, upravo ono za što ovaj dokument daje jasne smjernice i to kroz korištenje već urbaniziranog prostora, povećanjem kvalitete prostora, primjenom novih tehnoloških rješenja korištenjem rješenja zasnovanih na prirodi (NBS) i smanjenju potrošnje energije. Strategija je usmjerena sagledavanju lokalnih posebnosti, potencijala razvoja i prepreka koje je potrebno uvažiti

prilikom obnove kako bi se ostvarili strateški ciljevi razvoja i uređenja održivog prostora, a predstavlja značajan doprinos podlogama za prilagodbu prostornih planova te izradu strateških dokumenata, izrađena kao rezultat intenzivnog rada interdisciplinarnog tima stručnjaka iz područja urbane obnove, urbanizma, urbanog i ruralnog razvoja, strateškog planiranja, krajobrazne arhitekture, arhitekture, ekonomije i sociologije. Uz navedeno, strategija služi kao podloga za pripremu i provedbu pilot projekata i programa koji će integrirati prostorno i strateško planiranje, izbjeći barijere koje prijete održivijem korištenju zemljišta te usmjeriti cjelokupan proces urbane obnove prema održivijem i prostorno prilagođenom razvoju. Ova Strategija izravno doprinosi pokazatelju br. 369 Priloga Provedbene odluke Vijeća o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Hrvatske – *Donošenje strategija zelene urbane obnove*.

Srednjoročna vizija razvoja

3

3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Vizija je inspirativna deklaracija o tome što se želi postići u dugoročnom razdoblju. Vizija služi kao smjerokaz za odabir razvojnih i strateških ciljeva.

U Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine, definirana je sljedeća vizija:

Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve.

Prilikom ispitivanja javnog mnijenja i provedbe anketnog istraživanja, jedno od postavljenih pitanja bilo je vezano za viziju. Kroz grafički prikaz u nastavku, vidljivo je koje pojmove ispitanici smatraju ključnima za formiranje buduće vizije Grada Slatine u kontekstu zelene infrastrukture. Riječi koje se najčešće spominju u odgovorima su veličinom najveće na grafičkom prikazu.

Slika 1. Oblak riječi (engl. Word cloud) formiran od odgovora na pitanje o viziji

Izvor: Anketno istraživanje, 2023

U skladu s navedenim, temeljem odrađenih analiza i stečenog znanja o prostoru, definirana je sljedeća vizija Grada Slatine:

Slatina – zeleni i održivi grad revitaliziranih i povezanih javnih prostora i površina, dostupnih i prilagođenih za sve uzraste

4

Razvojne

potrebe i potencijali

4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI

Razumijevanje razvojnih potreba i potencijala pojedinog prostora vrlo je važan korak u planiranju njegova budućeg razvoja jer je strateško planiranje usmjereno na rješavanje razvojnih izazova, zadovoljavanje razvojnih potreba i korištenje razvojnih potencijala. Stoga se analiza razvojnih potreba i potencijala uključuje u različite akte strateškog planiranja. U ovome će se poglavlju ukratko navesti osnovne razvojne potrebe i potencijali prostora Grada Slatine, koje se mogu, više ili manje izravno, vezati u zelenu urbanu obnovu. Detaljnija analiza ulaznih podataka o pojedinim elementima prostornog razvoja u kojima postoje različite razvojne potrebe i potencijali predstavljena je u sljedeća dva poglavlja ove Strategije. U ovome su poglavlju razvojne potrebe i potencijali sumirani u tri osnovna aspekta koje obuhvaća strateško planiranje – društvenom, gospodarskom i socijalnom aspektu.

U vidu društvenog okruženja osnovni razvojni izazov s kojim se suočava područje Grada Slatine je depopulacija, odnosno smanjenje broja stanovnika. Taj je problem karakterističan gotovo za cijeli kontinentalni dio Hrvatske, a poprima velike razmjere u Istočnoj Hrvatskoj, regiji u kojoj je Grad Slatina smješten, koja nema dugu tradiciju depopulacije. Iako je stanovnika sve manje zbog negativne prirodne promjene (veći broj umrlih stanovnika od broja rođenih), depopulacija poprima još snažnije razmjere zbog sve većeg iseljavanja stanovnika. Iseljava se uglavnom mlađe, radno sposobno stanovništvo, koje djelomično odlazi u druge dijelove Hrvatske, a djelomično u inozemstvo. Zbog toga se još snažnije povećava udio stanovnika starije životne dobi. Starenje stanovništva dovodi do pojačanih potreba za brigom za stanovništvo starije životne dobi, kako u vidu pomoći osobama u vlastitoj kući ili u domovima za starije, tako i u prilagodbi javne infrastrukture kako bi bila što pristupačnija starijim osobama, posebice onima koje su slabije pokretne. Smanjenje broja stanovnika mlađe životne dobi može dovesti do smanjenja broja razrednih odjela i rasprava o racionalnosti poslovanja pojedinih područnih škola ili različitih pravnih osoba koje djeluju na području Grada u kojima sudjeluju mladi. Međutim, usporavanje pada broja stanovnika od 2018. godine nadalje pruža nadu u nešto bolju demografsku perspektivu. Potencijal za razvoj društvenog okruženja Grada Slatine predstavlja dostupna društvena infrastruktura u više naselja koja se uz određena ulaganja u osuvremenjivanje sadržaja i povećanje energetske učinkovitosti može prilagoditi da zadovoljava potrebe društvenog razvoja različitih društvenih skupina. Grad iz svojeg proračuna kontinuirano ulaže sredstva u unaprjeđenje objekata društvene infrastrukture, bili oni javne, kulturne, sportsko-rekreacijske ili neke druge društvene namjene. U tom smislu koriste se i u budućnosti se mogu snažnije koristiti različiti instrumenti za financiranje iz fondova Europske unije ili iz drugih izvora na nacionalnoj ili regionalnoj razini. Izdvajanjem financijskih sredstava za pravne osobe koje

su korisnici gradskog proračuna: Dječji vrtić „Zeko“ u Slatini, Pučko otvoreno učilište Slatina, Javna vatrogasna postrojba Grada Slatine, Gradska razvojna agencija Slatine i Zavičajni muzej Slatina, Grad omogućuje razvoj i unaprjeđenje šireg spektra usluga za svoje stanovništvo i za stanovništvo ostalih jedinica lokalne samouprave koji njemu gravitiraju.

Što se tiče gospodarskog okruženja, Grad Slatina kontinuirano ulaže proračunska sredstva u razvoj infrastrukture za poduzetnike te im svojim uslugama stoji na raspolaganju kako bi mogli razviti i unaprijediti poslovanje. Pad broja stanovnika smanjuje demografsku bazu za lokalno tržište rada, iako recentni podatci o stanju na tržištu rada u Gradu ukazuju na povećanje broja radnih mjesta i smanjenje broja nezaposlenih. Grad doprinosi smanjenju nezaposlenosti svojim programima (npr. *Slatino, zaželi*), što je praksa koju je vrijedno nastaviti i u budućim razdobljima. Obrazovna struktura stanovništva na području Grada relativno je povoljna i ne predstavlja nikakve prepreke za budući razvoj inovacija u gospodarstvu. Povoljne karakteristike prirodne osnove omogućuju razvoj različitih poljoprivrednih kultura i stoga je i broj poljoprivrednih gospodarstava na teritoriju Grada prilično visok, a među njima prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Međutim, nositelji poljoprivrednih gospodarstava su uglavnom starije osobe te je potrebno poraditi na boljem imidžu poljoprivrede kako bi se privukle mlađe osobe u komercijalnu poljoprivredu. Posljednjih godina također se ulaže u razvoj turističke ponude. Broj turističkih dolazaka i noćenja prilično varira, na što je djelomično utjecala i pandemija COVID-19. Stoga bi se u budućim razdobljima također trebalo značajnije raditi na turističkoj promociji, razvoju turističke infrastrukture i ponude. U tom spektru posebno je važno uključivanje dionika privatnog i civilnog sektora. Vezano uz zelenu urbanu obnovu, razvojem zelene infrastrukture i primjenom zelenih rješenja, Slatina može biti privlačan centar za različite privatne inicijative.

U smislu okolišnih i infrastrukturnih aspekata razvoja, prostor Grada Slatine ima vrijedan prostorni resurs u diversificiranosti pejzaža, koji obuhvaća ravne prostore s mozaikom poljoprivrednih površina te blago raščlanjene brežuljke. Takva područja vrlo su privlačna za život i rad. Na području Grada ne postoje velika zaštićena područja prirode te prostor kao takav nema ograničenja za racionalno širenje i uređenje naselja. Izrađena prostorno-planska dokumentacija vrlo je obuhvatna i daje detaljne okvire za prostorni razvoj Grada s implikacijom na različite društvene, gospodarske i okolišne aspekte te je potrebna njezina strateška primjena kako bi i prostornim planiranjem došlo do snažnijeg razvoja Grada. Grad je vlasnik većeg broja različitih infrastrukturnih objekata, predviđenih za promet ili komunalne usluge te javnih površina. Stanje većine objekata javne urbane infrastrukture sukladno Registru nekretnina Grada je zadovoljavajuće, ali traži dodatne zahvate u njihovo unaprjeđenje. Unaprjeđenje javne infrastrukture,

posebice javnih urbanih površina, kao i prometne infrastrukture namijenjene pješacima i biciklistima te svih ostalih oblika javne infrastrukture, može se temeljiti na konceptu zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi (engl. *Nature Based Solutions, NBS*). Na taj bi se način postigla veća atraktivnost Grada za stanovanje, poslovanje i posjetu (rekreaciju), a ujedno bi se omogućilo smanjenje ugljičnog otiska Grada. U tom smislu kao posebni napredak treba istaknuti *Akcijski plan energetske i klimatske održivosti (SECAP) Grada Slatine*, dokument kojim se planira prilagodba Grada klimatskim promjenama u šest društveno-gospodarskih sektora (zgradarstvo, voda, upravljanje otpadom, planiranje korištenja zemljišta, poljoprivreda i šumarstvo, industrija). Grad Slatina je među prvim jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj koje su izradile takav plan. Mjere predviđene tim planom povezane su s mjerama i aktivnostima zelene urbane obnove predviđenim u ovoj Strategiji.

5

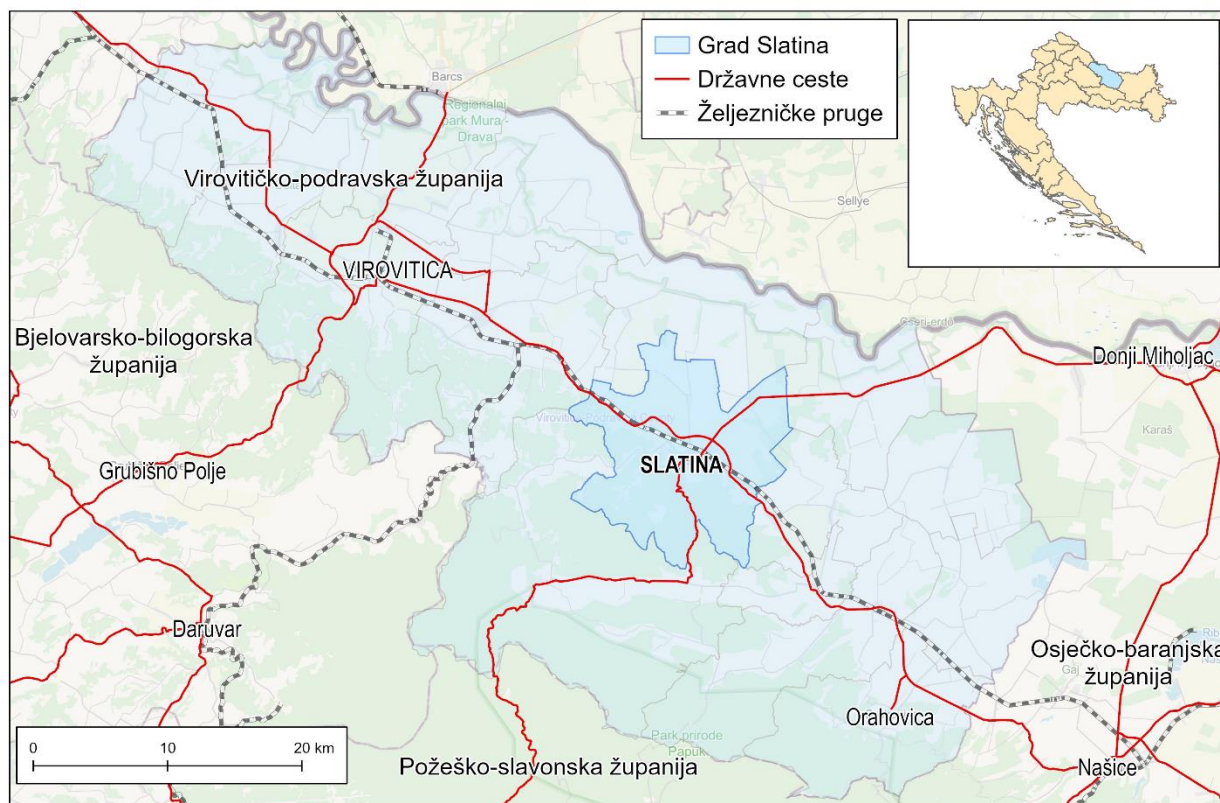

Osnovna obilježja područja obuhvata

5. OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA OBUHVATA

5.1. Teritorijalni i prometno-geografski kontekst

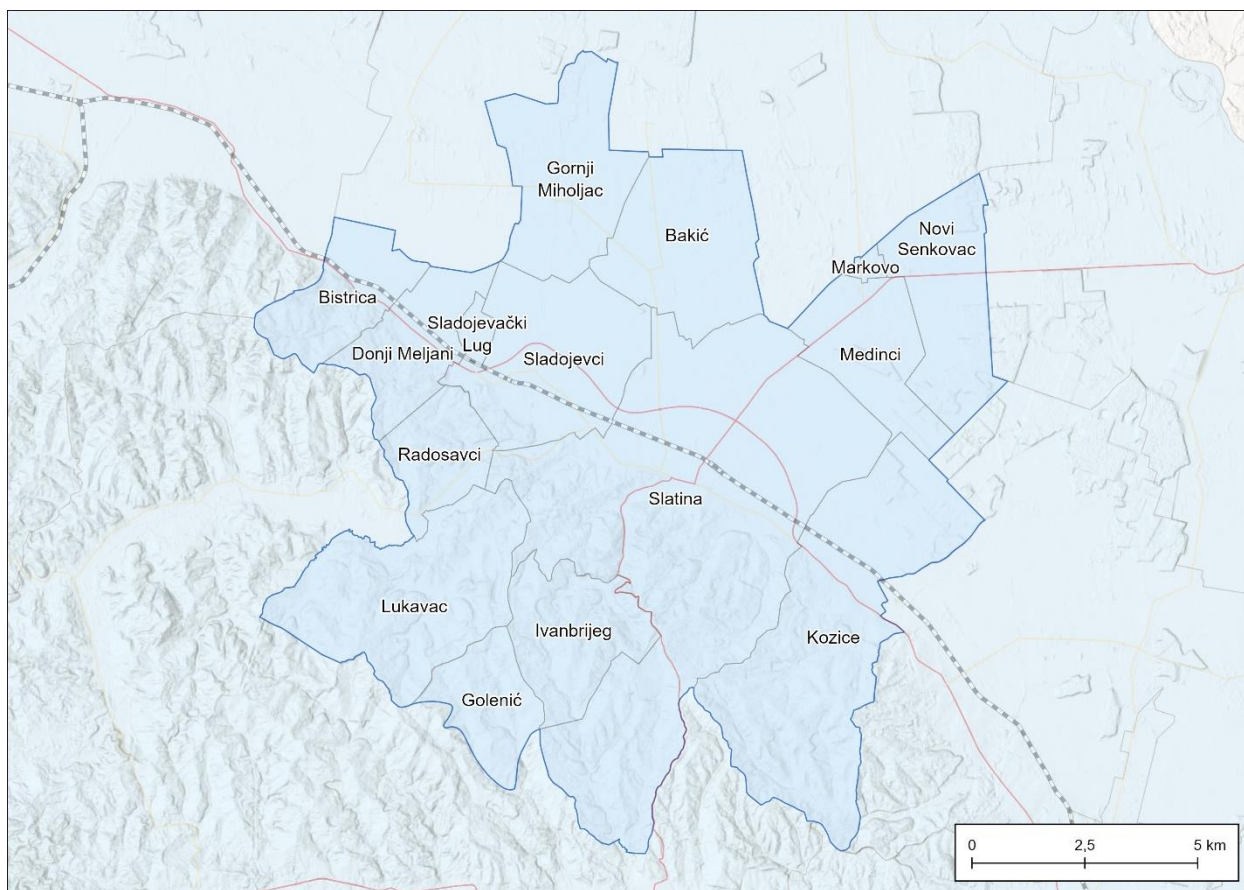
Grad Slatina smješten je u istočnom dijelu Virovitičko-podravске županije i prostire se na površini od 167,75 km² te svojom površinom zauzima 8,3 % teritorija županije. Prostor Grada uglavnom karakterizira nizinski pejzaž riječne terase Drave koji se blago uzdiže i raščlanjuje prema jugu. U smislu uvjetno homogene regionalizacije, područje Slatine prostor je gdje se dodiruju utjecaji dvije tradicionalne hrvatske regije – Slavonije i Podravine te se stoga to područje naziva Slavonska Podravina (Njegač, 2002), ali se zbog svojih prirodno-geografskih i društveno-povijesnih obilježja u više različitih izvora nedvojbeno smješta u Istočnu Hrvatsku (Njegač, 2002; Magaš, 2013). Grad Slatina graniči sa šest drugih općina u Virovitičko-podravskoj županiji. To su općine Suhopolje, Voćin, Mikleuš, Nova Bukovica, Čađavica i Sopje. Od najbližeg regionalnog centra, Virovitice, urbano naselje Slatina udaljeno je 30 km, a od makroregionalnog centra Istočne Hrvatske, Osijeka, Slatina je udaljena 95 km.

Slika 2. Geografski i prometni položaj Grada Slatine

Izvor: OSM, 2022

Prometni položaj Slatine (sl. 2.) razmjerno je povoljan jer se nalazi na međunarodnom podravskom prometnom pravcu, koji se dolinom rijeke Drave pruža u smjeru Maribor – Varaždin – Koprivnica – Virovitica – Slatina – Našice – Osijek te se u dva kraka dijeli dalje prema Erdutu i Subotici odnosno Vukovaru, Iloku i Novom Sadu. U Hrvatskoj je na tom prometnom pravcu cesta najvišeg ranga tzv. Podravska magistrala, dvotračna državna cesta D2 koja povezuje granične prijelaze Dubrava Križovljanska (Slovenija) i Ilok (Srbija), te prolazi obilaznicom Slatine. S državne ceste D2 na slatinskoj se obilaznici prema sjeveru odvaja državna cesta D34 koja Slatinu spaja s Donjim Miholjcem i Osijekom, prolazeći neposredno uz rijeku Dravu. Tom je cestom Slatina povezana s graničnim prijelazom Donji Miholjac, od Slatine udaljenim 45 km, s kojega dalje vodi cesta prema mađarskom regionalnom središtu Pečuhu. Sa slatinske obilaznice također se odvaja državna cesta D69 koja Slatinu preko Papuka povezuje s Požegom i Pakracom. Na teritoriju Virovitičko-podravške županije trenutno ne postoji nijedna autocesta ili brza cesta, iako se planira i dijelom je započeta izgradnja dvije brze ceste i to: brza cesta Bjelovar- Virovitica - GP Terezino polje, koje se nastavlja na brzu cestu Bjelovar- Farkaševci- Vrbovec- Zagreb i povezuje VPŽ sa Zagrebom, te na podravskome pravcu – podravska brza cesta Varaždin - Josipovac (dionica Virovitica-Slatina). Dionica brze ceste Bjelovar – Virovitica koja kreće od Virovitice do Špišić Bukovice, duljine oko 5,5 km, u fazi je izvlaštenja zemljišta na trasi ceste i dobivanja građevinskih dozvola. Podravska brza cesta na dionici Virovitica-Suhopolje je izgrađena u duljini od 9 km, a u tijeku je projektiranje i parcelacija koridora na dionici Suhopolje- Slatina, duljine cca 20 km. Obje brze ceste i navedene dionice od izuzetnog su značaja za razvoj i opstanak gospodarstva, te zadržavanje stanovništva na području Grada Slatine i cijele VPŽ. Kroz teritorij Grada Slatine prolazi željeznička pruga regionalnog značaja R202, koja povezuje Varaždin i Dalj, prolazeći kroz ista naselja kao i cestovni podravski pravac. Pruga je neelektrificirana te ju je potrebno rekonstruirati kako bi se povećale brzine u putničkom i teretnom prometu. Ostale vrste prometa koje postoje na teritoriju Grada (pješački, biciklistički) nisu relevantne za vrednovanje prometno-geografskog položaja Grada.

Slika 3. Naselja Grada Slatine

Izvor: OSM, 2022

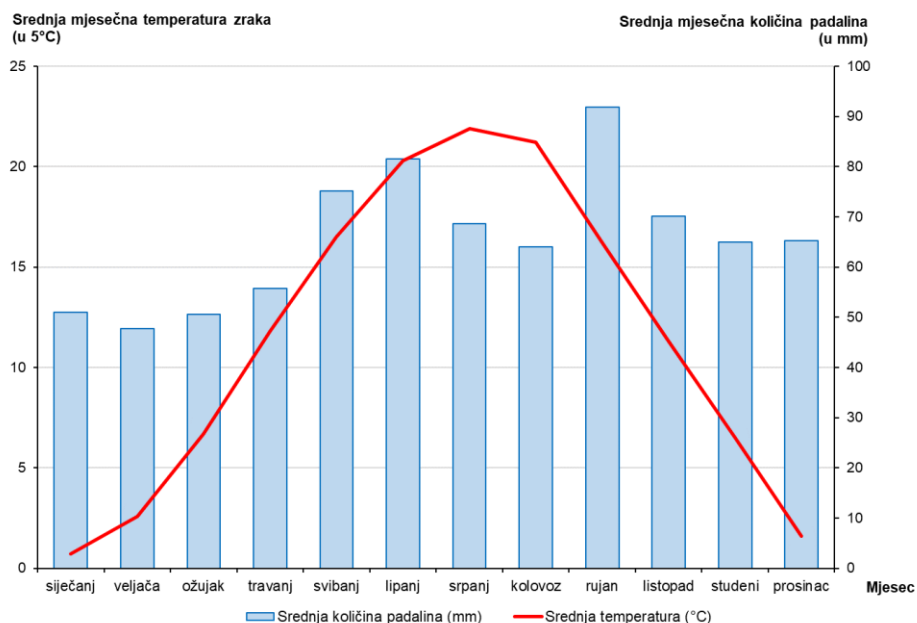
Teritorij Grada Slatine čini 15 naselja, čiji je teritorijalni obuhvat prikazan na priloženoj karti (sl. 3.). Na karti se iz prikaza reljefa također vidi razlika u reljefnim obilježjima područja Grada jer su naselja sjeverno od Podravske magistrale klasična ravničarska naselja, a južno od podravskog pravca nalaze se naselja koja su smještena u slatinsko-voćinskom pobrđu na koje se južnije nastavlja osojno podgorje Papuka. Naselja nizinskog dijela karakterizira longitudinalni tlocrt, gdje su se naselja razvila kao dugački nizovi kuća uz prometnice, dok su naselja južnog, brežuljkastog dijela manja okupljena naselja uglavnom koncentrirana u nižim dijelovima potočnih dolina ili manjih kotlina okruženih brežuljcima.

5.2. Prirodno-geografska obilježja područja Grada Slatine

Prema svojim reljefnim obilježjima veći dio teritorija Grada Slatine može se okarakterizirati kao nizinsko područje formirano kao riječna terasa Drave kojemu nadmorska visina ne prelazi 130 m, dok se u južnom dijelu teritorija Grada nalazi relativno nisko raščlanjeno brežuljkasto područje koje dostiže maksimalnu nadmorsku visinu od 262 m u vrhu Lužnjakovac na krajnjem južnom rubu teritorija Grada (DGU, 2022). Takva jasna razlika u tipovima reljefa na teritoriju Grada očituje se u pedološkim karakteristikama i vegetacijskom pokrovu. U sjevernom dijelu teritorija Grada prevladavaju močvarna glejna tla koja prekriva tzv. panonska stepa, a u južnom dijelu ona prelaze u lesivirana i pseudoglejna tla koja su većim dijelom prekrivena šumskom vegetacijom, koju uglavnom sačinjavaju hrast kitnjak i grab (Magaš, 2013). Nizinska područja u sjevernom dijelu teritorija Grada vrlo su pogodna za razvoj poljoprivrede. Prema podacima o pokrovu i namjeni korištenja zemljišta dobivenih daljinskim istraživanjima iz baze Corine Land Cover Croatia (CLCCro, 2018), čak 52,8 % teritorija Grada čini poljoprivredno zemljište, među kojima prednjače kategorije nenavodnjavano poljoprivredno zemljište i mozaik poljoprivrednih površina. Takav, poprilično visok udio obrađenog poljoprivrednog zemljišta upućuje na veliki prirodni potencijal ovog prostora prema agrarnom iskorištavanju. Osim poljoprivrednih površina, veliki udio teritorija, ukupno 42,8 %, prekriven je šumama (CLCCro, 2018).

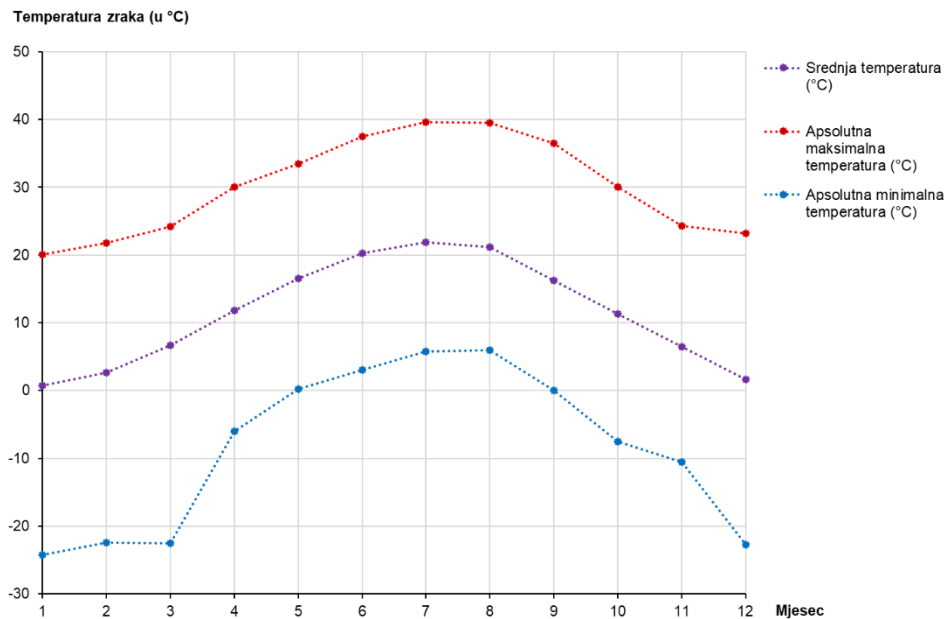
Područje Grada Slatine obilježava umjereno topla vlažna klima s toplim ljetima (Cfb tip prema Köppenu) (Magaš, 2013). To je klimatski tip u kojemu nema sušnog razdoblja u pojedinom dijelu godine, a srednje mjesečne temperature ne prelaze ispod $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$ u najhladnijem mjesecu, ni iznad $22\text{ }^{\circ}\text{C}$ u najtoplijem mjesecu. Klimatski dijagram za klimatološku postaju Slatina - Medinci (sl. 4.) potvrđuje ispravnost klasifikacije područja Slatine u klimatski razred Cfb u vremenu od 1992. do 2021. godine. Međutim, potrebno je računati s klimatskim promjenama, koje su se posebno intenzivirale u posljednjim desetljećima, koje bi mogle dovesti do povećanja prosječnih mjesečnih temperatura u budućim razdobljima. Također, kao jedna od posljedica klimatskih promjena može se očekivati veća učestalost vremenskih nepogoda. Ukoliko se promatraju razlike između prosječnih mjesečnih temperatura zraka te apsolutnih maksimalnih i minimalnih temperatura zraka izmjerenih u razdoblju od 1992. do 2021. godine na postaji Slatina – Medinci (sl. 5.), može se zaključiti da su odstupanja apsolutnih temperatura zraka izmjerenih u pojedinom mjesecu u tom razdoblju jednolika cijele godine ako se radi o apsolutnim maksimalnim temperaturama, a nešto je veća razlika kod apsolutnih minimalnih temperatura. Razlike između apsolutne maksimalne izmjerene temperature i prosječne mjesečne temperature kreću se u intervalu između $17,0$ i $21,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ za sve mjesece u godini te nema izrazitih odstupanja. Razlike između

apsolutne minimalne temperature kreću se u rasponu od 15,2 do 29,2 °C, a najveće se razlike bilježe u zimskim mjesecima gdje su apsolutne minimalne temperature koje su izmjerene bile znatno niže od mjesečnih srednjaka za cijelo tridesetogodišnje razdoblje. Pojava temperatura zraka koje znatno odstupaju od mjesečnih prosjeka, bilo da su znatno više ili niže od prosjeka, jedno je od obilježja koje donose klimatske promjene i može se očekivati više takvih događaja u budućim razdobljima. Najviša temperatura zabilježena u razdoblju 1992. – 2021. bila je u srpnju 2007. (39,6 °C), a najniža je zabilježena u siječnju 2003. (–24,2 °C) (DHMZ, 2023).

Slika 4. Srednje mjesečne temperature i količine padalina za meteorološku postaju Slatina - Medinci od 1992. do 2021. godine

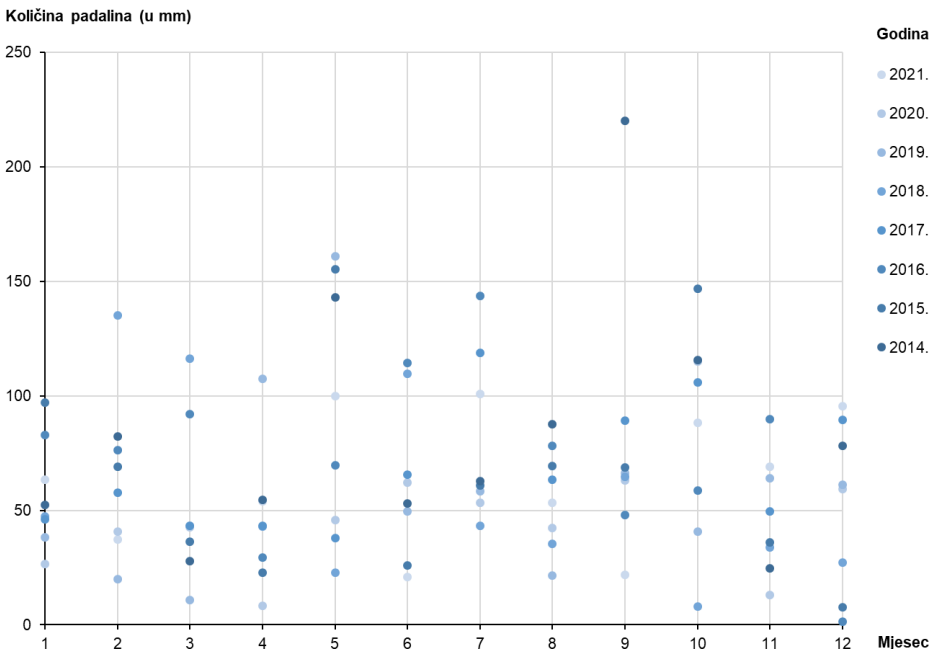
Izvor: DHMZ, 2023

Slika 5. Srednje mjesečne količine padalina na klimatološkoj postaji Slatina – Medinci od 1992. do 2021. godine

Izvor: DHMZ, 2023

Iako se podatci o količinama padalina po mjesecima u vrlo kratkom vremenskom nizu ne mogu uzeti kao precizni klimatološki podatci, podatci o količinama padalina izmjerenim na klimatološkoj postaji Slatina – Medinci (sl. 6.) ukazuju na činjenicu da je u razdoblju od 2014. do 2021. bilo mjeseci u godini kada je količina padalina po mjesecima znatno odskakala u odnosu na ostale godine, i to češće u mjesecima kada je zabilježena veća količina padalina, nego u onima koji su bili sušniji.

Slika 6. Srednje mjesečne količine padalina na klimatološkoj postaji Slatina – Medinci od 2014. do 2021. Godine

Izvor: DHMZ, 2022b

Budući da ne postoje podatci o insolaciji na teritoriju Grada Slatine, analiziraju se podatci s meteorološke postaje Osijek. Na meteorološkoj postaji Osijek u razdoblju od 2013. do 2021. zabilježeno je između 1900 i 2200 sunčanih sati godišnje (DHMZ, 2022a), po čemu taj prostor pripada među najosunčanije dijelove kontinentalnog područja Hrvatske.

U vidu sve zamjetnijih klimatskih promjena, Grad Slatina dao je 2021. godine izraditi i dokument pod nazivom *Akcijski plan energetske i klimatski održivog razvitka (SECAP) Grada Slatine* (Grad Slatina, 2021) koji je na temelju analize energetske potrošnje i emisija CO₂ na teritoriju Grada definirao mjere za smanjenje emisije CO₂ u različitim aspektima društvenog života i gospodarstva te okvir za njihovu provedbu. U tom se dokumentu navodi da se prema srednjim modelima predviđanja klimatskih elemenata uslijed klimatskih promjena koje koristi Državni hidrometeorološki zavod u razdoblju od 2011. do 2040. godine očekuje povećanje prosječne zimske temperature do 0,6 °C, a ljetne za 1 °C, koje bi se u razdoblju od 2041. do 2070. moglo povećati i do 2 °C zimi te do 2,4 °C ljeti. Kao osnovni uzročnik klimatskih promjena projiciranih u tom modelu navodi se povećana emisija CO₂. Analiza podataka o temperaturi i padalinama u SECAP-u ukazala je na blagi trend smanjenja broja kišnih i snježnih dana, kao i dana s temperaturom većom ili jednakom 30 °C, te dana s temperaturom manjom od 0 °C u desetogodišnjem razdoblju od 2009. do 2018. (Grad Slatina, 2021, 24). Srednje mjesečne brzine vjetra u istom razdoblju neznatno su varirale

oko vrijednosti od 7,5 km/h. U SECAP-u su također predstavljeni podatci o kvaliteti zraka, za koju je kao referentna uzeta analiza s postaje Zoljan na teritoriju Grada Našica, koji ukazuju na zadovoljavajuću kvalitetu zraka (I. kategorija – čist ili neznatno onečišćen zrak). Kao osnovni rizici koje SECAP prepoznaje u klimatskim promjenama navedeni su povećanje broja i uzastopno pojavljivanje toplih (temperature više od 25 °C) i vrućih dana (temperature više od 30 °C) u ljetnim mjesecima, kao i pojavljivanje dana s ekstremno niskim temperaturama (manjim od –10 °C), koje su osim u zimskim mjesecima, ponajprije prosincu i siječnju, zabilježene i u kasnijim mjesecima, čak i početkom proljeća. Rizici vezani uz padaline prepoznati u SECAP-u uglavnom se tiču ekstremnih padalina kada u kratkom roku padne velika količina kiše ili tuča praćena olujnim vjetrom koje uzrokuju velike materijalne štete za stanovništvo, gospodarske djelatnosti i imovinu, a posebno se ističu velike štete na poljoprivrednoj proizvodnji. Pritom se mogu javiti i bujične poplave koje se događaju naglim stvaranjem bujičnih tokova i izlivanjem vode iz korita potoka. Kako bi se umanjila šteta od takvih poplava, na teritoriju Grada Slatine Hrvatske vode izgradile su dva akumulacijska jezera:

- jezero Javorica (2006. godina, površine 14 ha, volumena 0,4 mil. m³ vode) na slivu potoka Javorica- Slatinska Čađavica, smješteno na jugozapadnom rubu Slatine u k.o. Ivanbrijeg, i
- jezero Slanac na slivu potoka Čađavica (2014. godine, površine 80 ha, volumena 1,8 milijuna m³ vode), koje služi za zaštitu od poplava zapadnog dijela područja Grada Slatine, mjesta Radosavci, Sladojevci i Gornji Miholjac

Također, početkom 2023. godine započeta je izgradnja retencije Stublovac na slivu potoka Stublovac - Potočani, na jugoistočnom rubu Slatine.

Osim navedenih akumulacija - retencija, u PPUG-u Slatina planirano je još njih sedam: Sašika, Donji Meljani, Bistrica, tri mini-retencije na slivu Potočani i retencija Lukavac na potoku Lukavčić.

Područje Grada Slatine podijeljeno je vododijelnicom koja ide zapadnim rubom naselja Slatina, te istočni dio pripada slivu Slatinska Čađavica-Drava, u koji utječu od većih vodotoci Javorica, Potočani, Kozički potok. Zapadni dio Grada Slatine pripada slivu Čađavica-Županijski kanal-Drava, a kojem pripadaju od većih vodotoci Slanac, Lukavčić, Jugovac i drugi.

Koridori glavnih vodotoka koji dominiraju slatinskim prostorom – Javorica i Potočani - su koridori kojima se planira povezivanje plave i zelene infrastrukture u istočnom i središnjem dijelu slatinskog prostora (koridor potok Javorica - akumulacijsko jezero Javorica, koridor Potočani - PRC Potočani- Stublovac-retencija Stublovac), a u zapadnom dijelu to je koridor potoka Čađavica- akumulacija Slanac.

Obilne padaline također mogu utjecati na stvaranje klizišta i odrona zemlje, pri čemu postoji opasnost posebno u južnom, reljefno raščlanjenijem dijelu Grada. Izuzev potencijalnih rizika uzrokovanih velikom količinom padalina, potencijalan rizik u slučaju porasta temperature i nedostatka padalina u toplijem dijelu godine predstavljaju suše, koje posebnu štetu mogu nanijeti poljoprivrednoj proizvodnji. Mjere koje SECAP predlaže u ublažavanju klimatskih promjena bit će predstavljene u sljedećem poglavlju.

Od hidrogeografskih karakteristika na teritoriju Grada Slatine može se izdvojiti postojanje nekoliko manjih tekućica, uglavnom potoka, među kojima se svojom veličinom i duljinom toka ističe Čađavica, koja izvire na Papuku, prolazi zapadnim dijelom teritorija Grada i ulijeva se u rijeku Dravu. Sjeverna nizinska područja ispresijecana su umjetnim kanalima izgrađenim između većih poljoprivrednih posjeda. Glavni smjer pružanja vodotoka na teritoriju Grada je od juga prema sjeveru, prema rijeci Dravi, u skladu s prirodnim padom. Obrana od poplava na teritoriju Grada organizira se sukladno *Provedbenom planu obrane od poplava branjenoga područja: Sektor B – Dunav i donja Drava: Branjeno područje 17: Karašica i Vučica* (Hrvatske vode, 2014). Tip poplava koji se može očekivati na području Grada na temelju tog dokumenta su bujične poplave potoka koji donose vodu s Papuka. U svrhu zaštite od takvih poplava, južno od urbanog naselja Slatina, uz potok Javorica nalazi se istoimena akumulacija (Hrvatske vode, 2014). Karta opasnosti od poplava koju su izradile Hrvatske vode (2019) predviđa mogućnost pojave poplava ponajprije u sjevernijem nizinskom dijelu teritorija Grada te u dolini Čađavice, dok urbano naselje Slatina te naselja uz Podravsku magistralu nisu prepoznati kao područja u kojemu postoji opasnost od poplava. Unatoč tome, urbano naselje Slatina u prošlih 30-ak godina bilježi niz manjih i većih poplava uslijed intenzivnih oborina koje su pale u vrlo kratkom roku što je uzrokovalo stvaranje bujičnih poplava koje su uzrokovale štetu na obiteljskim kućama, gospodarskim objektima i komunalnoj infrastrukturi¹. Šteta i opasnost bi bile znatno veće da nije izgrađeno akumulacijsko jezero Javorica. Sa ciljem smanjenja negativnog utjecaja od poplava, Hrvatske vode izradile su projektnu dokumentaciju i započele s izgradnjom retencije Stublovac, koja bi trebala preuzeti dio vodnog vala prije ulijevanja vodotoka Stublovac u vodotok Potočani i tako spriječiti poplave na istočnom urbanom dijelu grada Slatine.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode na teritoriju Grada Slatine postoje dva zaštićena lokaliteta u kategoriji spomenik parkovne arhitekture, oba smještena u središnjem dijelu grada Slatine, na Šetalištu Julija Buergera, i to: pojedinačno zaštićeno stablo Mamutovac /*sequoia gigantea decs.*/ Reg. broj 406, zaštićeno

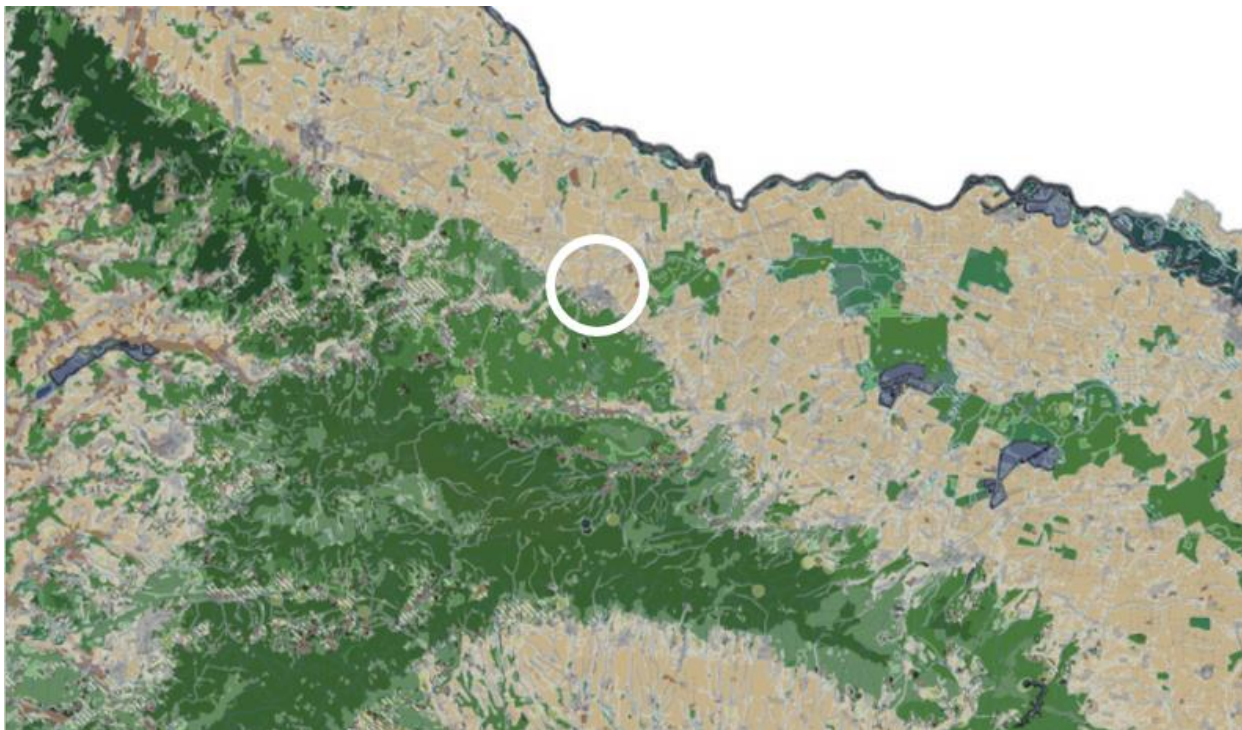
¹ Najveća od spomenutih poplava dogodila se 5. kolovoza 2014. godine, kada je od kišnog nevremena i izlivanja potoka Potočani, Stublovac i Javorica oštećeno 174 obiteljske kuće i/ili pomoćnih zgrada, 4 poslovne građevine, gradske ceste i propao dio željezničke pruge Varaždin-Dalj nedaleko kolodvora Slatina te je promet prugom bio više dana u prekidi zbog izgradnje novoga mosta preko potoka Potočani.

od 1967. godine, i Park u Slatini, s južne strane Mamutovca, zaštićen od 1968. godine, Reg. Broj 570. Osim ovog lokaliteta, za sada ne postoji nijedno zaštićeno područje kojega definiraju ostali pravni akti na lokalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini o zaštiti prirodnih vrijednosti prostora izuzev Zakona o zaštiti prirode. Upute i smjernice za očuvanje navedenih spomenika parkovne arhitekture utvrđuje Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom na području Virovitičko-podravske županije.

Grad Slatina je u razdoblju 2017. - 2021. godine proveo projekt revitalizacije parka i Mamutovca te rekonstrukciju postojećih dviju derutnih zgrada u krugu zaštićenog područja, te otvorio za posjetitelje kompleks EPIcentar Sequoia Slatina, u kojem su smješteni Posjetiteljski centar (Zgrada 1- konferencijske dvorane, hostel s 32 ležaja i restoran otvorenog tipa) i Informativno-edukacijski centar (Zgrada 2 – u prizemlju dvije višenamjenske dvorane/radionice za udruge odgojnog, kulturnog i prirodnog usmjerenja, na katu Stalni postav Epicentra Sequoia Slatina). Projekt je sufinanciran iz europskih strukturnih i investicijskih fondova - OP Konkurentnost i Kohezija 2014-2020, Javni poziv „Promicanje održivog razvoja prirodne baštine“, te iz sredstava MRRFEU i gradskog proračuna.

Osim zaštićenih spomenika parkovne arhitekture, posebnu vrijednost središnjem dijelu Slatine daju parkovi, od kojih se izdvaja park uz zgradu Uprave šuma Slatina sa starim lipama. Također, na rubnim dijelovima zanimljiva su još dva lokaliteta, a to su park-šumica u sklopu arheološkog lokaliteta Turski grad Medinci (vlasništvo Grada Slatine) i stari hrastovi na zapadnom ulazu u naselje Kozice, u nizinskom dijelu šume nedaleko područne škole u Kozicama.

U okviru izrade Strategije izrađena je i Krajobrazna studija Grada Slatine koja detaljno obrađuje teme poput Reljefnih geoloških i geomorfoloških obilježja, Pedoloških i Klimatskih obilježja, Hidroloških obilježja i Bioraznolikosti.

Slika 7. Karta staništa s označenim položajem Grada Slatine

Izvor: <https://www.bioportal.hr/gis/>

5.3. Demografska obilježja područja Grada Slatine

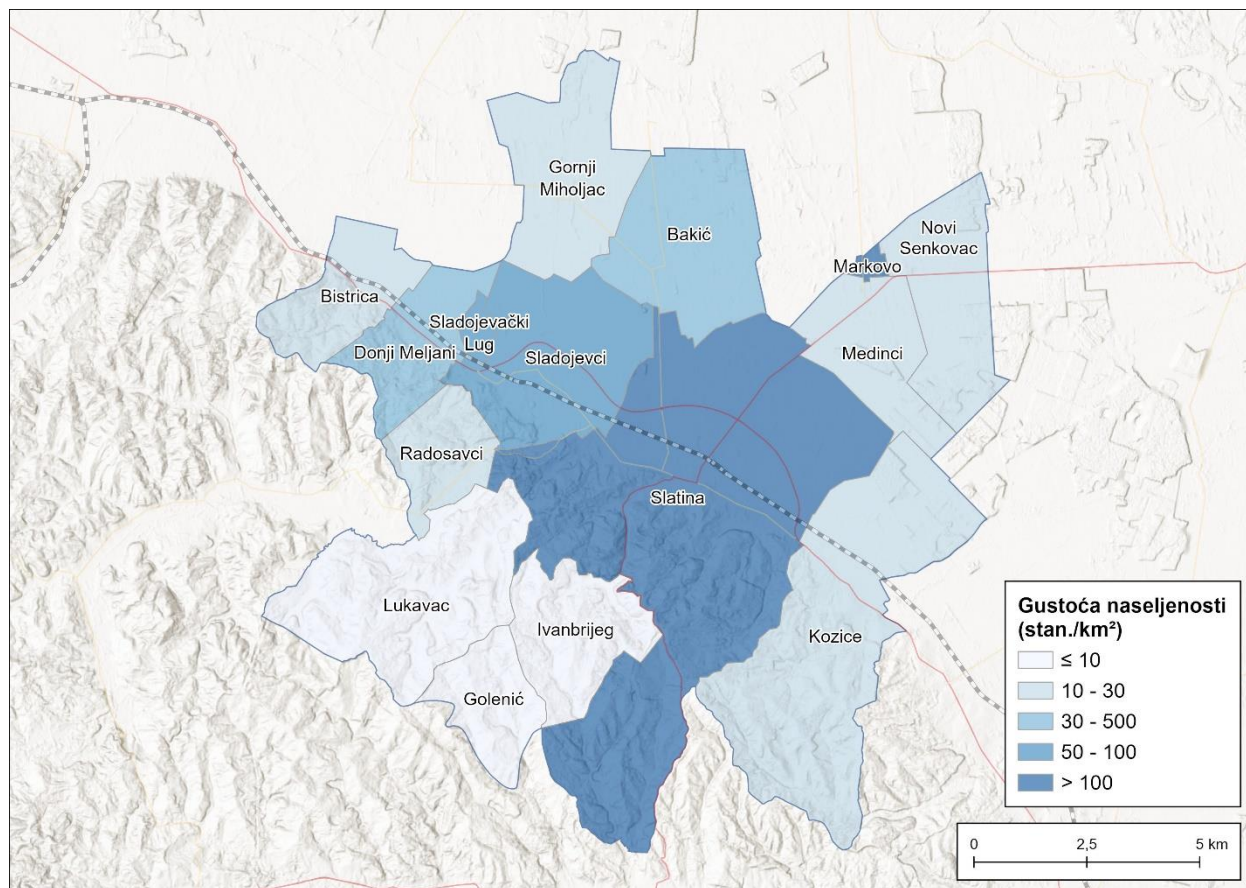
Prema podacima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine, na teritoriju Grada Slatine živjelo je 11.503 stanovnika u 15 naselja (DZS, 2022b). Najviše stanovnika živjelo je u urbanom naselju Slatina, njih 8.722. U naselju Slatina sukladno tim podacima živjelo je nešto više od tri četvrtine (75,8 %) ukupnog stanovništva Grada. U ostalim naseljima na teritoriju Grada zabilježen je znatno manji broj stanovnika (tab. 1.), a ostala naselja u kojima je zabilježeno više od 400 stanovnika su Sladojevci (628 stanovnika), Bakić (428 stanovnika) i Kozice (403 stanovnika).

Tablica 1. Broj stanovnika po naseljima Grada Slatine 2021. godine

Naziv naselja	Broj stanovnika	Naziv naselja	Broj stanovnika	Naziv naselja	Broj stanovnika
Bakić	428	Ivanbrijeg	29	Novi Senkovac	223
Bistrica	118	Kozice	403	Radosavci	86
Donji Meljani	206	Lukavac	80	Sladojevački Lug	67
Golenić	17	Markovo	114	Sladojevci	642
Gornji Miholjac	214	Medinci	154	Slatina	8722

Izvor: DZS, 2022b

Usprkos malom broju naselja, postoji jasna prostorna diferencijacija u razmještaju stanovništva, koja se, osim u broju stanovnika, očituje i u gustoći naseljenosti. Podatci s priložene karte (sl. 8.) ukazuju na to da se naselja s višom gustoćom naseljenosti, koja prelazi 50 stan./km² nalaze smještena uz Podravsku magistralu. Najniža gustoća naseljenosti bilježi se u južnim naseljima Grada koja su smještena u slatinskom pobrđu i koja imaju najmanji broj stanovnika u odnosu na druga naselja Grada.

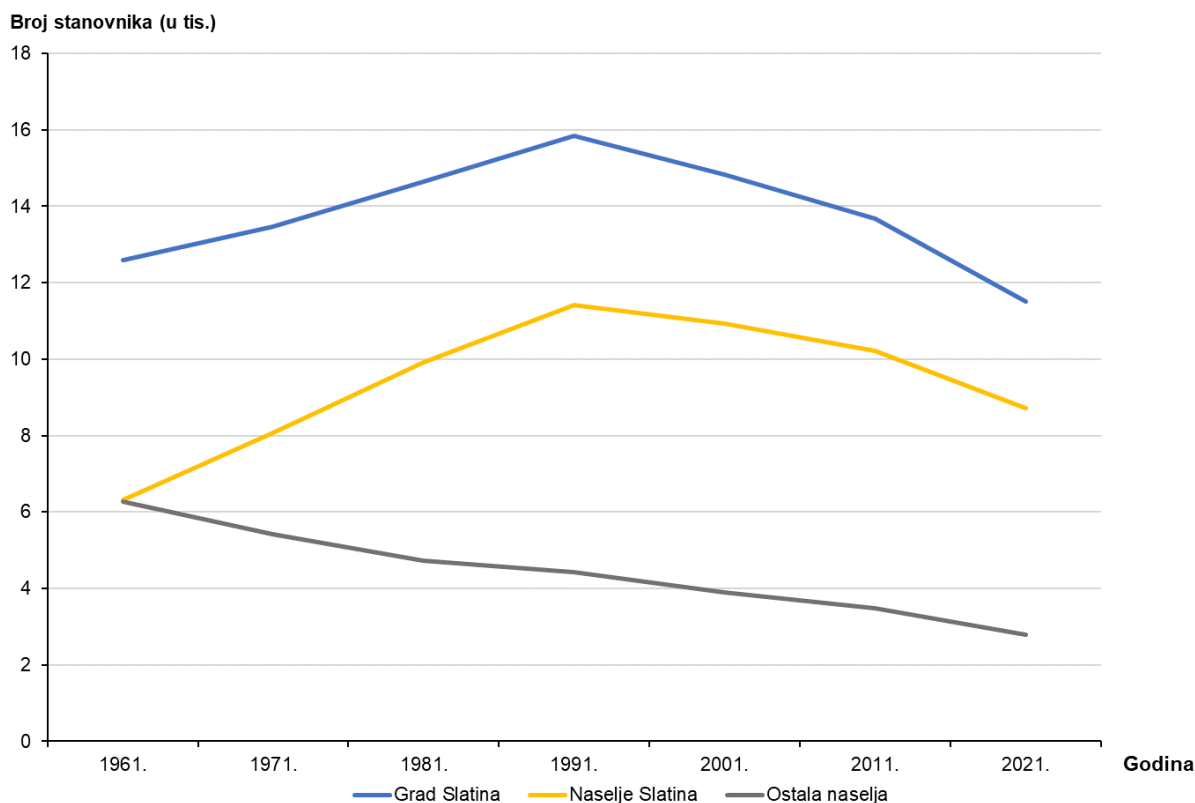

Slika 8. Gustoća naseljenosti po naseljima Grada Slatine 2021. godine

Izvor: DZS, 2022b

Osim razmještaja stanovništva, važno je analizirati i kretanje broja stanovnika. Postoji nekoliko relevantnih oblika kretanja stanovništva. Prvo među njima je međupopisno kretanje, koje obuhvaća razlike u broju stanovnika koje se bilježe između različitih popisa stanovništva, a prikazano je na priloženom linijskom dijagramu (sl. 9.). Iz dijagrama se vidi da je područje Grada Slatine bilježilo stabilan porast broja stanovnika sve do 1991. godine. Po još većoj stopi rasta u istom je razdoblju rastao i broj stanovnika urbanog naselja Slatina. U 1961. godini broj stanovnika ostalih naselja na teritoriju Grada (izuzev naselja Slatina) bio je neznatno niži od broja stanovnika naselja Slatina, ali je u svim popisnim godinama od 1961. godine nadalje

zabilježeno smanjenje broja stanovnika u tim naseljima. Time se dodatno povećala razlika između Slatine kao centra demografskog razvoja područja i njezinih okolnih naselja, koje je zahvatio demografski pad, tako da je 2021. u Slatini bilo trostruko više stanovnika nego u svim ostalim naseljima Grada zajedno (DZS, 2022b). Nakon 1991. godine, što zbog ratnih zbivanja, što zbog smanjenja demografske baze i manjeg nataliteta, započelo je razdoblje pada broja stanovnika Grada Slatine i njezinog središta. Od 1991. godine, godine demografskog maksimuma za Grad Slatinu, s 15.844 stanovnika, broj stanovnika do 2021. godine smanjio se na 11.503 stanovnika, što je pad za 27,4 %, odnosno za nešto više od četvrtinu stanovništva. Taj je pad bio neznatno slabiji u naselju Slatina, koje je između 1991. i 2021. godine izgubilo 23,6 % stanovništva, dok su ostala naselja na teritoriju Grada u istom razdoblju sveukupno izgubila čak 37 % stanovništva. Iako ovi brojevi ukazuju na ozbiljnost demografskih prilika, one su usko vezane uz demografska zbivanja na području cijele Istočne Hrvatske gdje u međupopisnom razdoblju od 2011. do 2021. godine nije zabilježena nijedna jedinica lokalne samouprave u kojoj se broj stanovnika u tom razdoblju povećao (DZS, 2013; DZS, 2022).

Slika 9. Broj stanovnika Grada Slatine, naselja Slatina i ostalih naselja na teritoriju Grada Slatine u popisnim godinama od 1961. do 2021. godine

Izvor: DZS, 2005; 2013; 2022b

Takvo kretanje broja stanovnika rezultat je dvije komponente kretanja – prirodnog i prostornog kretanja. Prirodno kretanje podrazumijeva razliku između broja živorođenih i umrlih stanovnika (tab. 2.). U desetogodišnjem razdoblju od 2012. do 2021. godine zabilježeno je negativno prirodno kretanje u Gradu Slatini u svakoj godini, jer je broj živorođenih stanovnika svake godine bio manji od broja umrlih stanovnika. Budući da se radi o relativno malom prostoru, razlika između broja rođenih i umrlih znatno varira iz godine u godinu, što se vidi i po stopi prirodne promjene, koja se u navedenom razdoblju kretala između -1,9 i -7,4 ‰. Prosječna stopa prirodne promjene za svih deset godina iznosi -4,6 ‰, što znači da je Grad Slatina svake godine prirodnim putem gubio 4,6 stanovnika na 1000 stanovnika. Ukoliko se promotre podatci o prostornom kretanju, odnosno o migracijama stanovništva (tab. 3.), može se također vidjeti da je u svakoj godini između 2012. i 2021. godine zabilježeno više odseljenog nego doseljenog stanovništva, što se očituje kroz negativnu vrijednost migracijskog salda. Prosječne godišnje stope migracijske promjene također znatno variraju, ali su u gotovo svim promatranim godinama negativnije od stopa prirodne promjene. Posebice se u tom smislu ističe 2017. godina, kada je stopa migracijske promjene iznosila čak -26,2 ‰. Prosječna stopa migracijske promjene za razdoblje od 2012. do 2021. godine iznosi -10,8 ‰, što znači da je Grad Slatina negativnim migracijskim saldom prosječno gubio 10,8 stanovnika na tisuću stanovnika u jednoj godini. Potrebno je napomenuti da se podatci o prostornom kretanju moraju uzeti s rezervom jer oni proizlaze iz prijava i odjava stanovnika Ministarstvu unutarnjih poslova, dok se dio stanovništva preseljava bez da se odjavi i prijavi pri Ministarstvu. Usprkos tom nedostatku, iz tih se podataka mogu očitati i analizirati općeniti trendovi koji postoje u prostoru te se predlagati rješenja za izazove koji proizlaze iz trendova prostornog kretanja.

Tablica 2. Pokazatelji prirodnog kretanja stanovništva Grada Slatine od 2012. do 2021. godine

Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Živorodeni	114	123	112	108	110	87	109	79	111	127
Umrli	179	166	160	164	162	181	132	160	171	190
Prirodna promjena	-65	-43	-48	-56	-52	-94	-23	-81	-60	-63
Stopa prirodne promjene (‰)	-4,8	-3,2	-3,6	-4,2	-4,0	-7,4	-1,9	-6,7	-5,0	-5,3

Izvor: DZS, 2022a

Tablica 3. Pokazatelji prostornog kretanja stanovništva Grada Slatine od 2012. do 2021. godine

Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Doseljeni	180	210	213	173	220	220	245	279	236	219
Odseljeni	248	288	329	394	375	553	375	390	292	326
Migracijski saldo	-68	-78	-116	-221	-155	-333	-130	-111	-56	-107
Stopa migracijske promjene (‰)	-5,0	-5,8	-8,7	-16,8	-12,0	-26,2	-10,6	-9,2	-4,7	-9,1

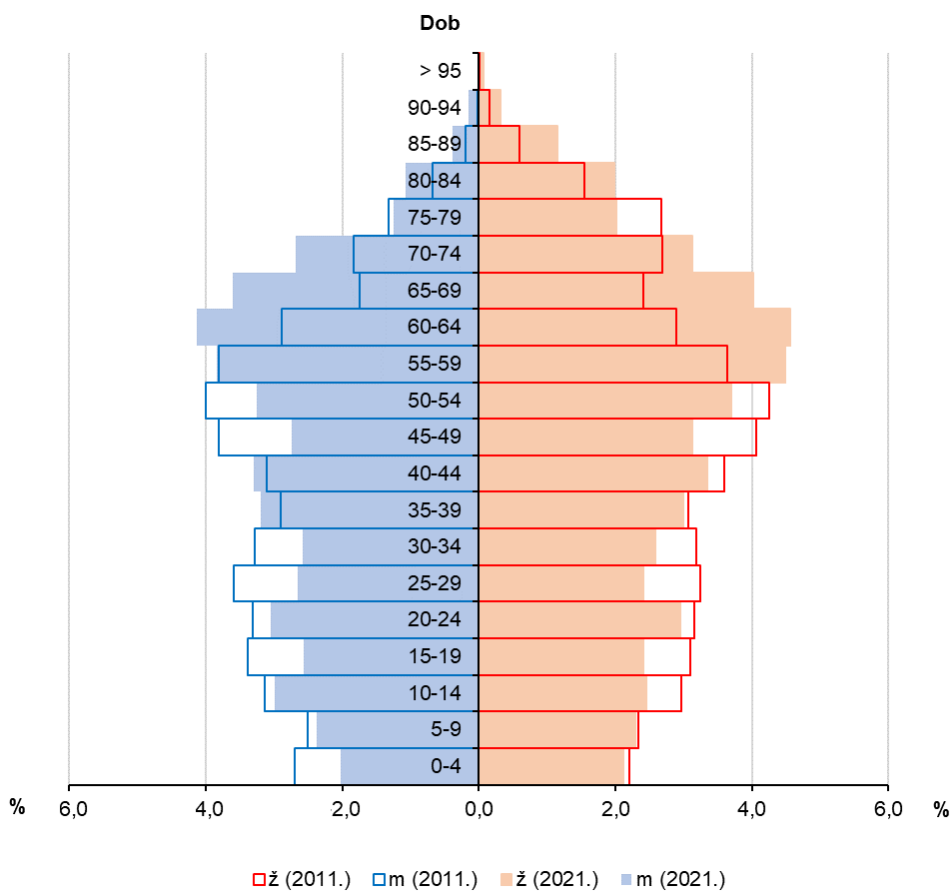
Izvor: DZS, 2022a

Kod prostornog kretanja stanovništva također je važno naglasiti područja s kojih stanovništvo doseljava na područje Grada Slatine i u koja iseljava. Od ukupnog broja doseljenih u razdoblju od 2012. do 2021. godine, 75,8 % doseljenog stanovništva na teritorij Grada Slatine bilo je iz Virovitičko-podravске županije ili iz drugih područja Hrvatske, a 24,2 % stanovništva doselilo je iz inozemstva (DZS, 2022a). S druge strane, u podacima o odseljavanju zabilježene su razlike u omjeru. I u tim kategorijama prevladava odseljavanje u druga područja Hrvatske ili rjeđe u druga područja Virovitičko-podravске županije, s ukupno 56,6 % odseljenih stanovnika, ali značajno je visok i udio odseljenih u inozemstvo, od 43,4 % (DZS, 2022a). Iseljavanje u inozemstvo koje se posebno pojačalo nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju 2013. godine, a do vrhunca je došlo 2017. godine, demografski je proces koji znatno oslabljuje demografsku stabilnost države, što će ima implikacije na različite druge aspekte društvenog i gospodarskog života. Stoga je potrebno na različitim razinama razvijati politike koje će više ili manje izravno dovesti do demografske revitalizacije različitih područja Hrvatske. Od 2019. godine nadalje gotovo je udvostručen broj doseljavanja iz inozemstva na teritorij Grada Slatine (DZS, 2022a), što upućuje ili na to da se dio stanovnika vratio ili da je došlo do doseljavanja radnika iz drugih zemalja. Buduće kretanje tog trenda trenutno je teško procijeniti, ali u sljedećim godinama će se vidjeti hoće li doći do nekog oblika revitalizacije stanovništva.

Iz navedenih podataka o kretanju stanovništva proizlazi da je područje Grada Slatine danas depopulacijska zona, u kojoj se na negativnu prirodnu promjenu nastavlja još snažniji odljev stanovništva iseljavanjem. Takvom se području pripisuje emigracijski tip općeg (ukupnog) kretanja stanovništva E4 (izumiranje; Nejašmić, 2005), koji se na temelju podataka o kretanju broja stanovnika može pripisati i cijeloj Hrvatskoj.

Ovakva obilježja općeg kretanja stanovništva značajno su utjecala na dobnu strukturu stanovništva. Grafički prikaz dobno-spolne strukture stanovništva (sl. 10.) ukazuje na to da je stanovništvo Grada Slatine vrlo staro. Petogodišnja dobna kohorta u kojoj je 2021. godine bilo najviše stanovnika je skupina 60 – 64 godine. U najmlađoj dobnoj kohorti, 0 – 4, udio stanovništva u svakom spolu prelazi jedva 2 %, te su udjeli u toj dobnoj kohorti dvostruko manji nego u dobnoj kohorti 60 – 64. Takvi podatci pokazuju da je demografska baza ovog prostora vrlo sužena te da bez cjelovite populacijske politike ne može doći do

demografske obnove ovog prostora. Ukoliko se podatci o dobno-spolnom sastavu stanovništva iz 2021. godine usporede s podacima iz 2011. godine, jasno se vidi širenje strukture u starijim dobnim skupinama, a suženje u mlađim, što je negativan demografski trend. U spolnoj strukturi ne postoje značajne razlike u zastupljenosti stanovništva muškog i ženskog spola.

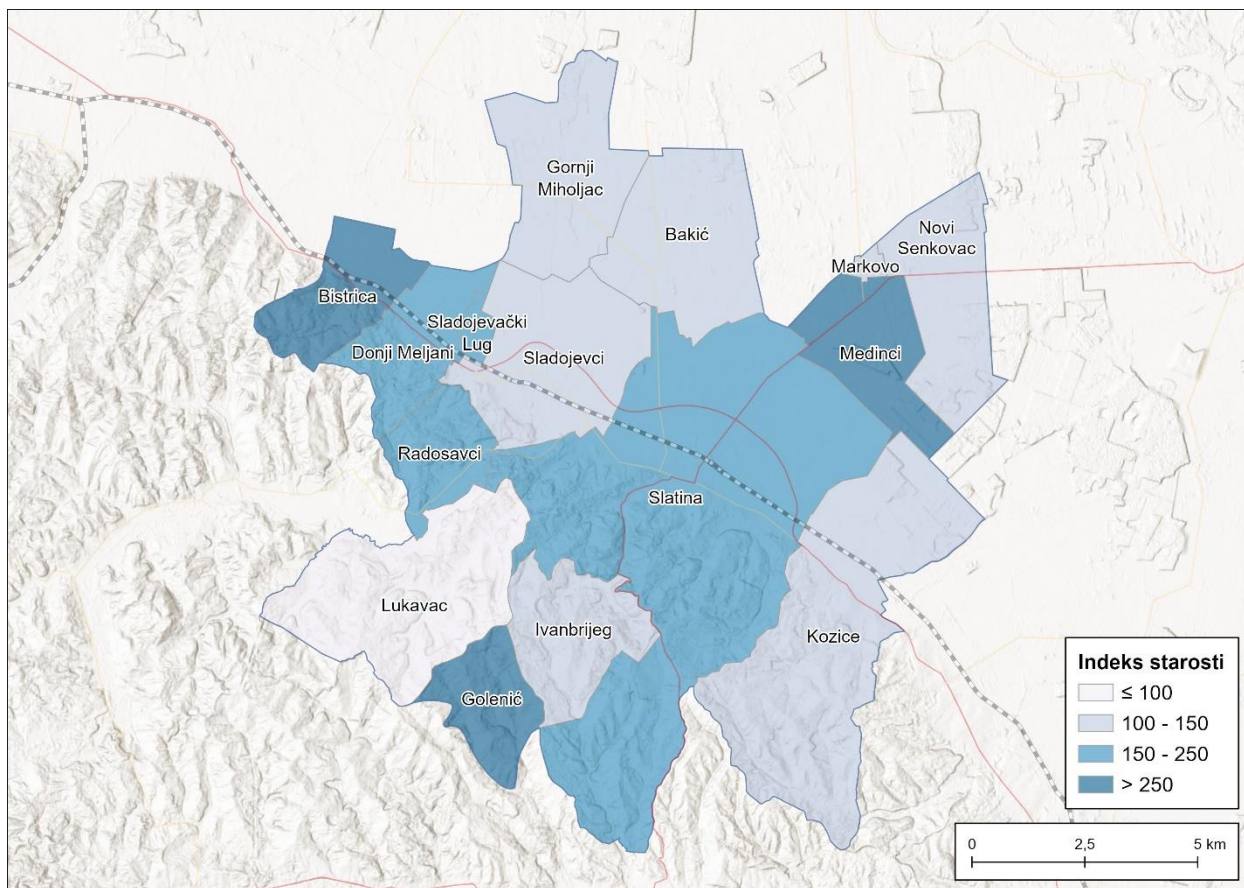

Slika 10. Dobno-spolna struktura stanovništva Grada Slatine 2011. i 2021. godine

Izvor: DZS, 2013; 2022b

Dobar pokazatelj starenja stanovništva je i indeks starosti koji u omjer stavlja broj starog stanovništva (65 i više godina) s mladim stanovništvom (0 – 14 godina) koji se množi sa 100 (Nejašmić, 2005). Indeks starosti stanovništva Grada Slatine 2021. godine iznosio je 153,0 (DZS, 2022b), što znači da na svakih 100 mladih stanovnika na području Grada žive 153 stanovnika starije životne dobi. Indeks starosti na razini naselja, prikazan na priloženoj karti (sl. 11.), pokazuje da sva naselja, izuzev naselja Lukavac, imaju više starog stanovništva u odnosu na mlado stanovništvo. Zbog relativno malog broja stanovnika po naseljima nije

moguće povezati razlike u indeksu starosti s geografskim položajem po naseljima. Indeks starosti za urbano naselje Slatina nešto je viši u odnosu na cijeli grad i iznosi 157,7.

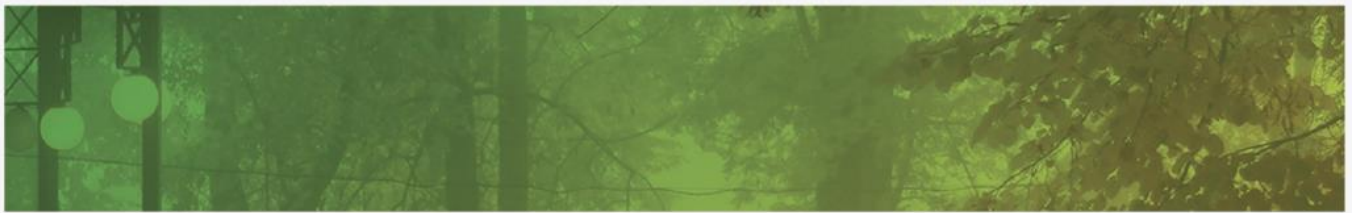

Slika 11. Indeks starosti po naseljima Grada Slatine 2021. godine

Izvor: DZS, 2022b

Na temelju prethodno navedenih demografskih indikatora može se zaključiti da je Grad Slatina područje koje je znatno zahvaćeno smanjenjem broja stanovnika, osobito od 1990-ih godina nadalje, u čemu su ulogu imali i negativna prirodna promjena i negativni migracijski saldo, što se očituje nerazmjerom u dobnoj strukturi. Takva situacija obilježava velik dio teritorija Hrvatske te je stoga potrebno tražiti rješenja na različitim prostornim razinama koja će doprinijeti demografskoj obnovi.

6

Analiza ulaznih podataka povezanih
s temom **zelene urbane obnove**

6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE

6.1. Analiza važećih prostorno-planskih i strateških dokumenata za teritorij Grada Slatine

Prostorno uređenje na teritoriju Grada Slatine utemeljeno je na nekoliko prostornih planova. Na županijskoj razini za Grad Slatinu nadležan je Prostorni plan Virovitičko-podravske županije (SGVPŽ, 7a/00, 1/04, 5/07, 1/10, 2/12, 4/12, 2/13, 3/13, 11/18, 2/19, 2/21, 9/21), a na lokalnoj razini izrađeni su sljedeći prostorni planovi:

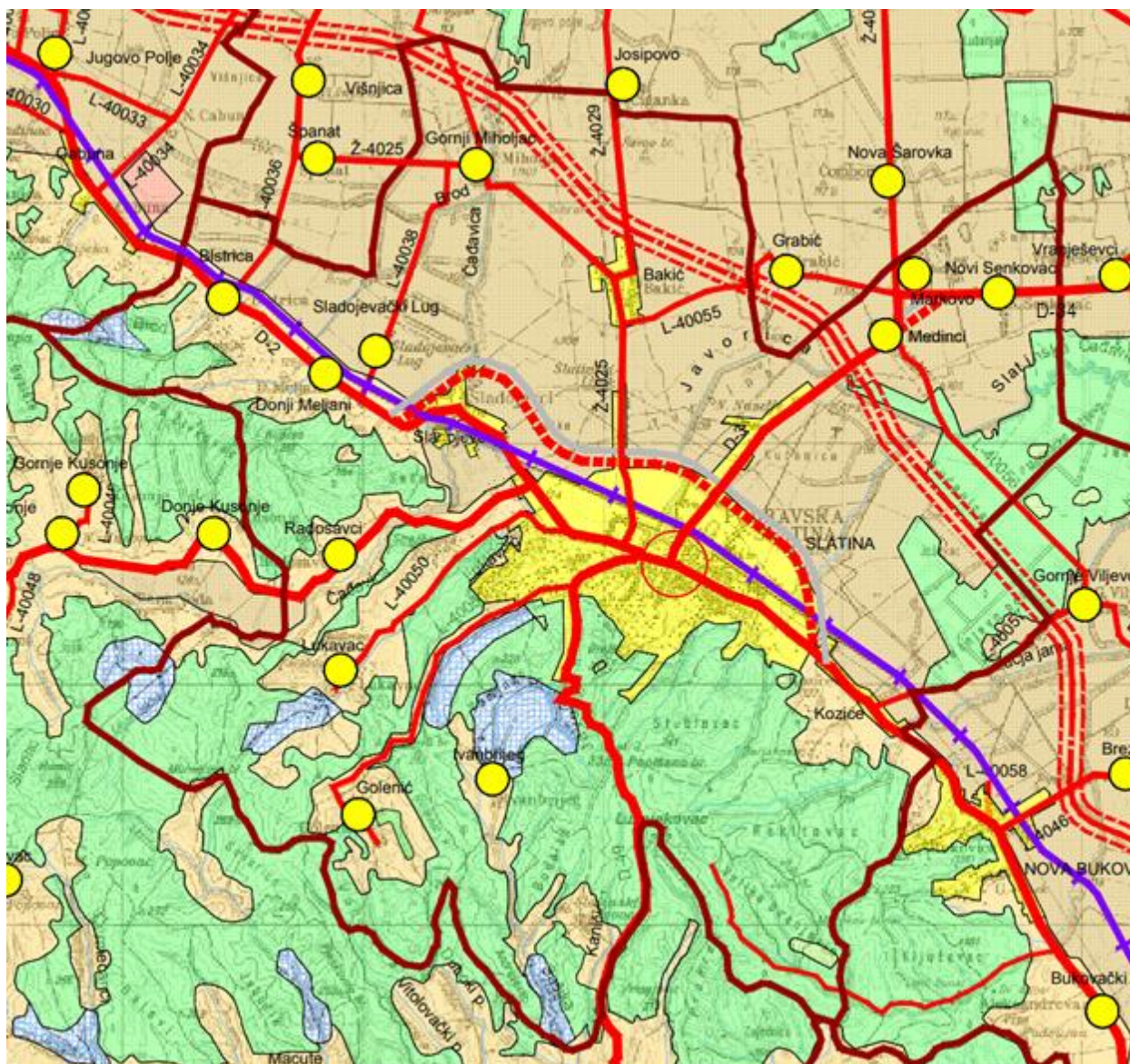
- Prostorni plan uređenja Grada Slatine (SGGS, 6/06, 1/15, 11/21, 13/21)
- Urbanistički plan uređenja grada Slatine (SGGS, 2/07, 1/12, 1/15, 2/22, 3/22)
- Urbanistički plan uređenja „Javorica“ Slatina (SGGS, 2/07)
- Urbanistički plan uređenja „Centar“ Slatina (SGGS, 2/22)
- Urbanistički plan uređenja „Lipik“ Slatina (SGGS, 1/15)
- Detaljni plan uređenja Kućanica – Medinci (SGGS, 1/13).

Prostorni plan Virovitičko-podravske županije (SGVPŽ, 7a/00, 1/04, 5/07, 1/10, 2/12, 4/12, 2/13, 3/13, 11/18, 2/19, 2/21, 9/21) definira korištenje i namjenu površina na teritoriju županije uvjetovano osnovnim obilježjima prostora i podjelom na izgrađena područja (i područja namijenjena gradnji), kultivirana i prirodna područja. Njime su također definirani osnovni ciljevi prostornog razvoja županije koji se moraju očitovati i u prostornim planovima nižih razina:

- ravnomjerniji demografski razvoj i rješavanje demografskih problema,
- razvoj i unapređenje sustava naselja,
- razvoj i integracija gospodarskih i infrastrukturnih sustava,
- provođenje mjera revitalizacije i poboljšanja uvjeta života u ruralnom i pograničnom području uz očuvanje izvornih obilježja i prepoznatljivosti prostora,
- zaštita i očuvanje prirodnih krajobraznih i kulturno-povijesnih vrijednosti s posebnim naglaskom na zaštitu voda.

Uvidom u grafički dio prostornog plana (sl. 12.), mogu se istaknuti četiri osnovna načina korištenja zemljišta na teritoriju Grada Slatine. Žutom bojom na prostornom planu označena su područja naselja, tako da su nepravilnim površinskim oblicima označene naseljene površine veće od 25 ha, a žutim

krugovima naseljena područja površine manje od 25 ha. Kompaktno naseljeno područje pruža se uz staru trasu Podravske magistrale, prolazeći kroz naselja Sladojevci, Slatina i Kozice, dok su ostala naselja odijeljena od ove kompaktno razvijene zone. Sjeverni, nizinski dio teritorija te potočne doline u južnom brežuljkastom dijelu teritorija Grada, na kartografskom prikazu označeni svijetlosmeđom bojom, prostornim su planom klasificirani kao vrijedno obradivo tlo. U južnom dijelu teritorija Grada, dio prostora označen je zelenom bojom na kartografskom prikazu, koji je klasificiran kao šuma gospodarske namjene. U južnom dijelu Grada također se ističe i nekoliko manjih vodnih površina, označenih plavom bojom. Na isječku iz grafičkog dijela prostornog plana također su označene postojeće i planirane ceste (crvena boja) i željeznička pruga (ljubičasta boja). Prostorni plan Virovitičko-podravske županije vrednovao je različitosti prirodnog i kultiviranog krajobraza teritorija Grada Slatine, dijeleći prostor na sjeverno poljoprivredno i južno šumsko područje, koji su isprekidani više ili manje kontinuiranim nizom naseljenog područja. U okviru granica naselja koje postavlja ovaj plan moguće je daljnje širenje naseljenih zona i razvoj gospodarskih djelatnosti na teritoriju Grada.

Slika 12. Isječak iz grafičkog dijela Prostornog plana Virovitičko-podravске županije, Prilog 1. Korištenje i namjena površina

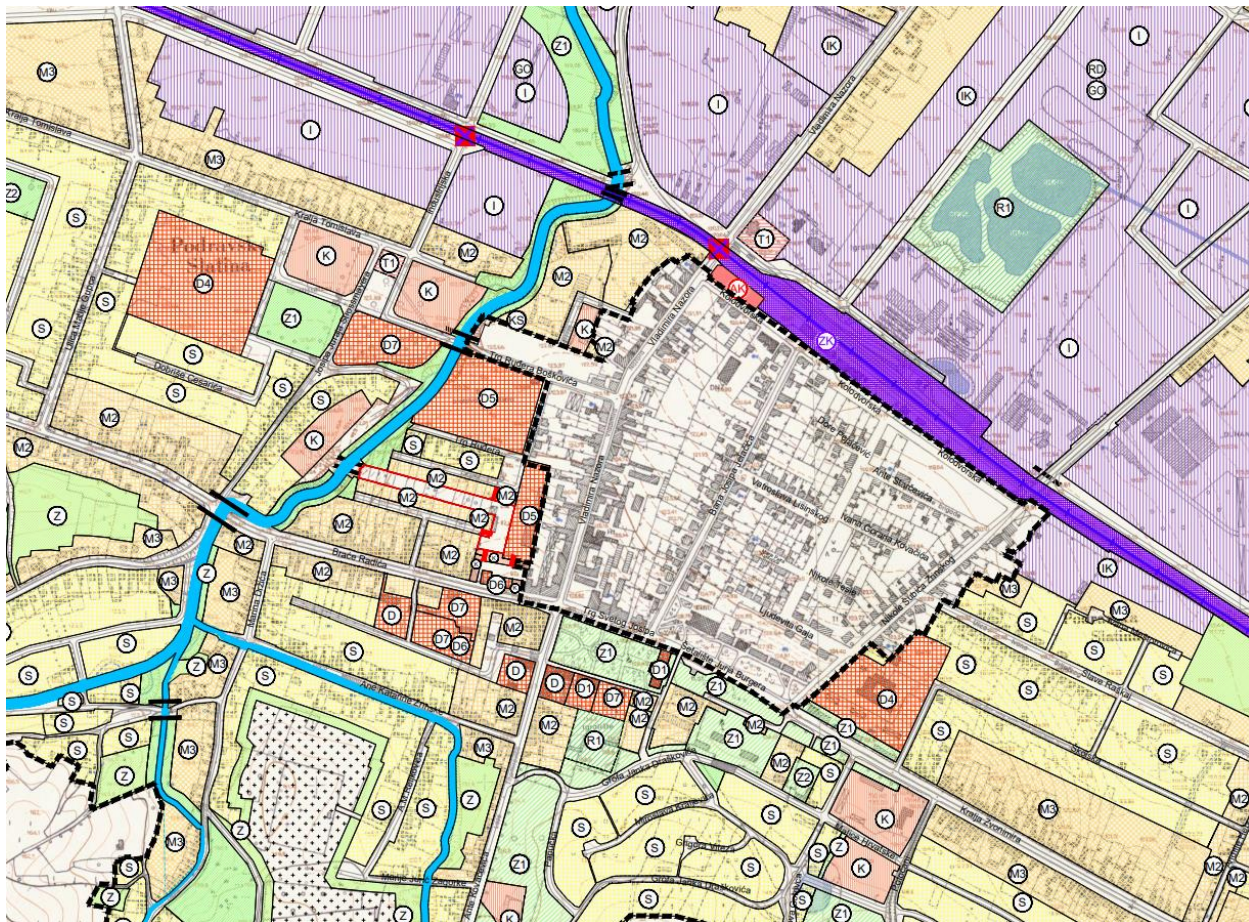
Izvor: PP VPŽ (SGVPŽ, 7a/00, 1/04, 5/07, 1/10, 2/12, 4/12, 2/13, 3/13, 11/18, 2/19, 2/21, 9/21)

Prostorni plan uređenja Grada Slatine (SGGS, 6/06, 1/15, 11/21, 13/21) usklađen je s prostornim planom Virovitičko-podravske županije i definira ciljeve prostornog razvoja usklađene s ciljevima na županijskoj razini prilagođene posebnostima prostora Grada. Ciljevi koji se namjeravaju postići kroz prostorno uređenje na teritoriju Grada su:

- Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja: razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava, racionalno korištenje prirodnih izvora, očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša.
- Ciljevi prostornog razvoja gradskog značaja: demografski razvoj, odabir prostorno-razvojne strukture, razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture, zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina.
- Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Grada: racionalno korištenje i zaštita prostora, utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina, unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.

Za kontekst zelene urbane obnove relevantna je činjenica da Prostorni plan uređenja Grada Slatine detaljnije definira načine korištenja zemljišta od prostornog plana županije, pri čemu također označava neizgrađena područja na teritoriju predviđenom za razvoj naselja, koja su uglavnom zelene urbane površine ili poljoprivredna zemljišta.

Urbanistički plan uređenja Grada Slatine odnosi se isključivo na gradsko (urbano) naselje Slatina osim samog središnjeg dijela Slatine za koji je donesen Urbanistički plan uređenja „Centar“ Slatina. Njime su vrlo detaljno definirani različiti načini korištenja zemljišta na teritoriju naselja Slatina (sl. 13.), infrastrukturni sustavi te uvjeti korištenja zemljišta.

Slika 13. Isječak iz Urbanističkog plana uređenja grada Slatine

Izvor: UPU GS, SGGs, 2/07, 1/12, 1/15, 2/22, 3/22

Urbanistički plan uređenja „Javorica“ Slatina (SGGS, 2/07) izrađen je u svrhu detaljnijeg planiranja prostora budućeg akumulacijskog jezera Javorica koje se namjerava izgraditi u svrhu zaštite grada Slatine od bujičnih poplava vodotoka Javorica. Prostor uz planirano akumulacijsko jezero namjerava se iskoristiti u svrhu razvoja turističko-rekreacijskih sadržaja i djelatnosti.

Urbanistički plan uređenja „Centar“ Slatina (SGGS, 2/22) odnosi se na središnji dio urbanog naselja Slatina, površine 30.945 ha, a njegova svrha je stvoriti detaljan okvir za razvoj središnjeg dijela grada Slatine koji bi pružao sve funkcije za usmjereni urbani i gospodarski razvoj, kojima bi gravitirali svi stanovnici Grada. Planiran je daljnji razvoj stambene, komunalne i prometne infrastrukture, definirana su područja s neriješenim imovinsko-pravnim odnosima, definirane su oblikovne vrijednosti naselja koje je vrijedno zaštititi, zelene površine koje je potrebno urediti kako bi bile još pristupačnije stanovništvu, kao i područja za razvoj infrastrukture za nemotorizirani promet.

Urbanistički plan uređenja „Lipik“ Slatina (SGGS, 1/15) definira okvir za razvoj zone pretežito gospodarske namjene Lipik površine 46,21 ha smještenog uz županijsku cestu ŽC 4025. Na tom se području planira razviti prostor gospodarske namjene (za industrijske, uslužne i komunalne djelatnosti te za postrojenja za dobivanje energije iz obnovljivih izvora), prostor za prateću elektroenergetsku infrastrukturu, prometnu mrežu i zaštitne zelene površine između navedene tri kategorije namjene površina.

Detaljni plan uređenja Kućanica – Medinci (SGGS, 1/13) izrađen je također u svrhu definiranja prostornog razvoja zone gospodarske namjene. Radi se o području Poduzetničke zone Kućanica – Medinci koja je smještena uz državnu cestu D 34 (Slatina – Donji Miholjac) u naselju Medinci, a površina joj iznosi 19,68 ha. Planiran je razvoj površina za gospodarsku namjenu te posebne površine za trafostanice.

Prostorni planovi koji su ukratko predstavljani u prethodnim odlomcima daju precizan okvir za provođenje zahvata u prostoru i njihovim provođenjem sprječavaju se neželjeni oblici razvoja na teritoriju Grada i usmjerava se prostorni razvoj Grada ciljevima prostornog razvoja na nacionalnoj i županijskoj razini. U kontekstu zelene urbane obnove prostorni planovi vrijedan su izvor podataka o prostornoj strukturi Grada te služe za definiranje prostornih komponenti zelene urbane obnove.

S druge strane, važnu ulogu u planiranju razvoja prostora imaju i različite strategije. One se mogu izrađivati za različita područja upravljanja Gradom te se njima donose ciljevi, prioritete, mjere ili aktivnosti kojima će se postići željeni smjer razvoja u nekom prostoru. U najvećem broju dokumenata strateškog planiranja za različite se aktivnosti iskazuju i indikativne financijske vrijednosti koje se mogu povezati s proračunskim sredstvima koje Grad ima na raspolaganju.

Najsveobuhvatniji strateški dokument izrađen za Grad Slatinu je **Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020.** (Grad Slatina, 2016). Predmetna strategija je definirala tri specifična cilja razvoja Grada Slatine u navedenom razdoblju – razvijati konkurentno gospodarstvo, poticati ruralni razvoj i povećati kvalitetu života, koji su detaljnije razrađeni kroz pripadajuće prioritete, mjere i aktivnosti. Međutim, razdoblje na koje se odnosi ovaj dokument završeno je prije tri godine, a dosad nije donesen noviji dokument. U međuvremenu, 2021. godine, Hrvatski je sabor donio Nacionalnu razvojnu strategiju do 2030. godine s kojom moraju biti usklađeni dokumenti strateškog planiranja na svim nižim prostornim razinama.

Grad Slatina također je izradio dokument pod nazivom **Plan održivog razvoja Grada Slatine za razdoblje od 2019. do 2027. godine** u kontekstu Smart City razvojnog koncepta (Grad Slatina, 2020a). Taj je dokument zamišljen kao glavni strateški dokument za Grad Slatinu na temelju razvojnih koncepata pametan grad (smart city) i kreativan grad (creative city). Dokument je u metodološkom smislu usklađen s najboljom praksom planiranja lokalnog razvoja u EU. U prvom dijelu dokumenta predstavljeni su rezultati analize trenutnog stanja i raspoloživih razvojnih potencijala kao polazne osnove za razvoj Grada. Drugi dio dokumenta identificira glavne razvojne vizije i razvojne ciljeve. Treći dio dokumenta se odnosi na definiranje prioritetnih područja djelovanja i područja intervencije. Sastavni dio Plana je također i katalog prioritetnih i indikativnih implementacijskih projekata do 2027. godine. Na temelju podataka dobivenih analizom trenutnog stanja, identificiranih raspoloživih razvojnih potencijala, razvojnih potreba i razvojnih tema, Plan održivog razvoja određuje šest razvojnih prioriteta odnosno područja intervencije:

1. Pametna gradska ekonomija – modernizacija gospodarske strukture u cilju stvaranja kvalitetnih radnih mjesta;
2. Urbana regeneracija – integrirana regeneracija i reurbanizacija gradskog naselja Slatina i ruralnih dijelova gradskog područja u cilju općeg uređenja, unapređivanja uvjeta za život i povećavanja atraktivnosti za posjetitelje i turiste;
3. Pametno življenje – razvoj kreativnih djelatnosti, pametni turizam, kultura, pametno zgradarstvo, sigurnost i socijalna uključenost.
4. Pametni stanovnici – razvoj obrazovanja i kreativnosti, digitalna edukacija, razvoj ljudskog i socijalnog kapitala;
5. Pametna Gradska uprava – podizanje kvalitete usluga koje Gradska uprava pruža građanima, povećavanje transparentnosti poslovanja i uključivanje građana;
6. Pametno upravljanje okolišem i energijom – energetska nezavisnost i očuvan okoliš

Unutar svakog prioriteta postavljeno je četiri do pet specifičnih razvojnih ciljeva koji će se ostvariti konkretnim implementacijskim projektima i mjerama. U kontekstu zelene urbane obnove važni su specifični ciljevi definirani unutar drugog i šestog prioriteta, poput pametnog urbanog planiranja i pametnog upravljanja prostorom, integrirane urbane regeneracije i reurbanizacije glavnog urbanog i ruralnih naselja, razvoja lokalne proizvodnje i lokalne potrošnje energije – energetska nezavisnost te

podizanje razine energetske učinkovitosti itd. Zbog toga će se strateški okvir ove Strategije također povezati s komplementarnim ciljevima definiranim u navedenom Planu.

Plan razvoja turizma Grada Slatine za razdoblje 2020. – 2027. godine (Grad Slatina, 2020b) izradio je Grad Slatina u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Slatine. Taj se strateški dokument može smatrati podlogom za izradu detaljnijih planova upravljanja pojedinim turističkim resursima s ciljem da se te resurse promovira u kvalitetne turističke proizvode, te se pritom koriste potencijali financiranja kroz fondove EU i domaće izvore financiranja. Cilj dokumenta je usmjeriti dugoročan razvoj turizma, potaknuti ekonomski razvoj i podignuti kvalitetu života lokalnog stanovništva. Pritom je također potrebno sačuvati prirodne i kulturne resurse te na taj način osigurati put prema održivosti razvoja područja grada Slatine. Izrada Plana obuhvaćala je analizu postojeće turističke ponude i resursa te turističkih potencijala koje Grad ima, kao i istraživanje stavova dionika javnog, privatnog i civilnog sektora koji sudjeluju ili koji bi mogli sudjelovati u turizmu na području Grada putem participativnog pristupa. Na temelju rezultata analize u Planu razvoja turizma predlaže se vizija budućeg razvoja turizma te se razrađuje marketinška strategija kao i smjernice za njezinu provedbu. Pritom se posebno obrazlaže programsko-prostorna koncepcija područja grada Slatine u odnosu na formiranje tematskih putova kao osnovne odrednice za objedinjavanje i uvezivanje turističke ponude. Plan razvoja turizma završava akcijskim planom te registrom projekata u kojem su navedeni i opisani projekti koji će doprinijeti provedbi plana. Projekti su podijeljeni u više kategorija koje predstavljaju razvojne ciljeve: tržišno pozicioniranje sadržaja u destinaciji, izgradnja i unapređenje smještajnih kapaciteta, kreiranje turističkog/urbanog sklada, revitalizacija kulturne i prirodne baštine, interpretacija kulturno-povijesne i prirodne baštine te unapređenja i razvoja novih turističkih proizvoda. U Planu su navedeni pojedini projekti koji su relevantni za ovu Strategiju, poput uređenja gradske jezgre te razvoja Centra europske energetske izvrsnosti kao tematskog turističkog objekta. S obzirom da Plan nikada nije usvojen od strane Gradskog vijeća, analize, smjernice i planirani projekti nisu ozbiljnije razmatrani prilikom izrade ove Strategije.

Godine 2021. donesen je **Provedbeni program Grada Slatine za razdoblje od 2021. do 2025. godine** (Grad Slatina, 2021b) – novi strateški dokument koji usmjerava cjelokupan razvoj Grada, a vezan je uz mandatno razdoblje Gradonačelnika od 2021. do 2025. godine. U tom je dokumentu nakon analize razvojnih potreba i potencijala područja Grada definirano 11 razvojnih mjera s pripadajućim aktivnostima i projektima u tekućem mandatnom razdoblju.

Te su mjere:

1. Uređenje naselja i stanovanje
2. Prostorno i urbanističko planiranje
3. Komunalno gospodarstvo
4. Odgoj i obrazovanje i briga o djeci
5. Demografija, socijalna skrb i zdravstvo
6. Kultura, tjelesna kultura i sport
7. Zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša
8. Protupožarna i civilna zaštita
9. Promet i održavanje javnih prometnica
10. Gospodarski razvoj
11. Lokalna uprava i administracija

Kroz navedene će se mjere ostvariti tri prioriteta u nadležnosti Grada. To su unaprjeđenje društvenog standarda i usluga, urbana regeneracija i razvoj gospodarstva. Unaprjeđenje društvenog standarda i usluga podrazumijeva razvoj i obnovu objekata društvene, komunalne i turističke infrastrukture te poticaje u razvoj usluga koje pružaju organizacije civilnog društva. Urbana regeneracija podrazumijeva revitalizaciju i modernizaciju urbanog naselja Slatina kojom se namjerava povećati atraktivnost Slatine za stanovnike i posjetitelje, kako bi Slatina postala mjesto s kvalitetnom ponudom za rekreaciju i slobodno vrijeme svojih stanovnika te turistički privlačno mjesto. Prioritetom razvoj gospodarstva želi se posebno poduprijeti male i srednje poduzetnike, lokalne poljoprivrednike i ostale gospodarske subjekte u unaprjeđenju različitih aspekata njihovog poslovanja.

U kontekstu zelene urbane obnove osobito je važan **Akcijski plan energetske i klimatske održivosti razvika (SECAP) Grada Slatine** (Grad Slatina, 2021a), donesen 2021. godine. Grad Slatina je 15. srpnja 2020. godine potpisao Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju te u suradnji s Regionalnom energetske agencijom Sjever (REA Sjever), krenuo u izradu Akcijskog plana energetske i klimatske održivosti razvika s ciljem gospodarskog i energetske razvika Grada Slatine uz povećanje udjela energije proizvedenih iz obnovljivih izvora, dodatno smanjenje emisija CO₂ za minimalno 40 % do 2030. godine, postizanje

ekološke i energetske održivosti te adaptaciji na klimatske promjene na području Grada. Akcijski plan se sastoji od analize potrošnje energije na administrativnom području Grada, analize klimatskog stanja u gradu te prijedloga mjera za smanjenje emisija CO₂ i prilagodbe na klimatske promjene. Analiza potrošnje ukazuje na postojeće stanje u glavnim sektorima potrošnje energije: sektor zgradarstva, prometa i javne rasvjete. Grad Slatina je dragovoljno pristupio Sporazumu gradonačelnika, kao i svi ostali gradovi sudionici, te taj sporazum ne donosi sa sobom nikakve sankcije u slučaju eventualnog neuspjeha pri provedbi politike energetske i klimatske održivog razvitka. Predviđa se izvještavanje o provedbi mjera definiranim SECAP-om svake dvije godine, a nakon četiri godine od njegove implementacije (2025. godine) planirana je njegova revizija. SECAP-om je definirano 13 mjera (tab. 4.) prilagodbe klimatskim promjenama u šest društveno-gospodarskih sektora na koje Grad ima utjecaj.

Tablica 4. Mjere prilagodbe klimatskim promjenama definirane Akcijskim planom energetske i klimatske održivog razvitka Grada Slatine

Broj	Sektor	Naziv mjere
1	Zgradarstvo	Osmišljavanje i provođenje programa informiranja i edukacije javnosti o prednostima klimatski otpornih zgrada
2	Zgradarstvo	Povećanje energetske učinkovitosti u zgradarstvu
3	Voda	Poboljšanje vodnokomunalne infrastrukture aglomeracije Slatina
4	Voda	Razvoj sustava vodoopskrbe u prigradskim naseljima
5	Voda	Razvoj sustava odvodnje otpadnih voda u prigradskim naseljima
6	Voda	Razvoj sustava navodnjavanja
7	Upravljanje otpadom	Edukacija građana o smanjenju količine otpada i ekonomski poticaji
8	Planiranje korištenja zemljišta	Projekti izgradnje retencija i akumulacija za obranu od poplava
9	Planiranje korištenja zemljišta	Integracija koncepta zelene infrastrukture u procese prostornog i strateškog planiranja
10	Planiranje korištenja zemljišta	Provedba konkretnih mjera izgradnje zelene infrastrukture na kritičnim točkama, praćenje učinka i sanacija odlagališta komunalnog otpada
11	Poljoprivreda i šumarstvo	Informiranje i edukacija korisnika poljoprivrednog zemljišta
12	Poljoprivreda i šumarstvo	Pošumljavanje zapuštenih i degradiranih šumskih površina
13	Industrija	Edukacija poduzetnika o načinu uštede energenata

Izvor: Grad Slatina, 2021a

Zbog komplementarnosti navedenih mjera sa zelenom obnovom čiji se razvoj definira ovom Strategijom, navedene mjere iz SECAP-a povezat će se s aktivnostima u strateškom okviru ove Strategije.

Strategija upravljanja imovinom Grada Slatine 2019. – 2022. (Grad Slatina, 2019) također je jedan od relevantnih dokumenata za zelenu urbanu obnovu, koji je donedavno bio na snazi. Ta je strategija izrađena u svrhu sustavnog i planiranog upravljanja raznolikim pojavnim oblicima imovine, optimalnog korištenja imovine potrebne za obavljanje temeljnih zadaća Grada i maksimalizacija koristi od viška imovine, ostvarivanja gospodarskih i socijalnih ciljeva Grada i zadovoljavanja trenutnih i budućih socijalnih i kulturnih potreba građana. U toj su strategiji izdvojeni portfelji gradske imovine (stanovi, poslovni prostori, zemljišta, zgrade, sportski objekti, odgojno-obrazovni objekti, kulturni objekti i spomenici, javne prometne površine, ostale javne površine, javne površine na koje se plaća porez, groblja i mrtvačnice, ostala komunalna infrastruktura), klasificirani su u kategorije prema funkciji (obavezna, diskrecijska i imovina za ostvarivanje prihoda) te su navedena načela upravljanja različitim oblicima imovine. Za svaki portfelj imovine navedene su smjernice i strateške mjere upravljanja imovinom.

6.2. Povijesna analiza prostornog razvoja Grada Slatine

Prvi tragovi naseljenosti na teritoriju Grada Slatine zabilježeni su u 4. st. pr. Kr., a prva stalna naselja na području današnje Slatine bila su označena na rimskim kartama iz 3. st. pr. Kr. (Grad Slatina, n. d.). Na području današnjeg naselja Slatina u rimskom je razdoblju postojalo naselje koje se nazivalo Marinianis. Sljedeće naselje na teritoriju današnjeg naselja Slatina spominje se tek krajem 13. stoljeća, 1297. godine, u ispravi tadašnjeg zagrebačkog biskupa, a ime naselja bilo je Zalathnuk. U to je vrijeme Slatina kao posjed pripadala Zagrebačkoj biskupiji, te se počela razvijati kao župno središte i trgovište. Osim župne crkve, to je naselje imalo i svoju drvenu utvrdnu smješteno uz potok Javoricu, oko kojeg se razvijao manji srednovjekovni suburbij.

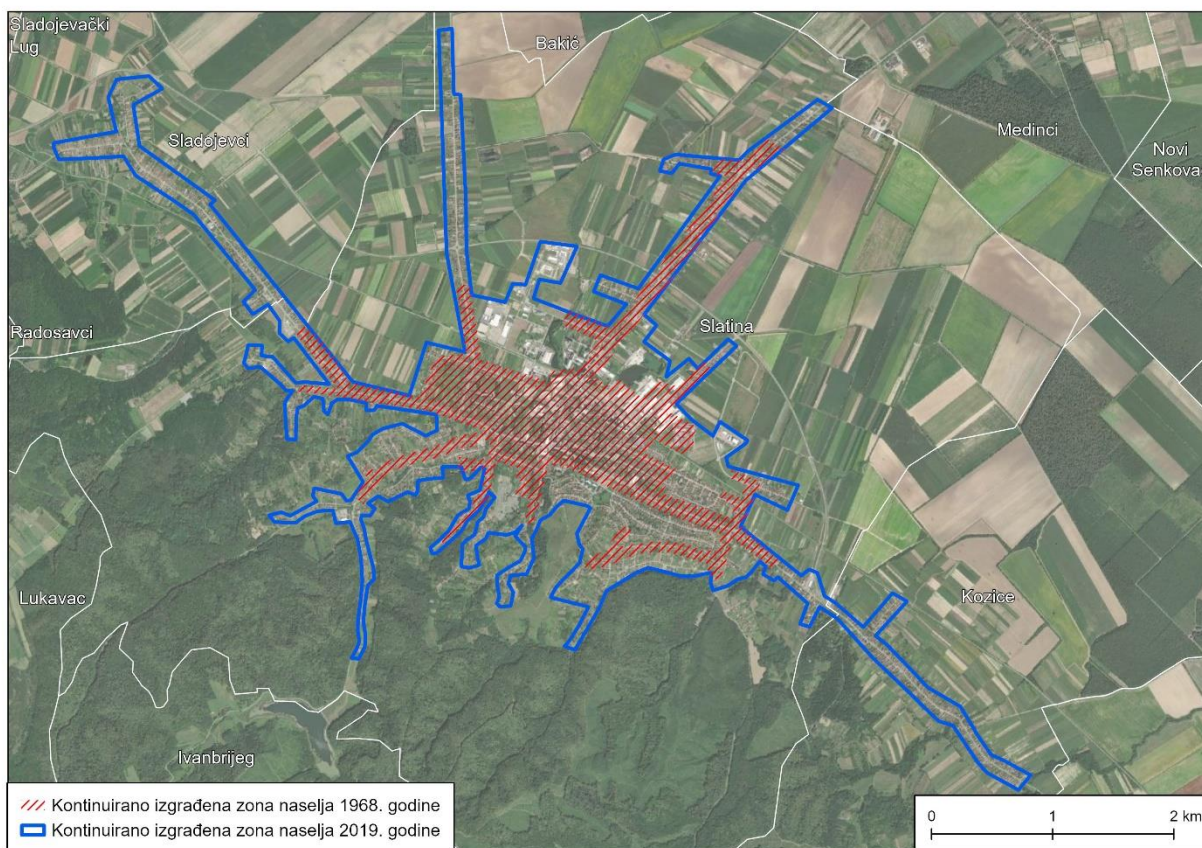
S osmanskim se prodorima u 15. i prvoj polovici 16. stoljeća dodatno pojačavala obrana grada, međutim veliki je dio stanovnika odselio zapadnije u sigurnija područja, te je 1544. prostor Slatine potpao pod osmansku vlast. U osmanskom periodu Slatina je također zadržala ulogu centra, u njoj je stolovao aga, a bile su izgrađene i dvije džamije (Grad Slatina, n. d.). Utvrda u Slatini bila je dodatno ojačana, ali u vojno-geografskom smislu to je područje zbog svojeg pograničnog položaja prema ostatku Hrvatske (i Habsburške Monarhije) bilo vrlo nesigurno te nije došlo do značajnijeg povećanja naseljenosti. Slatina je oslobođena od osmanske vlasti 1684. godine i tada je cijelo naselje bilo porušeno te je počela njegova nova izgradnja u okviru tadašnje vojne uprave.

Slatinom je u razdoblju od sredine 18. stoljeća do sredine 19. stoljeća upravljala našička plemićka obitelj Pejačević, pod čijom je upravom uređeno današnje središte grada Slatine, gdje su izgrađene stambene zgrade s pratećim gospodarskim objektima te je oko njih zasađen park s egzotičnim stablima (Grad Slatina, n. d.). U tom parku nalazi se mamutovac – sekvoja, stablo koje je zaštićeno kao spomenik parkovne arhitekture. Dio zgrada izgrađenih u tom periodu ostao je sačuvan do danas. Od 1808. godine Slatina je imala status kraljevskog trgovišta, a 1822. godine u Sladojevcima je pokrenuta i izgradnja prve škole na slatinskom području, te je tako slatinski prostor imao tri važne urbane funkcije – opskrbnu, obrazovnu i vjersku.

Od 1841. godine Slatina postaje posjed njemačkih knezova Schaumburg-Lippe koji su posjed kupili od obitelji Pejačević. Ta je plemićka obitelj imala značajan utjecaj na promjene u gospodarskoj, demografskoj i prostornoj strukturi Slatine i njezine okolice. Izuzev dotad razvijene trgovine, u Slatini je obitelj Schaumburg-Lippe dala izgraditi vinski podrum i pecaru alkohola, te dala zasaditi vinograde u okolici Slatine. Tako je Slatina postala jedno od vinogradarskih središta Istočne Hrvatske. Posebno cijenjeno bilo je pjenušavo vino koje se proizvodilo u vinskom podrumu do 1912. godine. Kako je za vinogradarstvo bilo potrebno mnogo radne snage, ta je obitelj poticala doseljavanje drugih naroda, ponajprije Nijemaca, Mađara i Slovaka, koji su svojom kulturom rada razvili različite obrtničke djelatnosti u Slatini, koja je na taj način postala i obrtnički centar. U drugoj polovici 19. stoljeća izgrađene su prve moderne ceste i željezničke pruge koje su povezale Slatinu s drugim centrima u Hrvatskoj i Monarhiji. U tom su se razdoblju razvile različite urbane usluge – poput čitaonice, banke, obrtničke zadruge, ljekarne i bolnice, dobrovoljnog vatrogasnog društva i dr., a Slatina je postala i upravni centar Slatinskog kotara (Grad Slatina, n. d.). Na taj je način grad Slatina postao urbano središte svoje subregije i tu je funkciju subregionalnog centra zadržao do danas.

Naselje Slatina u drugoj je polovici 20. stoljeća te u prva dva desetljeća 21. stoljeća također zabilježilo značajnu urbanizaciju. Urbanizacija je rezultat dva procesa – razvoja Slatine kao centra rada s radnim mjestima u industriji i uslužnim djelatnostima te razvoja Slatine kao mjesta s jakom funkcijom stanovanja, koje je zbog svog povoljnog prometnog položaja i dostupnosti različitih usluga za stanovnike postalo privlačnije za doseljavanje stanovnika njezine okolice. Ukoliko se uspoređi kontinuirano izgrađen teritorij naselja Slatina 1968. i 2019. godine (sl. 14.), može se zaključiti da je u razdoblju od 60-ak godina došlo do znatnog širenja kontinuirano izgrađenih površina na teritoriju naselja Slatina. U 1968. godini kontinuirano izgrađen je bio samo središnji dio naselja Slatina, uglavnom u zoni uz Podravsku magistralu i željezničku prugu, a kraći nizovi obiteljskih kuća pružali su se radijalno uz glavne prometnice. Radijalno širenje grada,

osobito uz Podravsku magistralu te ceste prema Donjem Miholjcu, Voćinu i Bakiću, nastavilo se u kasnijim razdobljima. Uz Podravsku magistralu došlo je do srastanja susjednih naselja Sladojevci i Kozice sa Slatinom, između kojih je nestalo prazno zemljište uz cestu. U južnom, brežuljkastom dijelu naselja Slatina došlo je do okrupnjavanja kontinuirano izgrađenih zona i srastanja nekadašnjih manjih zaselaka s matičnim naseljem. U sjevernom dijelu naselja došlo je do razvoja poslovnih zona između željezničke pruge i slatinske obilaznice. Takvi trendovi u skladu su s demografskom slikom Slatine, koja je kao urbano naselje do 1991. godine zabilježila gotovo dvostruki broj stanovnika u odnosu na početak 1960-ih godina (DZS, 2005). Negativni demografski trendovi u suvremenom razdoblju vjerojatno će umanjiti brzinu širenja naselja Slatina. Međutim, buduću urbanizaciju mogu potaknuti i drugi trendovi, poput razvoja poslovnih zona, javne stanogradnje itd., ovisno o politikama koje će se provoditi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

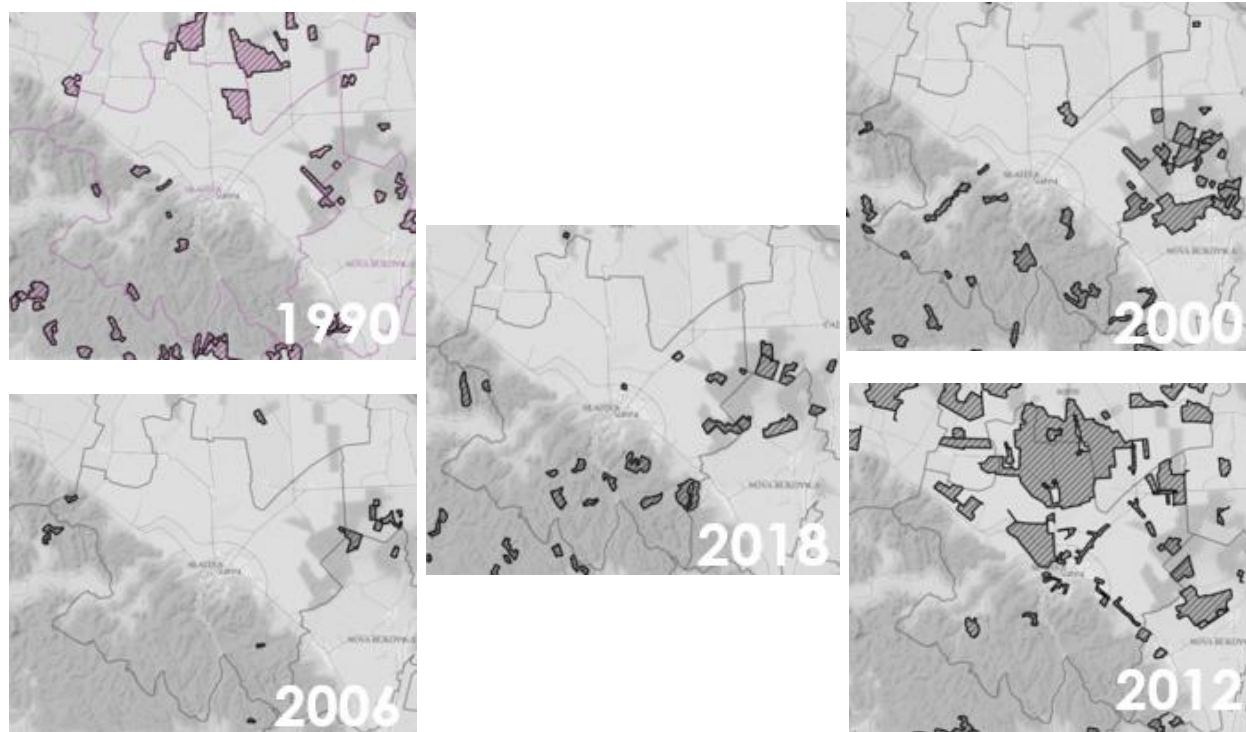

Slika 14. Kontinuirano izgrađena zona urbanog naselja Slatina 1968. i 2019. godine

Izvor: ISPU, 2023

Spoznaje o promjeni površinskog pokrova na području Grada Slatine su dobivene korištenjem dostupnih kartografskih podataka s web portala CLCCro (Corine Land Cover Hrvatska)¹. Dostupni su kartografski prikazi promjene površinskog pokrova u razdoblju od 1990. do 2018. godine, s podacima o tipu površinskog pokrova i lokacijama poligona (slike 35 do 39). Na kartama su istaknuti poligoni koji prikazuju krčenje šume i prenamjenu poljoprivrednog u građevinsko zemljište, što su dvije najizraženije promjene. Kvantitativni podaci nisu bili dostupni za analizu.

Najznačajnije promjene površinskog pokrova u razdoblju od 1990. do 2018. godine se odnose na kontinuirani nestanak bjelogorične šume, umjesto koje krčenjem nastaje „Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)”. Na Sl. 15. su istaknuti poligoni kojima su označene lokacije promjene površinskog pokrova iz bjelogorične šume u iskrčene površine (prema službenoj nomenklaturi; „Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)”) u navedenim vremenskim intervalima. Druga značajnija promjena površinskog pokrova je uočena u razdoblju između 2006. i 2012. godine kada je, uz krčenje šume, posebno izražena i prenamjena poljoprivrednih površina u građevinsko, nepovezano gradsko područje.

Slika 15. Promjene površinskog pokrova u razdoblju od 1990. do 2018. godine na području Grada Slatine

Izvor: <http://corine.haop.hr/map-page>, *Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I)*

6.3. Analiza relevantnih prostornih elemenata za zelenu urbanu obnovu na teritoriju Grada Slatine

6.3.1. Analiza javnih zgrada i površina

Grad Slatina u skladu sa Strategijom upravljanja imovinom Grada Slatine 2019. – 2022. ima izrađen Registar nekretnina, koje su podijeljene u portfelje koji su definirani u Strategiji. U ovom će se potpoglavlju prikazati i analizirati podatci o javnim zgradama, objektima i površinama iz Registra nekretnina u sljedećim portfeljima: zgrade, predškolsko-odgojno-obrazovni objekti, kulturni objekti (knjižnica, muzej, kino), sportski objekti, nerazvrstane ceste, trgovi, nogostupi, parkovi, zelene površine i cvjetni otoci, groblja i mrtvačnice. To su objekti koji su u cijelosti ili djelomično u vlasništvu Grada Slatine te Grad njima može raspolagati i unaprjeđivati ih u svrhu zelene obnove.

U portfelju zgrada (Tab. 5.) evidentirano je ukupno 30 objekata. Od tih 30 objekata njih 26 ima društvenu namjenu, tri imaju javnu odnosno upravnu namjenu, a jedan je objekt humanitarne namjene. Ukupno 28 objekata u potpunosti je u vlasništvu Grada, a u dva je Grad suvlasnik. Većina ostalih objekata društvene namjene smještena je u naselju Slatina, dok je jedina vrsta objekta društvene namjene koja postoji u ostalim naseljima Grada mjesni dom. Stanje javnih zgrada varira ovisno o objektu. Među njima, 13 objekata je u zadovoljavajućem stanju – mogu se koristiti, ali ih je potrebno unaprijediti, šest objekata je u odličnom stanju te zahtijevaju samo periodično održavanje, pet ih je u vrlo dobrom stanju i također zahtijevaju periodično održavanje, dva su u lošem stanju i zahtijevaju rekonstrukciju, a tri su u potpunosti neupotrebljiva.

Tablica 5. Javne zgrade na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	U potpunom vlasništvu Grada	Namjena	Stanje
Upravne zgrade za potrebe gradske vlasti i uprave					
1	Hrvatski dom	Slatina	NE	Javna/upravna	Zadovoljavajuće
2	Poslovna zgrada uz zgradu Hrvatskog doma	Slatina	DA	Javna/upravna	Zadovoljavajuće
3	Upravna zgrada Grada Slatine	Slatina	DA	Javna/upravna	Zadovoljavajuće
Mjesni domovi					
4	Mjesni dom B. Radić i M.Gupca, Slatina	Slatina	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
5	Mjesni dom Bakić	Bakić	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
6	Mjesni dom Bistrica	Bistrica	DA	Društvena	Neupotrebljivo
7	Mjesni dom Donji Meljani	Donji Meljani	DA	Društvena	Odlično
8	Mjesni dom Golenić	Golenić	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
9	Mjesni dom Gornji Miholjac	Gornji Miholjac	DA	Društvena	Loše
10	Mjesni dom Ivanbrijeg	Ivanbrijeg	DA	Društvena	Loše
11	Mjesni dom Kozice	Kozice	DA	Društvena	Vrlo dobro
12	Mjesni dom Lukavac	Lukavac	DA	Društvena	Odlično
13	Mjesni dom Markovo	Markovo	DA	Društvena	Odlično
14	Mjesni dom Medinci	Medinci	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
15	Mjesni dom Novi Senkovac	Novi Senkovac	DA	Društvena	Odlično
16	Mjesni dom Radosavci	Radosavci	DA	Društvena	Odlično
17	Mjesni dom Sladojevački Lug	Sladojevački Lug	DA	Društvena	Vrlo dobro
18	Mjesni dom Sladojevci	Sladojevci	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
19	Mjesni dom V. Nazora, Slatina	Slatina	DA	Društvena	Vrlo dobro
Vatrogasni domovi					
20	Vatrogasni dom u Slatini	Slatina	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
Ostale zgrade					
21	Bivša zgrada Cestarije u V. Nazora 20, Slatina	Slatina	DA	Poslovna	Neupotrebljivo
22	Bivša zgrada Udruženja obrtnika u V. Nazora 18, Slatina	Slatina	DA	Poslovna	Neupotrebljivo
23	Centar nevladinih udruga Slatina (GENUS)	Slatina	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
24	Epicentar Sequoia - Posjetiteljski centar 1	Slatina	DA	Društvena	Odlično
25	Epicentar Sequoia - zgrada na Šetalištu J. Burgera	Slatina	DA	Društvena	Odlično
26	Poslovna zgrada na Trgu R. Boškovića, Slatina (zgrada kantine bivše vojarne)	Slatina	DA	Društvena	Zadovoljavajuće
27	Stari kotar	Slatina	NE	Društvena	Djelomično neupotrebljivo
28	Zgrada Pučkog otvorenog učilišta i Gradske knjižnice	Slatina	DA	Društvena	Vrlo dobro
29	Zgrada u Kozicama (stara škola) - Hr. Crveni križ Gradsko društvo Slatina	Kozice	DA	Humanitarna	Zadovoljavajuće
30	Zgrada u Ul. A. Kovačića 17, Slatina	Slatina	DA	Društvena	Neupotrebljivo

Izvor: Grad Slatina, 2022

Sljedeći portfelj čine predškolski odgojno-obrazovni objekti (tab. 6.). U tom su portfelju samo dvije zgrade u naselju Slatina, u potpunosti u vlasništvu Grada, čije je stanje vrlo dobro.

Tablica 6. Predškolski odgojno-obrazovni objekti na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	U potpunom vlasništvu Grada	Namjena	Stanje
1	Zgrada Dječje jaslice	Slatina	DA	Predškolski odgoj	Vrlo dobro
2	Zgrada Dječji vrtić Zeko Slatina	Slatina	DA	Predškolski odgoj	Vrlo dobro

Izvor: Grad Slatina, 2022

U portfelju kulturnih objekata (tab. 7.) postoje tri objekta, knjižnica, kino i zavičajni muzej, koji su smješteni u Slatini, u cijelosti su u vlasništvu Grada i čije je stanje vrlo dobro.

Tablica 7. Kulturni objekti na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	U potpunom vlasništvu Grada	Namjena	Stanje
1	Gradska knjižnica i čitaonica Slatina	Slatina	DA	Društvena	Vrlo dobro
2	Pučko otvoreno učilište - KINO SLATINA	Slatina	DA	Društvena	Vrlo dobro
3	Zavičajni muzej Slatina	Slatina	DA	Muzej	Vrlo dobro

Izvor: Grad Slatina, 2022

Na teritoriju Grada Slatine postoji 14 sportskih objekata u sedam različitih naselja (tab. 8.). Većinu sportskih objekata čine nogometna igrališta. Sportski objekti za ostale sportove koncentrirani su u Slatini. Svi sportski objekti u vlasništvu su Grada, većinom su zadovoljavajućeg stanja te postoji prostor za njihovo unaprjeđenje.

Tablica 8. Sportski objekti na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	U potpunom vlasništvu Grada	Namjena	Stanje
1	Nogometni stadion u Slatini	Slatina	DA	Sport rekreacija	Vrlo dobro
2	Nogometno igralište u Medincima	Medinci	DA	Sport rekreacija	Loše
3	Nogometno igralište u Novom Senkovcu	Novi Senkovac	DA	Sport rekreacija	Loše
4	Nogometno igralište u Novom Senkovcu - za mali nogomet (iza društvenog doma)	Novi Senkovac	DA	Sport rekreacija	Zadovoljavajuće
5	Odbojkaško igralište u Slatini (iza Crkve sv. Josipa)	Slatina	DA	Sport rekreacija	Zadovoljavajuće
6	Rukometno/višenamjensko igralište s tribinama u Slatini (tzv. Staroškolsko, iza crkve sv. Josipa)	Slatina	DA	Sport rekreacija	Zadovoljavajuće
7	Sportski objekt i nogometno igralište u Bakiću	Bakić	DA	Sport rekreacija	Zadovoljavajuće
8	Sportski objekt i nogometno igralište u Gornjem Miholjcu	Gornji Miholjac	DA	Sport rekreacija	Zadovoljavajuće
9	Sportski objekt i nogometno igralište u Kozicama	Kozice	DA	Sport rekreacija	Zadovoljavajuće
10	Sportski objekt i nogometno igralište u Sladojevcima	Sladojevci	DA	Sport rekreacija	Vrlo dobro
11	Sportsko - rekreacijska zona u Slatini - I.B. Mažuranić	Slatina	DA	Sport rekreacija	Neupotrebljivo, osim Konjičkog kluba
12	Svlačionice u Mjesnom domu Donji Meljani i nogometno igralište	Donji Meljani	DA	Sport rekreacija	Vrlo dobro
13	Tenisko igralište u Slatini	Slatina	DA	Sport rekreacija	Vrlo dobro

Izvor: Grad Slatina, 2022

Osim toga, u dijelu Društvenog doma u Gornjem Miholjcu smještena je streljana za zračnu pušku, stanje zadovoljavajuće.

Sljedeću kategoriju čine nerazvrstane ceste. U Registar nekretnina Grada Slatine upisane su 162 nerazvrstane ceste na teritoriju različitih naselja Grada. U priloženoj tablici (tab. 9.) prikazan je skupni pregled nerazvrstanih cesta prema smještaju u katastarskim općinama. Ukupna duljina nerazvrstanih cesta iznosi 90,367 km. Najveći dio nerazvrstanih cesta je asfaltiran, zatim slijede makadamski putevi, a najmanji dio otpada na zemljane puteve. Većina cesta su u zadovoljavajućem stanju uz neophodno pojačano investicijsko održavanje ili rekonstrukciju.

Tablica 9. Nerazvrstane ceste na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	Broj cesta – tip	Ukupna duljina cesta (m)	Stanje
1	NC 001 - 016 Glavne nerazvrstane ceste u Slatini	Slatina	16 – cesta	15.680,00	Zadovoljavajuće
2	NC 017 - 079 Ostale nerazvrstane ceste u Slatini	Slatina	59 – cesta, 4 – makadam, 1 – građevinsko zemljište	33.343,36	Zadovoljavajuće / vrlo dobro
3	NC 080 - 084 k.o. Bakić	Bakić	5 – cesta, 1 – makadamski put	2872,00	Zadovoljavajuće
4	NC 085 k.o. Bistrica	Bistrica	1 – makadamski put	1750,00	Zadovoljavajuće
5	NC 086 - 087 k.o. Bokane	Golenić, Ivanbrijeg	2 – cesta	2660,00	Zadovoljavajuće
6	NC 088 k.o. Donji Meljani	Donji Meljani	1 – makadamski put	130,00	Zadovoljavajuće
7	NC 089 - 092 k.o. Gornji Miholjac	Gornji Miholjac	4 – cesta	3350,00	Zadovoljavajuće
8	NC 093 - 095 k.o. Ivanbrijeg	Ivanbrijeg	3 – cesta	4035,00	Zadovoljavajuće
9	NC 096 k.o. Kozice	Kozice	1 - cesta	400,00	Zadovoljavajuće
10	NC 097 - 099 k.o. Lukavac	Lukavac	2 – makadamski put, 1 – zemljani put	420,00	Zadovoljavajuće
11	NC 100 - 105 k.o. Medinci	Medinci, Novi Senkovac	6 - cesta	2060,00	Zadovoljavajuće
12	NC 106 - 110 k.o. Sladojevci	Sladojevci	3 – cesta, 1 – makadamski put	3920,00	Zadovoljavajuće
13	Ostale nerazvrstane ceste	Sva naselja u Gradu	12 – cesta, 23 – makadamski put, 15 – zemljani put	19.747,50	Zadovoljavajuće (loše za četiri puta)

Izvor: Grad Slatina, 2022

Osim cesta, Grad upravlja i pješačkom infrastrukturom koje čine nogostupi. Nogostupi postoje na teritoriju naselja Slatina, Bakić, Gornji Miholjac, Kozice, Medinci, Novi Ssenkovac i Sladojevci, gdje se prema Registru nekretnina Grada Slatine nalazi 28 nogostupa ukupne duljine od nešto više od 7 km (nisu poznati podatci o duljini za nekoliko pojedinačnih odsjeka nogostupa). Stanje nogostupa uglavnom je zadovoljavajuće (za 24 odsjeka) te zahtjeva unaprjeđenje, a na tri odsjeka je vrlo dobro, odnosno odlično.

Na teritoriju naselja Slatina postoje i tri trga (tab. 10.). Ukupna površina trgova je oko 2500 m², a njihovo stanje je zadovoljavajuće te je potrebno nastaviti s pojačanim investicijski održavanjem.

Tablica 10. Trgovi na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	Površina trga (m ²)	Stanje
1	Trg sv. Josipa (javna površina kod Poslovnog centra)	Slatina	1886,00	Zadovoljavajuće
2	Trg Zbora narodne garde	Slatina	545,00	Zadovoljavajuće
3	Trg Ruđera Boškovića	Slatina	Nije poznato	Zadovoljavajuće

Izvor: Grad Slatina, 2022

Na teritoriju Grada Slatine postoji 25 zelenih površina i cvjetnih otoka (tab. 8.), koji se prostiru na ukupnoj površini od 103.349,00 m². Sve su površine u vlasništvu Grada, a sve osim jedne nalaze se na teritoriju naselja Slatina.

Tablica 11. Zelene površine i cvjetni otoci na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	Površina (m ²)
1	k.o. P. Slatina, k.č. 1506/150 - u PZ Turbina 3	Slatina	11.338,00
2	k.o. P. Slatina, k.č. 1506/188 - u PZ Turbina 3	Slatina	4.167,00
3	k.o. P. Slatina, k.č. 1507/2 - u PZ Turbina 2	Slatina	6.800,00
4	k.o. P. Slatina, k.č. 1516 - Industrijska ul.	Slatina	44,00
5	k.o. P. Slatina, k.č. 3808/1 - Ul. Lovачka	Slatina	832,00
6	k.o. P. Slatina, k.č. 4028/1 - Ul. S.Raškaj	Slatina	1.851,00
7	k.o. P. Slatina, k.č. 4361/2 - Ul. G.J.Draškovića	Slatina	256,00
8	k.o. P. Slatina, k.č. 4401/2 - Ul. M.A.Reljkovića	Slatina	43,00
9	k.o. P. Slatina, k.č. 4526/36 - Ul. Marka Marulića	Slatina	1.702,00
10	k.o. P. Slatina, k.č. 4735/5 - Ul. V.Bukovca	Slatina	942,00
11	k.o. P. Slatina, k.č. 4736 - Ul. V.Bukovca	Slatina	5.353,00
12	k.o. P. Slatina, k.č. 4871 - Ul. Tina Ujevića	Slatina	14.342,00
13	k.o. P. Slatina, k.č. 4872 - Ul. Tina Ujevića	Slatina	1.301,00
14	k.o. P. Slatina, k.č. 5077/3 - Ul. Jakova Gotovca	Slatina	29,00
15	k.o. P. Slatina, k.č. 5078/3 - Ul. Jakova Gotovca	Slatina	43,00
16	k.o. P. Slatina, k.č. 5079/3 - Ul. Jakova Gotovca	Slatina	65,00
17	k.o. P. Slatina, k.č. 5079/4 - Ul. Jakova Gotovca	Slatina	44,00
18	k.o. P. Slatina, k.č. 5112 - Ul. Ribnjak	Slatina	681,00
19	k.o. P. Slatina, k.č. 5151/43 - Ul. Potočani	Slatina	1.597,00
20	k.o. P. Slatina, k.č. 5151/44 - Ul. Potočani	Slatina	955,00
21	k.o. P. Slatina, k.č. 5555/37 - Ul. Potočani	Slatina	3.928,00
22	k.o. P. Slatina, k.č. 5784/1 - Ul. Potočani	Slatina	10.370,00
23	k.o. P. Slatina, k.č. 6642/1 - Ul. I.B.Mažuranić	Slatina	24.674,00
24	k.o. P. Slatina, k.č. 7257 - Ul. Potočani	Slatina	11.658,00
25	k.o. Sladojevci, k.č. 962 - Ul. Braće Radića	Sladojevci	334,00

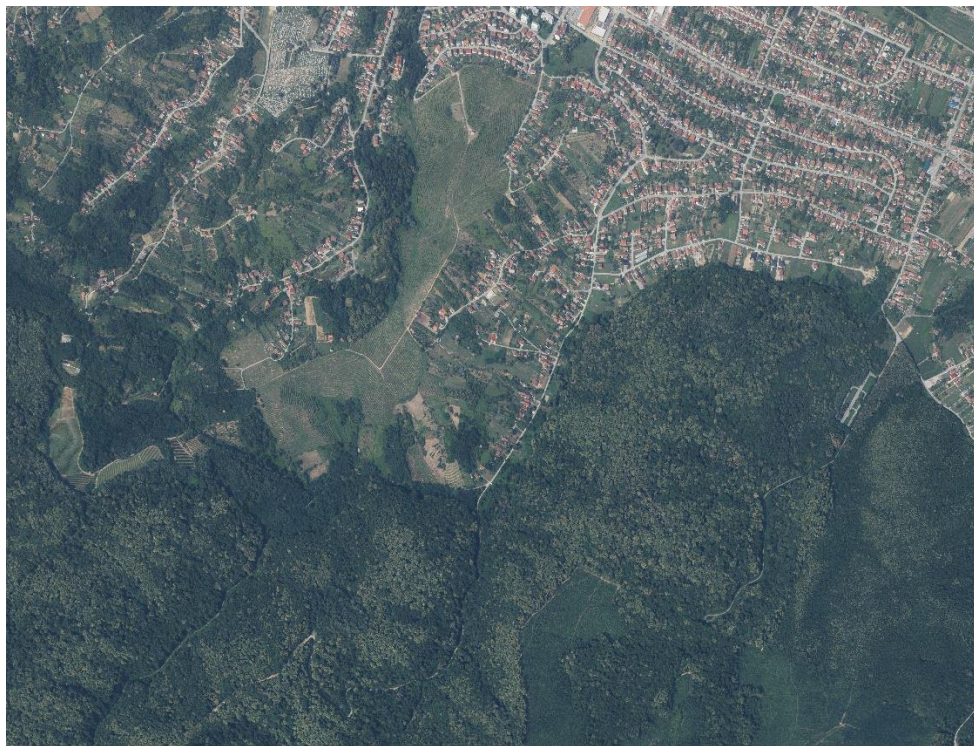
Izvor: Grad Slatina, 2022

Na teritoriju Grada postoji 10 parkova (tab. 12.). Parkovi se prostiru na ukupnoj površini od 83.272,00 m², a osam ih je na teritoriju naselja Slatina, dok je po jedan u Gornjem Miholjcu i Novom Senkovcu. Polovica parkova ima uređen nogostup, a polovica parkova ga nema. Također, na području Grada je i park u središtu naselja Sladojevci, ali nije u Registru nekretnina Grada Slatine jer je u sklopu čestice županijske ceste te je potrebno pokrenuti izdvajanje parka u zasebnu česticu.

Tablica 12. Parkovi na teritoriju Grada Slatine 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	Površina (m ²)	IMA / NEMA nogostup
1	Park 136. slatinske brigade (glavni gradski park s glazbenim paviljonom)	Slatina	10.492,00	IMA
2	Park hrvatskih branitelja u Gornjem Miholjcu (nasuprot mjesnog doma)	Gornji Miholjac	874,00	NEMA
3	Park na Šetalištu Julija Burgera	Slatina	7.459,00	IMA
4	Park na Trgu R. Boškovića (kod Industrijsko-obrtničke škole)	Slatina	6.541,00	IMA
5	Park Sekvoja (Mamutovac) - spomenik prirode	Slatina	5.291,00	IMA
6	Park u Kolodvorskoj ulici	Slatina	4.419,00	IMA
7	Park u Novom Senkovcu	Novi Senkovac	34.100,00	NEMA
8	Park u Ulici Ante Kovačića	Slatina	10.545,00	NEMA
9	Park u Ulici Ljudevita Gaja	Slatina	1.120,00	NEMA
10	Park u Ulici Ljudevita Jonkea	Slatina	2.431,00	NEMA

Izvor: Grad Slatina, 2022

Slika 16. Slatina – promjene i prikaz grada – usporedba aviosnimki iz 1997. g. i 2021. g.
Izvor: DGU

Posljednje javne zgrade i površine koje ulaze u ovu analizu su groblja (tab. 13.) i mrtvačnice. Na teritoriju Grada Slatine postoji 19 groblja u 14 naselja, ukupne površine od 145.223,00 m². Sva groblja su u vlasništvu Grada. U najboljem je stanju gradsko groblje u Slatini, a na većini groblja postoji potreba za unaprjeđenjima. Uz groblja postoji izgrađeno šest mrtvačnica: u Slatini, Bakiću, Gornjem Miholjcu, Kozicama, Novom Senkovcu i Sladojvcima.

Tablica 13. Groblja u Gradu Slatini 2022. godine

Broj objekta	Naziv jedinice imovine	Naselje	Površina (m ²)	Stanje
1	Gradsko groblje u Slatini, s mrtvačnicom	Slatina	61.799,00	Vrlo dobro
2	Groblje u Bakiću, s mrtvačnicom	Bakić	5.680,00	Dobro
3	Groblje u Bistrici	Bistrica	878,00	Zadovoljavajuće
4	Groblje u Donjim Meljanima, pravoslavno	Donji Meljani	11.104,00	Loše
5	Groblje u Goleniću	Golenić	3.118,00	Zadovoljavajuće
6	Groblje u Gornjem Miholjcu, s mrtvačnicom	Gornji Miholjac	5.444,00	Dobro
7	Groblje u Gornjem Miholjcu, pravoslavno	Gornji Miholjac	2.492,00	Zadovoljavajuće
8	Groblje u Ivanbrijegu	Ivanbrijeg	1.349,00	Zadovoljavajuće
9	Groblje u Kozicama, s mrtvačnicom	Kozice	5.569,00	Dobro
10	Groblje u Kozicama, pravoslavno	Kozice	1.885,00	Loše
11	Groblje u Lukavcu, pravoslavno	Lukavac	4.535,00	Zadovoljavajuće
12	Groblje u Medincima, pravoslavno	Medinci	11.104,00	Loše
13	Groblje u Novom Senkovcu, s mrtvačnicom	Novi Senkovac	7.590,00	Dobro
14	Groblje u Potočanima - Staro pravoslavno groblje (ne koristi se)	Slatina	4.256,00	Loše
15	Groblje u Radosavcima	Radosavci	1.899,00	Zadovoljavajuće
16	Groblje u Sladojvcima, s mrtvačnicom	Sladojevci	10.780,00	Zadovoljavajuće
17	Groblje u Sladojvcima, pravoslavno	Sladojevci	3.820,00	Loše

Izvor: Grad Slatina, 2022

Iz analize podataka o broju, razmještaju i stanju javnih zgrada i površina na teritoriju Grada Slatine proizlazi nekoliko zaključaka. Grad je vlasnik velikog broja objekata i čestica za koje treba pronaći održiv model upravljanja. Većina objekata i površina je u zadovoljavajućem stanju – može zadovoljiti potrebe korisnika, ali postoji i znatan prostor za različita unaprjeđenja. Velik broj javnih objekata i zelenih površina (parkova i ostalih zelenih površina) koncentriran je u urbanom naselju Slatina, što je i logično s obzirom na njegove urbane funkcije. U zelenoj urbanoj obnovi osobito su važne zelene površine u vlasništvu Grada na kojima Grad sam može provoditi različite projekte, međutim dio zelenih (slobodnih) površina na teritoriju Grada je u privatnom, državnom ili županijskom vlasništvu, ili pak pod upravljanjem Hrvatskih voda, Hrvatskih šuma, Hrvatskih cesta, ŽUC-a i drugih pravnih osoba te projekti zelene urbane obnove i razvoja zelene infrastrukture, zahtijevaju međusobnu suradnju Grada s ostalim vlasnicima zemljišta i dionicima koji

sudjeluju u procesu zelene urbane obnove. Na javnim objektima, posebno onima koji su u cijelosti u vlasništvu Grada, moguća su znatna ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti.

6.3.2. Društveno-gospodarska analiza

U svrhu društveno-gospodarske analize stanja na teritoriju Grada Slatine analiziraju se relevantni statistički pokazatelji koji ukazuju na razvijenost tržišta rada, odnos zaposlenosti i nezaposlenosti, razvijenost poljoprivrede i turizma te stupanj obrazovanja stanovništva.

Na teritoriju Grada Slatine na dan 31.12.2022. godine 3.972 osobe bile su prijavljene na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje kao osiguranici mirovinskog osiguranja (HZMO, 2023). To je broj osoba koji su bili radnici kod pravnih osoba, obrtnici, poljoprivrednici, radnici kod pravnih osoba, osigurani zaposlenici kod međunarodnih organizacija ili u inozemstvu, obavljali samostalne profesionalne djelatnosti ili imali pravo na produženo osiguranje, a svoje su poslove, u punom ili nepunom radnom vremenu obavljali na teritoriju Grada Slatine, bez obzira na jedinicu lokalne samouprave u kojoj im je prebivalište / boravište. Budući da je prema Popisu stanovništva 2021. godine (DZS, 2022b) broj stanovnika u radnom kontingentu (u dobi od 15 do 64 godine) Grada Slatine iznosio 7.351, dolazi se do zaključka da je značajan dio stanovnika Grada Slatine zaposlen na teritoriju neke druge jedinice lokalne samouprave. Kretanje broja osiguranika mirovinskog osiguranja od 2015. do 2022. godine (tab. 14.) ukazuje na pozitivan trend, u kojemu kontinuirano raste broj osiguranika mirovinskog osiguranja na području Grada, što znači da je u Gradu zaposleno sve više osoba. Taj je trend suprotan općem demografskom kretanju na teritoriju Grada, analiziranom u prethodnom poglavlju, te otvara mogućnosti za određen demografski oporavak, posebice u slučaju nastavka takvog trenda.

Tablica 14. Broj osiguranika mirovinskog osiguranja pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje na dan 31.12. od 2015. do 2022. godine

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj osiguranika	3275	3266	3449	3642	3731	3816	3739	3972

Izvor: HZMO, 2023

Na sličnu situaciju ukazuju i podatci o broju zaposlenih stanovnika Grada Slatine (tab. 15.) koje objavljuje Državni zavod za statistiku u publikaciji Gradovi i općine u statistici. Broj zaposlenih stanovnika Grada počeo je rasti od 2017. godine nadalje. Ta je godina ujedno i godina s apsolutno najnegativnijim migracijskim saldom za područje Grada, ali nakon nje započinju promjene koje se očituju u rastu broja zaposlenih. Na dan 31.03.2021. u Slatini je zabilježen maksimum broja zaposlenih u periodu prikazanom u tablici te je tada bilo zaposleno 2.644 osoba.

Tablica 15. Broj zaposlenih stanovnika Grada Slatine na dan 31.03. od 2015. do 2021. godine

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj osiguranika	2100	2177	2089	2432	2381	2596	2644

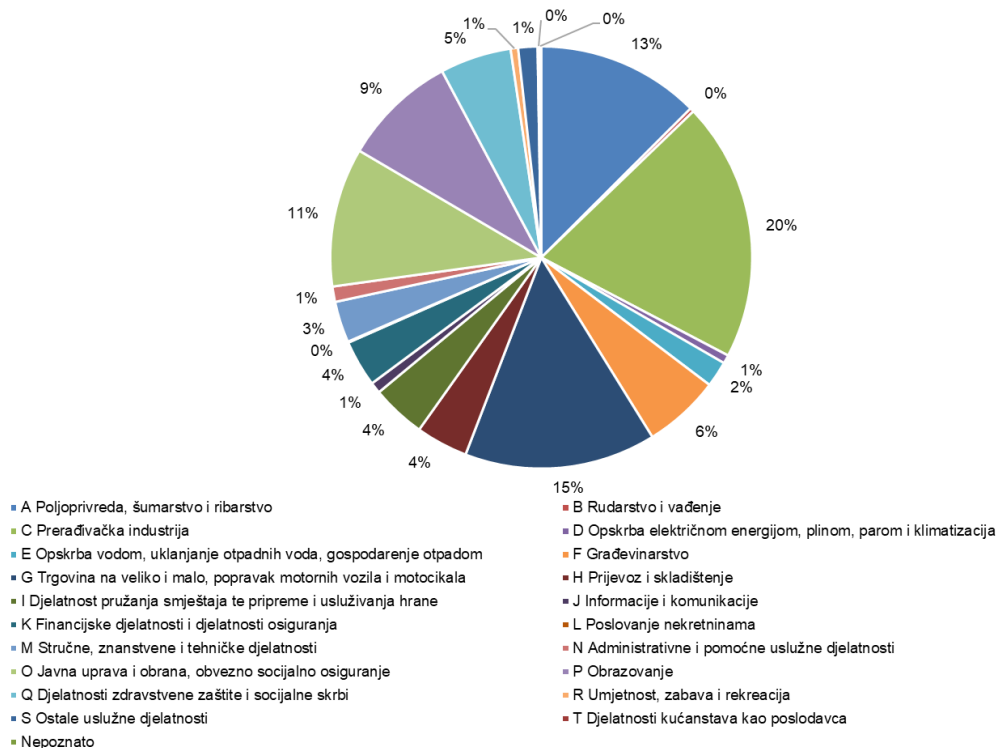
Izvor: DZS, 2022a

Na pozitivne trendove na tržištu rada ukazuju i podatci o nezaposlenosti u istom vremenskom periodu (tab. 16.) koje objavljuje Hrvatski zavod za zapošljavanje. Broj nezaposlenih stanovnika Grada Slatine od 2015. do 2022. godine smanjio se za gotovo tri puta. Osim povećanja broja radnih mjesta na teritoriju Grada, to se smanjenje može pripisati u određenoj mjeri i odseljavanju stanovništva Grada, koje je u periodu između 2015. i 2020. godine bilo vrlo intenzivno. Prema podacima za 2022. godinu, svega je 641 stanovnik, odnosno 8,7 % stanovnika u radnom kontingentu Grada Slatine prijavljeno na Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Tablica 16. Broj nezaposlenih osoba prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.12. od 2015. do 2022. godine

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj osiguranika	1523	1405	1074	733	692	774	633	641

Izvor: HZZ, 2023

Slika 17. Udio zaposlenih stanovnika Grada Slatine prema području djelatnosti 2011. godine

Izvor: DZS, 2013

Za funkcioniranje tržišta rada važno je i poduzetništvo. Osnovne podatke o poduzetništvu koji će biti prikazani u sljedećim odlomcima pripremila je Financijska agencija (FINA). Prema najrecentnijim podatcima koji se odnose na 2021. godinu (FINA, 2022), na teritoriju Grada Slatine postojalo je 230 poduzetnika, koji su činili 18,3 % ukupnog broja poduzetnika registriranih u Virovitičko-podravskoj županiji. Pri tim je poduzetnicima radilo 1.524 zaposlenih, što čini 16,2 % ukupno zaposlenih osoba pri poduzetnicima u Virovitičko-podravskoj županiji. Ukupni prihod poduzetnika u 2021. godini iznosio je 949.585.000 kn (približno 121.036.600 eura prema fiksnom tečaju konverzije), što je činilo 16,8 % ukupnog prihoda poduzetnika Virovitičko-podravške županije te godine. Neto dobit poduzetnika iznosila je 21.970.000 kn (2.915.920 eura), odnosno 7,0 % ukupne ostvarene neto dobiti u županiji. Razina ostvarene neto dobiti jedina u postotnom udjelu odskaače od ostalih navedenih udjela. Grad Slatina je 2021. godine zabilježio najveći broj poduzetnika u Virovitičko-podravskoj županiji nakon županijskog središta Virovitice (470 poduzetnika), a zatim slijede Općina Pitomača (182 poduzetnika), Grad Orahovica (77 poduzetnika) i Općina Suhopolje (63 poduzetnika). To su jedine jedinice lokalne samouprave u Virovitičko-podravskoj

županiji s više od 50 registriranih poduzetnika (FINA, 2022). Ukoliko se uspoređuju podatci na razini Hrvatske, Grad Slatina je 77. među jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj po broju poduzetnika, 81. po broju zaposlenih kod poduzetnika, 89. prema ukupnom prihodu poduzetnika, 100. po ukupnoj dobiti i 45. po ukupnom gubitku poduzetnika.

Detaljniji podatci o poslovanju poduzetnika prikazani su u priloženoj tablici (tab. 17). Ti podatci ukazuju na to da se broj poduzetnika u Gradu Slatini povećao u razdoblju od 2017. do 2021. godine. Broj zaposlenih doživio je vrhunac 2019. godine s ukupno 1.728 zaposlenih kod poduzetnika, a zatim je pao za gotovo 20 % u pandemijskoj 2020. godini i blaže porastao u 2021. Ukupni prihodi i rashodi također su bili na vrhuncu u pret pandemijskoj 2019. godini, a u 2020. i 2021. su se smanjili. Ipak, ako se promatra dobit poduzetnika, ona je kontinuirano rasla u cijelom promatranom razdoblju, a do izraženog gubitka došlo je samo u 2021. godini. Investicije poduzetnika u novu dugotrajnu imovinu varirale su iz godine u godinu, a njihova najviša vrijednost zabilježena je 2017. godine. Prosječna neto plaća po zaposlenom rasla je u promatranom razdoblju, iako je između 2020. i 2021. godine zabilježen njezin pad. Prosječna plaća kod poduzetnika 2021. godine iznosila je 4.584 kn (608,4 €).

Tablica 17. Broj poduzetnika i zaposlenih te osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika Slatine u razdoblju od 2017. do 2021. godine

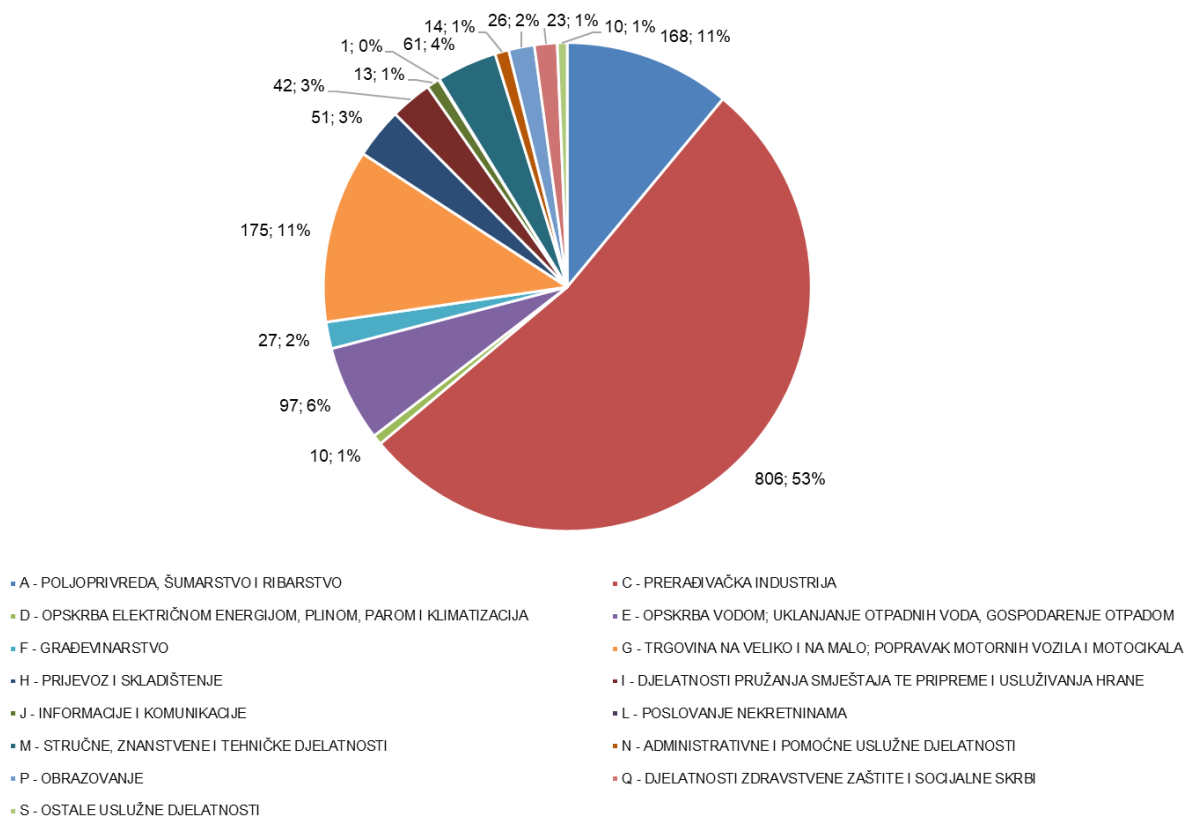
Pokazatelj	Godina					Indeks 2021. / 2017.
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	
Broj poduzetnika	206	211	212	224	230	111,7
Broj zaposlenih	1407	1680	1728	1414	1524	108,3
Ukupni prihodi (u tisućama kn)	822.366	1.034.216	1.077.909	981.470	949.585	115,5
Ukupni rashodi (u tisućama kn)	792.832	1.021.293	1.044.767	981.062	921.901	116,3
Dobit razdoblja (u tisućama kn)	37.058	33.327	48.543	50.194	53.852	145,3
Gubitak razdoblja (u tisućama kn)	10.663	24.452	21.782	55.193	31.882	299,0
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	26.395	8875	26.761	- 5000	21.970	-
Investicije u novu dugotrajnu imovinu (u tisućama kn)	123.077	10.212	11.713	31.966	57.569	46,8
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom (u kn)	3750	4082	4326	4790	4584	122,2

Izvor: FINA, 2022

Broj poduzetnika s područja Grada Slatine koji su 2021. godine poslovali s dobitkom bio je 166, a s gubitkom su poslovala 64 poduzetnika. Između 2020. i 2021. godine zabilježen je blagi porast broja poduzetnika dobitaša (sa 158 na 166), te blagi pad broja poduzetnika gubitaša (sa 66 na 64). Najveći izvoznici s područja Grada Slatine u 2021. godini bile su tvrtke Auric Timber d.o.o. (vrijednost izvoza 71.636.000 kn) i Drvo – Trgovina d.o.o. (47.331.000 kn) koje se bave piljenjem i blanjanjem drva, zatim Agroduhan d.o.o. (40.440.000 kn), tvrtka za proizvodnju duhana, te Anka d.o.o. (37.876.000 kn; za

proizvodnju karoserija za motorna vozila, prikolica i poluprikolica) i Drvo Papuk d.o.o. (27.368.000 kn) za preradu drva i proizvoda od drva (FINA, 2022). Te su tvrtke, uz tvrtku Energy 9 d.o.o., u istoj godini ostvarile i najveći ukupni prihod među poduzetnicima na teritoriju Grada Slatine (FINA, 2022).

Od 230 poduzetnika koji su poslovali na teritoriju Grada Slatine 2021. godine 193 su mikropoduzetnika, 31 je mali poduzetnik, a šest je srednjih poduzetnika. Velikih poduzetnika nije bilo na teritoriju Grada. Najveći broj poduzetnika te godine, njih 222, bilo je u privatnom vlasništvu, a od ostalih osam dva su bila u državnom, a po tri u zadružnom i mješovitom vlasništvu (FINA, 2022).

Slika 18. Broj i udio stanovnika Grada Slatine zaposlenih pri poduzetnicima prema području djelatnosti 2021. godine

Izvor: FINA, 2023

U strukturi poduzetništva Slatine u 2021. godini prema kriteriju broja zaposlenih, najveći broj poduzetnika bio je registriran za sljedeće kategorije djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti: C - Prerađivačka industrija, G - Trgovina na veliko i malo, A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo te E - opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša. U 2021. godini kod poduzetnika iz kategorije djelatnosti C - Prerađivačka industrija Slatine bilo je najviše zaposlenih, njih 806 ili 52,9 % od ukupno zaposlenih kod poduzetnika na području Grada Slatine. Druga kategorija

djelatnosti po broju zaposlenih kod poduzetnika je G - Trgovina na veliko i malo. U 2021. godini kod poduzetnika s područja Grada u toj djelatnosti bilo je 175 zaposlenih ili 11,5 % od ukupno zaposlenih kod poduzetnika sa sjedištem u Gradu. Sljedeća kategorija po zastupljenosti bila je A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo sa 168 zaposlenih, odnosno 11,0 % ukupnog broja zaposlenih kod poduzetnika u Gradu. U svim ostalim kategorijama djelatnosti kod poduzetnika bilo je zaposleno po manje od 100 osoba.

U nedostatku novijih podataka, koji se očekuju objavom potpunih rezultata Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine, za određivanje područja djelatnosti s najvećim udjelom zaposlenih stanovnika Grada Slatine koriste se podatci Popisa stanovništva 2011. godine (sl. 17.). Prema tim podacima, gospodarske grane koje su 2011. godine zapošljavale najveći broj stanovnika Grada bile su prerađivačka industrija (20 %), trgovina na veliko i malo (15 %), poljoprivreda i šumarstvo (13 %) te javna uprava, obrana i socijalno osiguranje (11 %). Iako je najveći dio stanovnika bio zaposlen u različitim kategorijama djelatnosti uslužnog sektora, nešto više od dvije petine stanovnika bilo je zaposleno u djelatnostima industrijskog i poljoprivrednog sektora, što govori o iznimnom značaju tih dviju gospodarskih sektora za razvoj društvenog i gospodarskog života u Gradu, kao i mogućnostima za diversificirani gospodarski razvoj.

Važan aspekt društveno-gospodarskog okruženja je dostupnost javne komunalne infrastrukture jer njezino postojanje odnosno nepostojanje znatno utječe na odabir lokacija za bilo kakav oblik društvenog i gospodarskog razvoja. Sustavi vodoopskrbe i odvodnje važan su prostorni element koji Grad pruža svojim stanovnicima i poslovnim subjektima. Osnovni podatci o sustavu vodoopskrbe i odvodnje po naseljima Grada Slatine prikazani su u priloženoj tablici (tab. 18.). Vodoopskrbna mreža dostupna je u svim naseljima Grada, izuzev naselja Golenić, Ivanbrijeg i Lukavac, ali bez obzira na to udio kućanstava priključenih na vodovodnu mrežu značajno varira između naselja. Najviši udio kućanstava priključenih na vodovod zabilježen je u urbanom naselju Slatina i u naselju Medinci. Na teritoriju Grada postoji ukupno 869 kućanstava koja nisu priključena na vodovodnu mrežu, od kojih je najveći broj u naselju Sladojevci, 179 kućanstava. Na teritoriju Grada na vodovodnu mrežu priključeno je 506 pravnih osoba. Na temelju ovih podataka, potrebno je poticati unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i omogućiti njegovu dostupnost većem broju kućanstava u svim dijelovima Grada. Sustav odvodnje (kanalizacijski sustav) znatno je slabije dostupan na teritoriju Grada te postoji isključivo u naselju Slatina, gdje je na njega priključeno nešto manje od 70 % broja kućanstava te 383 poslovna subjekta.

Tablica 18. Podatci o sustavu vodoopskrbe i odvodnje na teritoriju Grada Slatine po naseljima 2023. godine

Naselje	Stupanj priključenosti kućanstava na vodoopskrbnu mrežu	Stupanj priključenosti kućanstava na kanalizaciju	Broj kućanstava koja nisu priključena na vodovod	Pravne osobe priključene na vodovod	Pravne osobe priključene na kanalizaciju	Plan priključenja na kanalizaciju nakon izgradnje aglomeracije
Slatina	93,38 %	69,88 %	281	448	383	946
Bakić	70,77 %	0	64	8	0	183
Bistrica	56,41 %	0	34	2	0	0
Donji Meljani	42,42 %	0	57	4	0	0
Golenić	0,00 %	0	22	0	0	0
Gornji Miholjac	56,00 %	0	55	9	0	0
Ivanbrijeg	0,00 %	0	24	0	0	0
Kozice	77,16 %	0	53	9	0	208
Lukavac	0,00 %	0	40	0	0	0
Markovo	84,09 %	0	7	1	0	32
Medinci	94,21 %	0	7	8	0	109
Novi Senkovac	87,50 %	0	14	6	0	104
Radosvci	34,21 %	0	25	2	0	0
Sladojevački Lug	77,42 %	0	7	1	0	0
Sladojevci	41,88 %	0	179	8	0	218

Izvor: Grad Slatina, 2023

Trenutno je u provedbi projekt Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Slatina sufinanciran EU sredstvima u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. kojim se planira dogradnja i rekonstrukcija sustava vodoopskrbe na teritoriju Grada, dogradnja i rekonstrukcija sustava odvodnje otpadnih voda i izgradnja uređaja za pročišćivanje otpadnih voda. Ciljevi tog projekta su priključivanje novih korisnika te smanjenje gubitaka u vodoopskrbnom sustavu s trenutnih 30 % na 24 %, povećanje priključenosti na sustav vodoopskrbe s postojećih 87% (10.435 stanovnika) na 100% (12.183 stanovnika; novih 1.748 novih korisnika), povećanje priključenosti na sustav odvodnje s postojećih 56 % (6.747 stanovnika), na 98 % (11.745 stanovnika; 4998 novopriključenih stanovnika; 1800 kućanstava), poboljšanje postojećeg sustava vodoopskrbe aglomeracije Slatina, poboljšanje stanja postojećeg sustava odvodnje s ciljem smanjenja infiltracije podzemnih voda i istjecanja otpadnih voda u podzemlje, sprječavanje prekomjernog onečišćenja recipijenta preljevnim vodama te pročišćavanje otpadnih voda aglomeracije Slatina odgovarajućim stupnjem pročišćavanja (Aglomeracija Slatina, 2020; Grad Slatina, 2023). Projekt se provodi od srpnja 2020. godine, a njegov završetak očekuje se sredinom 2023. godine. On će značajno unaprijediti kvalitetu života i poslovanja na teritoriju Grada te umanjiti negativne učinke na okoliš koji proizlaze iz stanja dijelova vodovodne i kanalizacijske infrastrukture.

Za razvoj poljoprivrede, koja je vrlo važna djelatnost, što zbog komercijalne i nekomercijalne proizvodnje hrane, što zbog održavanja vrijednog agrarnog pejzaža, važne su različite skupine subjekata koji se njome bave. U svakom naselju Grada Slatine prema upisniku Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju postoje poljoprivredna gospodarstva, među kojima apsolutnu većinu imaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja čine 87,1 % ukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava na teritoriju Grada. Najveći broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava zabilježen je u Slatini, njih 302 i još šest samoopskrbnih, a zatim slijede naselja Bakić, Sladojevci, Novi Senkovac, Gornji Miholjac i Kozice po broju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Tablica 19. Broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava po naseljima Grada Slatine na dan 31.12.2022.

Naselje	Broj poljoprivrednih gospodarstava					
	Obiteljsko gospodarstvo	Obrt	Samoopskrbno obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo	Trgovačko društvo	Zadruga i ostalo	Ukupno
Bakić	66	1	1	-	-	68
Bistrica	9	-	1	-	-	10
Donji Meljani	22	1	1	-	-	24
Golenić	1	-	-	-	-	1
Gornji Miholjac	28	-	1	2	1	32
Ivanbrijeg	4	-	1	-	-	5
Kozice	28	-	3	-	-	31
Lukavac	2	1	-	1	-	4
Markovo	6	-	1	-	-	7
Medinci	19	-	1	-	-	20
Novi Senkovac	29	-	4	1	-	34
Radosavci	12	-	-	-	1	13
Sladojevački Lug	9	-	-	-	-	9
Sladojevci	44	1	6	-	-	51
Slatina	302	5	38	10	1	358
Ukupno	581	9	58	14	1	667

Izvor: APPRRR, 2023

Usprkos velikom broju poljoprivrednih gospodarstava, problem predstavlja činjenica da su njihovi nositelji uglavnom starije osobe (njih 23 % starije je od 65 godina, a u dobnoj skupini 61 – 65 godina nalazi se 14 % nositelja), dok je broj mladih poljoprivrednika mlađih od 41 godinu koji su nositelji poljoprivrednih gospodarstava relativno malen (svega 9 %) (APPRRR, 2023).

U Slatini se također posljednjih godina bilježe pomaci u turističkom razvoju. Broj turističkih dolazaka i noćenja (tab. 20.) rastao je do 2018. godine, otkada počinje njegov blaži pad, koji intenziviran u

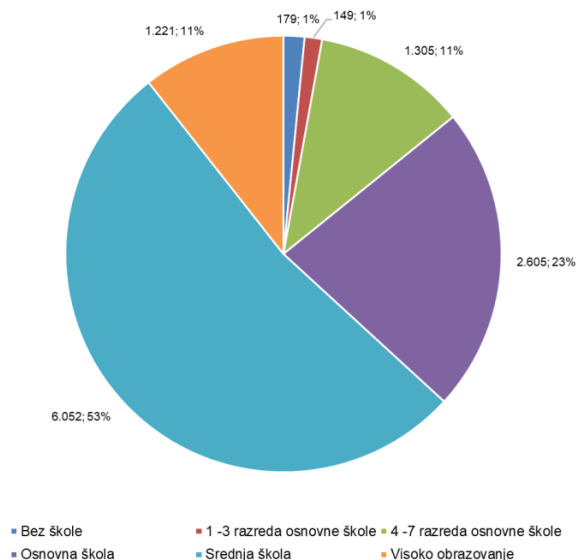
pandemijskim godinama 2020. i 2021. Turistička atraktivnost krajolika Grada Slatine i njegov povoljan prometni položaj pozitivni su faktori za razvoj turizma koji mogu biti kvalitetnije valorizirani u budućim razdobljima, a moguće im je doprinijeti i zelenom urbanom obnovom.

Tablica 20. Broj turističkih dolazaka i noćenja na teritoriju Grada Slatine od 2015. do 2021. godine

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj dolazaka	552	834	906	1364	1031	504	392
Broj noćenja	1325	3090	3175	5015	3619	1304	1061

Izvor: DZS, 2022a

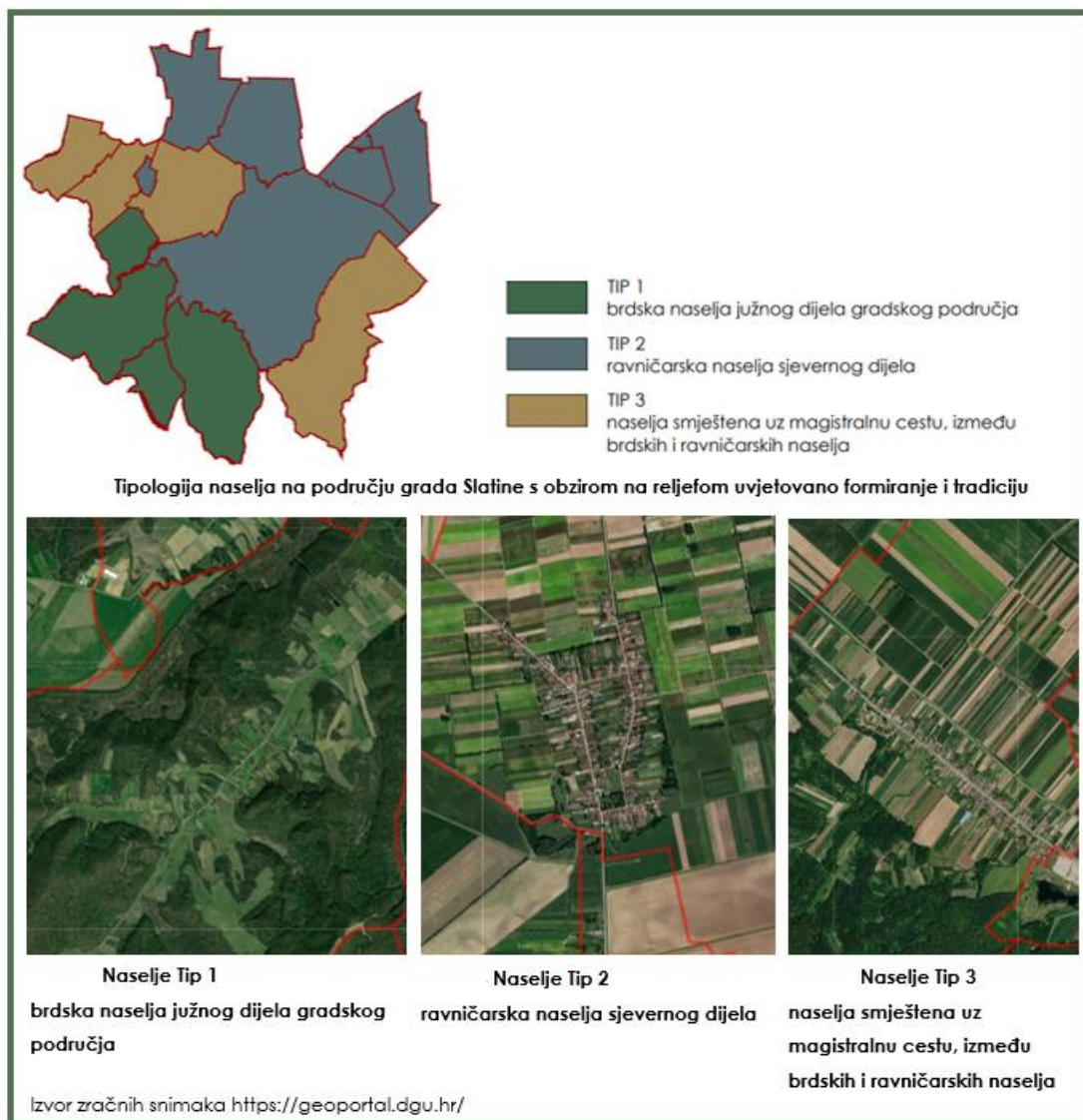
Posljednji pokazatelj relevantan u kontekstu društveno-gospodarske analize kao podloge za zelenu urbanu obnovu je obrazovna struktura stanovništva, koja može utjecati na prihvaćanje i razvoj različitih inovacija koje su vezane uz zelenu urbanu obnovu. Budući da podatci o obrazovnoj strukturi nisu bili objavljeni za Popis stanovništva 2021. godine u trenutku izrade ove analize, analiziraju se podatci prikupljeni Popisom stanovništva 2011. godine (sl. 19.; DZS, 2013). Najveći dio stanovništva (53 %) imao je završenu srednju školu, zatim slijede oni sa završenom osnovnom školom kao najviši stupanj obrazovanja (23 %). U međupopisnom razdoblju do 2021. za koje još ne postoje objavljeni podatci moguće je očekivati povećanje udjela stanovnika u skupinama sa završenom srednjom školom i visokim obrazovanjem.

Slika 19. Sastav stanovništva Grada Slatine starog 15 i više godina prema najvišem završenom stupnju obrazovanja

Izvor: DZS, 2013

Iz provedene društveno-gospodarske analize proizlazi da je područje Grada Slatine prostor koji posljednjih godina bilježi pozitivne pokazatelje na tržištu rada, usprkos intenzivnom iseljavanju do 2019. godine, koje je zahvatilo širi prostor Istočne Hrvatske. Gospodarska struktura prilično je diferencirana u različitim kategorijama djelatnosti, a važnu ulogu u gospodarskom i društvenom razvoju ima i poljoprivreda, posebice u usporedbi s drugim jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj. Međutim, starenje i iseljavanje stanovništva i ostali negativni demografski procesi koji zahvaćaju područje Grada, mogli bi se u budućnosti negativno odraziti na pozitivne trendove u gospodarstvu na koje upućuju ovi podaci te se u razvojnim politikama potrebno značajno posvetiti toj problematici.

Slika 20. Tipologija naselja na području Grada Slatine s obzirom na reljefom uvjetovano formiranje i tradiciju

Izvor: Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I), DGU

6.3.3. Analiza proračunskih izdvajanja za projekte zelene urbane obnove

Grad Slatina u proračunima za razdoblje od 2018. do 2023. godine nije posebno izdvajao kategoriju ulaganja u zelenu urbanu, iako su se pojedinačni elementi zelene urbane obnove spominjali u okviru različitih kapitalnih projekata Grada čije su financijske vrijednosti navedene u proračunu.

Gradsko vijeće Grada Slatine donijelo je 16.12.2022. Proračun Grada Slatine za 2023. godinu i projekcije proračuna za 2024. i 2025. godinu. Očekivana vrijednost proračunskih rashoda za 2023. godinu iznosi 17.151.751,00 euro, a dodatnih 229.265,00 eura otpada na izdatke za financijsku imovinu i otplate zajmova, što čini ukupne rashode od 17.388.016,00 eura. Gotovo sve proračunske aktivnosti vezane uz zelenu urbanu obnovu provode se unutar razdjela za koji je zadužen Upravni odjel za razvoj Grada Slatine. Budući da unutar proračunskog razdjela tog upravnog odjela, usprkos većem broju proračunskih aktivnosti i kapitalnih projekata, nema aktivnosti ni projekta koji su izravan dio zelene urbane obnove, u ovom dokumentu analizirat će se svi programi uključeni u razdjel Upravnog odjela za razvoj Grada Slatine, bez obzira jesu li ili nisu vezani uz pojedine komponente zelene urbane obnove, jer u okviru financijskih vrijednosti tih programa u novije proračune mogu biti uključene aktivnosti zelene urbane obnove. Proračunske vrijednosti programa u razdjelu za Upravni odjel za razvoj Grada Slatine prikazane su u priloženim tablicama, na način da su zasebno prikazane vrijednosti za 2023. godinu i projekcije za 2024. i 2025. (tab. 21.), te vrijednosti proračunskih izdataka za iste programe od 2018. do 2022. godine (tab. 22.).

Tablica 21. Rashodovne vrijednosti proračunskih programa Grada Slatine u razdjelu za Upravni odjel za razvoj Grada Slatine za 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu

Proračunski program	Vrijednost za 2023. godinu (EUR)	Projicirana vrijednost za 2024. godinu (EUR)	Projicirana vrijednost za 2025. godinu (EUR)
Razdjel 020 Upravni odjel za razvoj Grada Slatine	10.676.718,00	9.562.841,00	9.387.103,00
Program 1200 Uprava i administracija Upravnog odjela za razvoj Grada Slatine	159.000,00	85.739,00	85.739,00
Program 2000 Održavanje komunalne infrastrukture	1.246.725,00	1.146.060,00	1.212.421,00
Program 2005 Javni radovi u okviru komunalnih djelatnosti	221.782,00	219.696,00	219.696,00
Program 2100 Izgradnja komunalne infrastrukture	2.376.403,00	1.393.592,00	1.388.283,00
Program 2210 Komunalna infrastruktura poduzetničkih zona	1.015.328,00	1.075.055,00	1.459.952,00
Program 2400 Gospodarenje otpadom	300.000,00	642.000,00	242.000,00
Program 2500 Kapitalne pomoći za izgradnju komunalnih vodnih građevina i oborinske odvodnje	109.843,00	212.380,00	212.380,00
Program 2505 Prostorno planska dokumentacija	43.798,00	42.471,00	31.853,00
Program 3000 Poticanje razvoja gospodarstva	815.846,00	857.389,00	724.667,00
Program 3100 Izrada razvojnih strategija	22.883,00	1.500,00	0,00
Program 3500 Tekuće i investicijsko održavanje gradske imovine	53.089,00	53.089,00	53.089,00
Program 3600 Kapitalna ulaganja u objekte u vlasništvu Grada	2.364.806,00	1.860.774,00	1.827.594,00
Program 3601 Program raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem	32.451,00	32.450,00	32.450,00
Program 3700 Ulaganje u objekte za povećanje standarda u školstvu i zdravstvu	269.215,00	0,00	0,00
Program 3900 Komunalno opremanje stambenih objekata	224.381,00	114.142,00	114.142,00
Program 5000 Higijeničarsko komunalne usluge	112.150,00	98.878,00	98.878,00
Program 6510 Kapitalnih ulaganja u športske i rekreacijske objekte	1.170.616,00	1.587.365,00	1.539.585,00

Izvor: Proračun GS, SGGG 16/22

Tablica 22. Rashodovne vrijednosti proračunskih programa Grada Slatine u razdjelu za Upravni odjel za razvoj Grada Slatine za 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu

Proračunski program	Vrijednost za 2018. godinu (EUR)	Vrijednost za 2019. godinu (EUR)	Vrijednost za 2020. godinu (EUR)	Vrijednost za 2021. godinu (EUR)	Vrijednost za 2022. godinu (EUR)
Razdjel 020 Upravni odjel za razvoj Grada Slatine	3.721.613,60	11.207.204,97	9.754.492,56	9.880.014,81	10.717.549,42
Program 1200 Uprava i administracija Upravnog odjela za razvoj Grada Slatine	59.683,12	55.867,34	76.973,59	69.428,96	159.001,92
Program 2000 Održavanje komunalne infrastrukture	889.659,17	903.842,33	914.460,15	1.224.500,63	1.311.964,96
Program 2005 Javni radovi u okviru komunalnih djelatnosti	0,00	182.246,60	195.180,57	195.180,57	219.032,45
Program 2100 Izgradnja komunalne infrastrukture	1.159.585,69	1.800.252,17	963.799,85	1.352.445,42	2.047.912,93
Program 2210 Komunalna infrastruktura poduzetničkih zona	0,00	1.345.809,28	1.711.493,80	2.791.127,48	1.562.811,73
Program 2400 Gospodarenje otpadom	196.647,85	74.988,39	124.493,99	177.184,95	352.379,06
Program 2500 Kapitalne pomoći za izgradnju komunalnih vodnih građevina i oborinske odvodnje	0,00	119.797,80	0,00	149.807,23	345.102,53
Program 2505 Prostorno planska dokumentacija	51.098,28	84.942,60	48.443,83	29.862,63	35.569,71
Program 3000 Poticanje razvoja gospodarstva	129.404,74	377.596,39	769.372,16	809.022,95	510.982,81
Program 3100 Izrada razvojnih strategija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Program 3500 Tekuće i investicijsko održavanje gradske imovine	33.665,14	33.665,14	33.665,14	41.144,07	100.869,33
Program 3600 Kapitalna ulaganja u objekte u vlasništvu Grada	863.945,33	5.687.405,96	4.602.651,79	2.419.844,06	2.205.189,46
Program 3601 Program raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem	0,00	40.414,10	27.141,81	32.450,73	32.450,73
Program 3700 Ulaganje u objekte za povećanje standarda u školstvu i zdravstvu	78.306,46	19.908,42	0,00	0,00	269.214,42
Program 3900 Komunalno opremanje stambenih objekata	14.599,51	23.890,11	69.015,86	122.104,98	147.322,32
Program 5000 Higijeničarsko komunalne usluge	0,00	0,00	0,00	0,00	97.551,26
Program 6510 Kapitalnih ulaganja u športske i rekreacijske objekte	89.587,90	214.347,34	750.000,00	354.369,90	1.219.722,61

Izvor: Proračun GS, SGGG 11/17; 11/18; 12/19; 16/20; 16/21

Uvidom u proračunske vrijednosti iz Proračuna Grada Slatine za 2023. godinu koje se izdvajaju za različite programe kojima rukovodi Upravni odjel za razvoj Grada Slatine može se zaključiti da ti programi zauzimaju nešto više od 61 % ukupnih rashoda Grada. U ukupno 17 proračunskih programa s nekoliko desetaka pratećih aktivnosti i projekata unutar proračunskog razdjela za Upravni odjel Grada Slatine uključeni su različiti projekti upravljanja prostorom, koji obuhvaćaju gradnju, održavanje i uređenje svih oblika javne infrastrukture (javne zgrade, društvena, komunalna, prometna i ostala infrastruktura) te izradu planske i strateške dokumentacije za upravljanje razvojem takvih oblika infrastrukture. Proračunski program na kojega u proračunu Grada za 2023. godinu otpada najveći iznos je Program 3600 Kapitalna ulaganja u objekte u vlasništvu Grada. Taj je program imao pojedinačno najvišu vrijednost financijskih sredstava i u proračunima Grada od 2019. do 2022. godine. Kapitalni projekti uključeni u taj program u proračunu za 2023. godinu su:

- Kapitalni projekt K100009 Ulaganja u Upravnu zgradu Grada Slatine
- Kapitalni projekt K100010 Promicanje razvoja prirodne baštine Epicentar SEQUOIA Slatina
- Kapitalni projekt K100021 Izgradnja vatrogasnog centra Slatina
- Kapitalni projekt K100029 Društveni dom Kozice
- Kapitalni projekt K100030 Zgrada "Starog kotara"
- Kapitalni projekt K100033 Društveni dom u G. Miholjcu
- Kapitalni projekt K100040 Zgrada Hrvatskog doma
- Kapitalni projekt K100080 Izgradnja područnog vrtića DV Zeko
- Kapitalni projekt K100100 Uklanjanje derutnih zgrada na području Grada Slatine
- Kapitalni projekt K100104 Dodatna ulaganja na Dječjem vrtiću "Zeko u Slatini"

Navedeni projekti uglavnom se odnose na uređenje, rekonstrukciju, konstrukcijsku obnovu i povećanje energetske učinkovitosti zgrada u vlasništvu Grada, što je u skladu s potrebama navedenim u opisu stanja nekretnina u Registru nekretnina Grada Slatine. Na taj se način također provodi jedan segment zelene urbane obnove koji će omogućiti veću energetska učinkovitost javne infrastrukture.

U programu 2000 Održavanje komunalne infrastrukture definirane su različite djelatnosti vezane uz komunalnu infrastrukturu, među kojima su u kontekstu zelene urbane obnove posebice održavanje javnih zelenih površina, održavanje čistoće javnih površina i održavanje javnih površina na kojima nije dopušten promet motornih vozila, a u programu 2100 Izgradnja komunalne infrastrukture planiraju se revitalizacija javnih površina, revitalizacija javnih parkova i izgradnja dionica biciklističkih staza. Te su aktivnosti

posebno relevantne za razvoj zelene infrastrukture i NBS-a (engl. *Nature Based Solutions*). Također, u njih je uključena i energetska obnova javne rasvjete, koja je također dio zelene urbane obnove.

Financijska sredstva kojima upravlja Upravni odjel za razvoj Grada Slatine varirala su svojim iznosom u razdoblju od 2019. do 2023. godine u vrijednostima između 9,7 i 11,2 milijuna eura godišnje. Nije moguće utvrditi jednoznačan trend kretanja financijskih vrijednosti za Upravni odjel jer su fluktuacije između godina u pojedinim programima nepravilne i ovise o različitim projektima koje Grad provodi u pojedinoj godini za koje su potrebni određeni financijski iznosi. Izvori financiranja također su različiti. Dio sredstava proizlazi iz osnovnih prihoda i primitaka Grada (opći prihodi) te iz prihoda posebne namjene (npr. vrlo mali iznosi od turističke pristojbe, spomeničke rente, administrativnih pristojbi, naknade za ozakonjenje, vodnog doprinosa; nešto veći prihodi od imovine (prvenstveno od upravljanja poljoprivrednim državnim zemljištem, dok prodaja gradskih nekretnina varira – prvenstveno o dinamici uređenja i prodaje u poduzetničkim zonama), te značajni prihodi od komunalne naknade, šumskog doprinosa i nešto manji od komunalnog doprinosa itd.). Znatni dio financijskih sredstava također se odnosi na prijenos EU sredstava, čije je korištenje također veliki potencijal Gradu za buduće projekte, kao i korištenje različitih sredstava koja su dostupna od izvora na nacionalnoj ili županijskoj razini. U svakom slučaju, visoki udio financijskih sredstava namijenjen ovom upravnom odjelu u gradskom proračunu otvara mogućnost za obilnije korištenje sredstava usmjerenih u različite aspekte zelene urbane obnove koji se mogu vezati uz pojedine postojeće proračunske aktivnosti i kapitalne projekte.

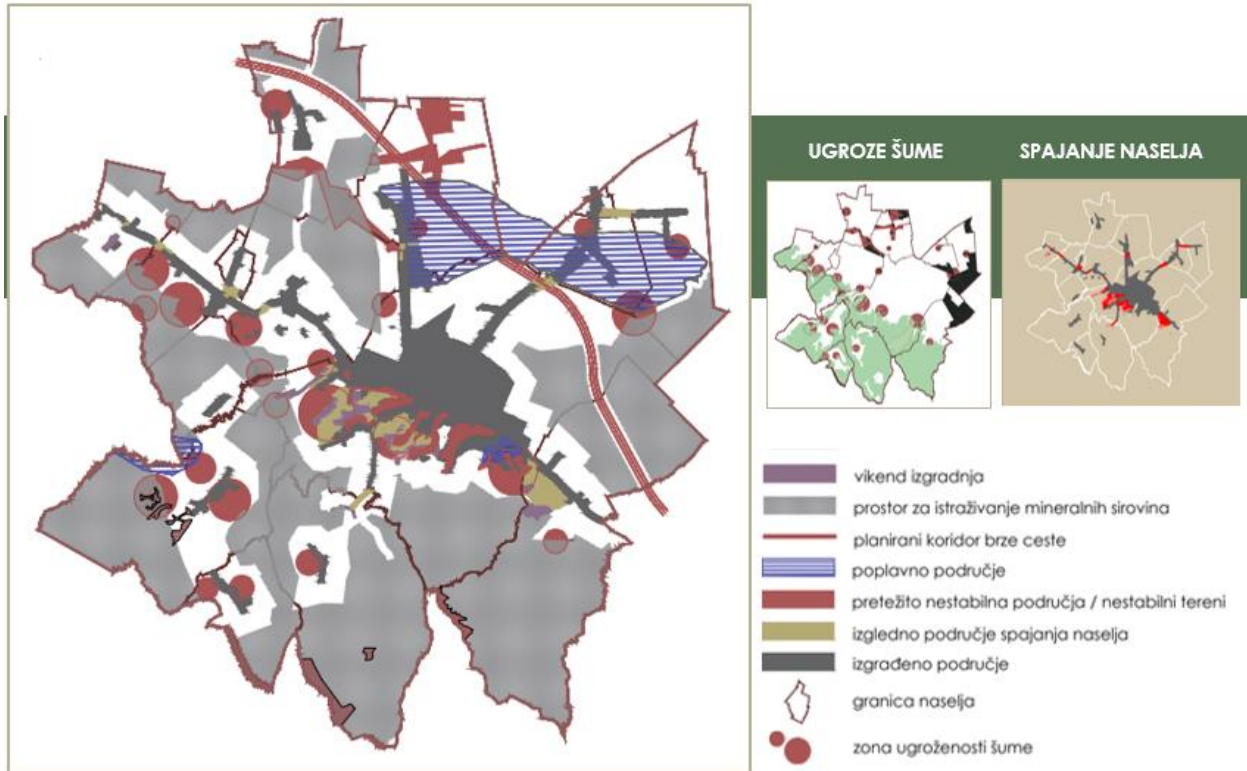
6.3.4. Vrednovanje krajobraza Grada Slatine

Prilog I Strategiji zelene urbane obnove Grada Slatine je Krajobrazna studija Grada Slatine s detaljnim pregledom svih krajobrazno važnih informacija i podataka te vrednovanjem krajobraza Slatine i preporukama i smjernicama za korištenje prostora. Najvažniji zaključci poglavlja vrednovanja krajobraza su navedeni u nastavku.

Provedena je procjena krajobraznih vrijednosti po krajobraznim tipovima s obzirom na prisutnost najvažnijih čimbenika krajobraza – očuvanu prirodnu osnovu (šuma), očuvano tradicijsko uređenje i korištenje prostora (ekstenzivna poljoprivreda, vinogradi, travnjaci), prisutnost zaštićene baštine (kulturne i prirodne) i prepoznatljive kulture gradnje (svojevrsna tipologija naselja) te strukturno-vizualne kvalitete (vizualna izloženost i ambijentalna kvaliteta). Najmanja krajobrazna vrijednost je procijenjena za nizinski urbanizirani seoski, suburbani i urbani krajobrazni tip (KT 1.4, KT 1.5, KT1.6 i KT 1.7) u kojima je

izražen gubitak prirodnih površina i/ili tradicijske ekstenzivne poljoprivrede. Visoko vrijedni krajobraz je prisutan u četiri krajobrazna tipa (KT 2.1, KT 2.2, KT 2.3 i KT 2.4), odnosno na prostoru cijelog brežuljkastog prirodnog općeg krajobraznog tipa (OKT2), gdje su u značajnoj mjeri prisutne prirodne, tradicijske, kulturne i ambijentalne kvalitete. Nizinski seoski krajobrazni tipovi (KT 1.1, KT 1.2 i KT 1.3) imaju srednju vrijednost krajobraza, uz najviše ocijenjenu kulturnu komponentu krajobraza (prisutnost i zaštićene baštine i prepoznatljivu tipologiju naselja). Najveće vrijednosti krajobraza Grada Slatine su prirodna osnova – bjelogorična šuma i tradicijsko uređenje i korištenje prostora - tradicijska ekstenzivna poljoprivreda.

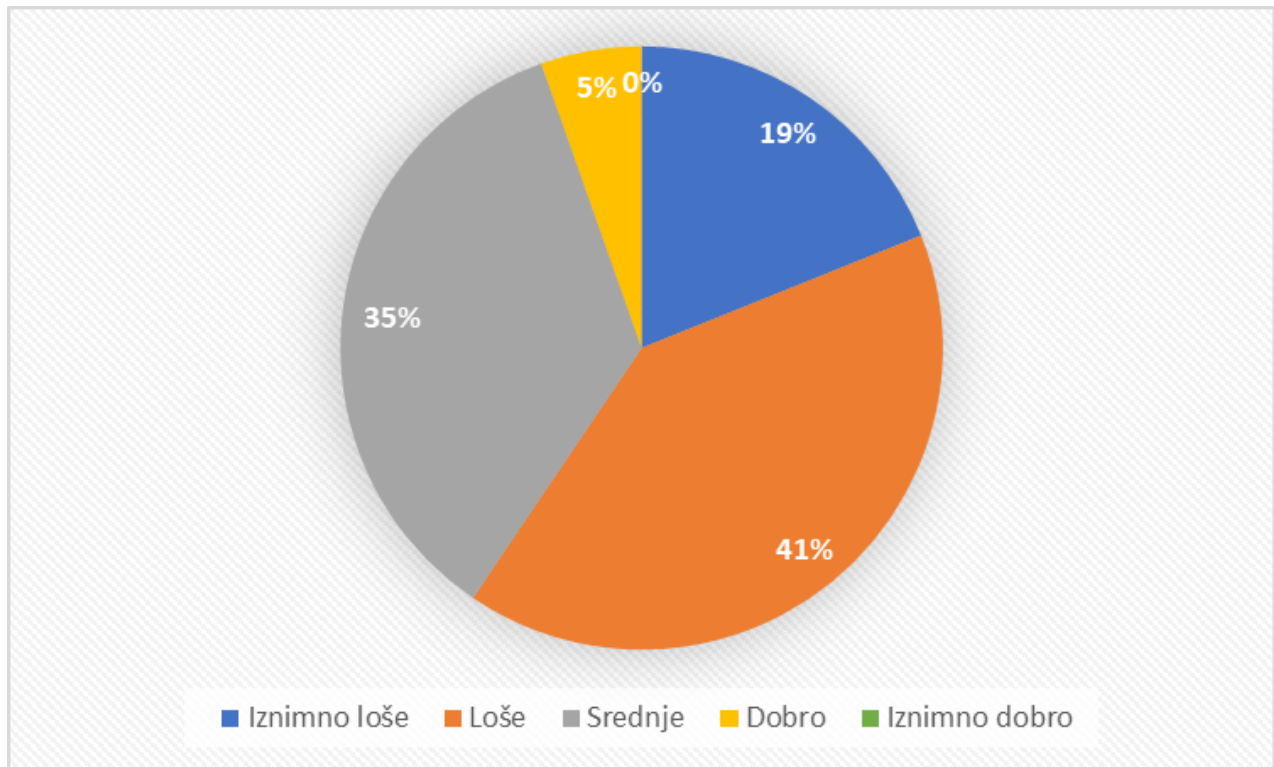
Provedena je procjena ugroze krajobraza po krajobraznim tipovima s obzirom na prisutnost najvažnijih problema i konflikata u prostoru – ugroženost homogenosti šume, ugroženost zbog mogućnosti spajanja izgrađenih područja naselja u neprekinuto urbano tkivo, ugroženost poplavama, nestabilan teren i koridor planirane brze ceste. Visoko ugroženi krajobraz je na području Nizinskog oraničnog tradicijskog seoskog krajobraznog tipa (KT 1.1) i Brežuljkastog šumskog suburbanog krajobraznog tipa (KT 2.3), u kojima je izražen pritisak urbanizacije, nestanak šume uslijed krčenja i opasnost od poplava. Za Brežuljkasti šumski suburban krajobrazni tip (KT 2.3) je prisutna još i ugroza zbog nestabilnog terena, a za Nizinski oranični tradicijski seoski krajobrazni tip (KT 1.1) je prisutna još i ugroza zbog koridora planirane brze ceste. U ostalim krajobraznim tipovima je procijenjena niska sveukupna ugroženost krajobraza, s najvećom pojedinačnom ugrozom zbog pritiska urbanizacije i spajanja izgrađenih područja naselja u neprekinuto urbano tkivo, što je prisutno u svim krajobraznim tipovima, osim u već potpuno izgrađenom urbanom krajobraznom tipu (KT 1.6) i u najudaljenijim seoskim naseljima (KT 2.1 i KT 2.4). Najveće ugroze krajobrazu Grada Slatine su urbanizacija koja vodi ka spajanju izgrađenih dijelova naselja u neprekinuto urbano tkivo i nestanak šume.

Slika 21. Problemska karta – Ugroze krajobraza Grada Slatine
 Izvor: Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I)

6.3.5. Ispitivanje javnog mnijenja

Dodatno, kroz veljaču i ožujak 2023. godine provedena je anketa i ispitivanje javnog mnijenja građana i drugih ključnih dionika kao što su npr. organizacije civilnog društva, interesne skupine, dionici iz privatnog sektora i dr. Analiza podataka i komentara dobivenih ispitivanjem javnog mnijenja korištena je prikladno u povezanim poglavljima.

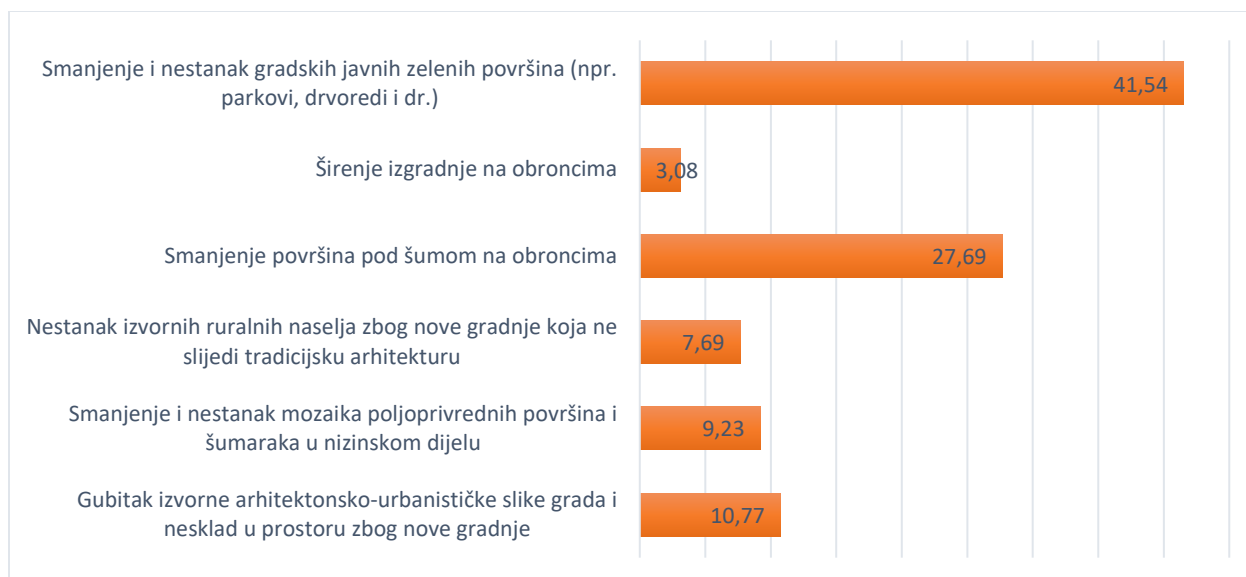

Slika 22. Prikaz odgovora na pitanje *Kako biste ocijenili trenutno stanje javnih zelenih i vodenih površina na području Grada Slatine?*

Izvor: Anketno istraživanje, 2023.

Na pitanje **Što je, prema Vašem mišljenju, najveća krajobrazna vrijednost Grada Slatine (uključujući i pripadajuća okolna naselja), koja daje prepoznatljivu sliku gradu i najviše utječe na ambijent?** više od 50 % (51,4 %) ispitanika navelo je brežuljke obrasle šumom, a oko petine ispitanika (21,6 %) mozaik poljoprivrednih površina, šumaraka i ruralnih naselja u nizini, dok je 16,2 % ispitanika kao najveću krajobraznu vrijednost Slatine prepoznalo jezera i otvorene vodotoke koji se s brežuljaka spuštaju u nizinu.

Dvije trećine ispitanika (62,2 %) smatra da na području Grada nema dovoljno zelenih elemenata i rješenja te da je potrebno uvesti nove elemente gradskog zelenila, a dodatnih 32,4 % ispitanika smatra da postoji dovoljna količina zelenih elemenata i rješenja, međutim navode kako ista nisu dovoljno uređena i održavana.

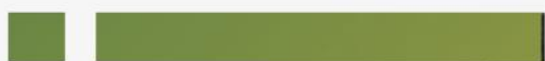
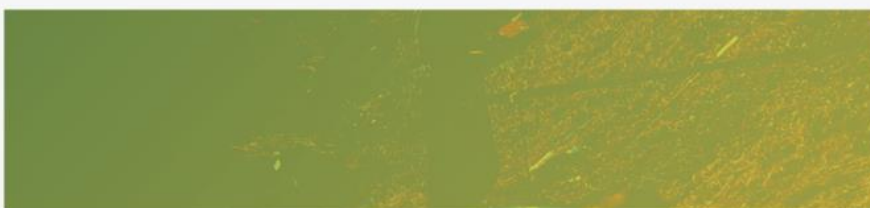
Slika 23. Prikaz odgovora na pitanje *Prema Vašem mišljenju, što je primjer degradiranog krajobraza na području Grada Slatine?*

Izvor: Anketno istraživanje, 2023.

Više od 50 % ispitanika su ženskog spola, a gotovo dvije trećine ispitanika (64,9 %) su starosti između 25 i godine. Oko petine ispitanika (21,6 %) su između 45 i 64 godine starosti, dok je 8,1 % ispitanika 65 i više godina starosti. Mlađi od 25 godina čine tek nešto više od 5 % ukupnih ispitanika što u određenoj mjeri pokazuje i nedovoljnu zainteresiranost mladih za sudjelovanje u strateškom planiranju razvoja. Ipak, čak 73% svih ispitanika je izjavilo kako bi željeli biti uključeni u upravljanje i uređenje zelenih površina u svom naselju.

7

Model kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

7. MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

7.1. Teorijski okvir

Kružno gospodarenje prostorom i zgradama prepoznato je kao važan aspekt razvoja u Strategiji prostornog razvoja Republike Hrvatske (SPRRH) koju je 2017. godine donio Hrvatski sabor kao usmjeravajući dokument koji se planski operacionalizira uz pomoć sustava prostornoga planiranja na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini. SPRRH kao temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru, navodi važnost različitih aspekata kružnosti u održivom prostornom razvoju, poput ponovnog korištenja postojećih napuštenih prostora, revitalizacije brownfield područja, ali i poticanja smanjenja stvaranja građevnog otpada. SPRRH također naglašava značaj povećanja energetske učinkovitosti u zgradarstvu, što je iznimno važno u kontekstu ovog dokumenta.

Europska komisija je 2015. usvojila „Paket kružnog gospodarstva“ koji uključuje prijedloge za reviziju zakonodavstva o otpadu kako bi se potaknuo prijelaz s linearne ekonomije na kružnu ekonomiju. U današnje vrijeme i razlozi za održivost i razlozi utjecaja na okoliš sugeriraju radikalni prijelaz na kružnu paradigmu (Ghisellini et al, 2016.). Jedan od najvažnijih izazova s kojima se susreće Europska unija je potreba za osmišljavanjem pokazatelja koji mogu procijeniti razinu učinkovitosti u smislu smanjenja, ponovne upotrebe i recikliranja otpada nastalog u modelu linearne ekonomije.

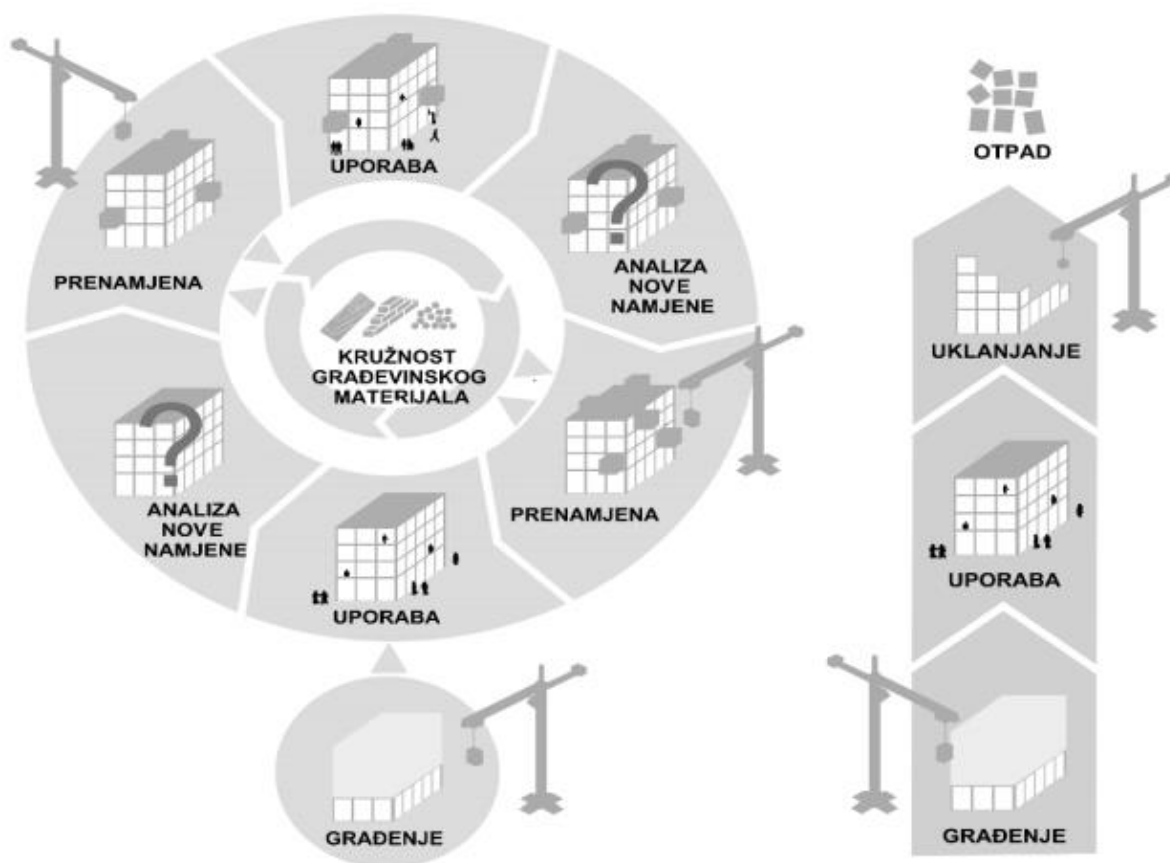
Na urbanoj razini, društvo i izgrađena područja prolaze kroz stalni proces promjena. Zauzvrat, potonje donosi nove potrebe u smislu dostupnosti i iskoristivosti prostora i zgrada. Proces urbane regeneracije mora učinkovito ići u korak s tim procesom promjena, uspijevajući pronaći odgovarajuće rješenje za svaku fazu transformacije grada. Ubrzani i nekontrolirani fenomeni urbanizacije u proteklim desetljećima često su doveli do fragmentacije i pogoršanja kvalitete urbanog okoliša. Gradovi sve više preispituju postojeće modele naselja u korist rješenja koja se temelje na ponovnoj uporabi, recikliranju i razvoju inovativnih i kreativnih zajednica. Kako je dostupno zemljište u gradovima često oskudno, a urbano širenje opterećujuće i skupo, ponovno korištenje postojećih zgrada pojavljuje se kao alternativa. Promicanje praksi ponovne uporabe pomoći će osigurati održiviju urbanizaciju, s višestrukim koristima ne samo za donositelja odluka, javnu upravu i političare, već i za sve građane.

Proces urbane regeneracije mora učinkovito ići u korak s tim procesom promjena, uspijevajući pronaći odgovarajuće rješenje za svaku fazu transformacije grada. Kružna ponovna uporaba prostora i zgrada otvara scenarije i izazove za regeneraciju kojima trebaju upravljati na integrirani način administratori, tvrtke, udruge i građani. Na europskoj razini postoje mnoga pozitivna iskustva učinkovitog privremenog ili

trajnog zapošljavanja određenih prethodno napuštenih ili neiskorištenih mjesta omogućena kroz sudjelovanje i aktivno građanstvo. Procesi sudjelovanja moraju doprinijeti regeneraciji, međutim, na javnim je upravama da odluče i olakšaju ponovnu upotrebu unutar sveobuhvatnijeg dizajna temeljenog na srednjoročnim i dugoročnim politikama (Sustainable & circular re-use of spaces & buildings, 2019).

7.1.1. Tipologija kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

U Europskoj uniji se trenutno oko polovine svih ekstrahiranih materijala, energije i vode troši prema linearnom modelu izgradnje i korištenja zgrada. Također, građevinski sektor stvara otprilike trećinu ukupne količine otpada. Sve navedeno rezultira snažnim pritiscima na okoliš do kojih dolazi u različitim fazama životnog vijeka zgrade, uključujući proizvodnju građevnih proizvoda, izgradnju zgrade, njezino korištenje i obnovu te gospodarenje građevnim otpadom koji nastaje. Potrošnja prirodnih resursa dvostruko premašuje njihovu proizvodnju što ukazuje na neodrživost gospodarstva.

Slika 24. Usporedba kružnog i linearnog modela gospodarenja zgradama

Izvor: Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, 2021.

Postojeći prostori i zgrade su bitni resursi koji bi, uz primjenu načela kružnog gospodarenja, mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, mogli rezultirati značajnim smanjenjem nastanka građevnog otpada, a onda i emisija stakleničkih plinova i razvojem niza ostalih pozitivnih gospodarskih učinaka. Uspješna primjena kružnog gospodarenja u zgradarstvu ovisi stoga o povezivanju okolišnih i gospodarskih aspekata projekata. U sklopu procesa kružnog gospodarstva resursi općenito zadržavaju vrijednost jer se učinkovito i neprekidno koriste, odnos primarnih i sekundarnih resursa se optimizira, radikalno se smanjuje količina otpada, racionalizira se potrošnja energije i uporaba materijala, sprječava stvaranje otpada, potiče recikliranje i smanjenje količina opasnih kemikalija prilikom čega posljedično dolazi do razvoja novih materijala i tehnologija.

Tipologija (Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, 2021) se postavlja sa svrhom provođenja ciljeva kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na način da se prostori i zgrade (zatečeni i novo planirani) planiraju, grade, koriste, ponovno koriste bez nepotrebnog iscrpljivanja resursa, zagađenja okoliša i degradacije ekosustava. Prostori i zgrade trebaju biti izgrađeni i korišteni na ekonomski odgovoran način te doprinosti dobrobiti ljudi i zajednica. Navedeni procesi mogu se promatrati kroz različite faze i tipove projekata:

- planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom
- revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada
- kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

U kontekstu ove Strategije, najvažniji tipovi projekta su *Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada* koji obuhvaćaju one aktivnosti koje je potrebno osiguravati tijekom cjeloživotnog vijeka zgrade, a kako bi zgrada što dulje zadržala svoja svojstva odnosno funkcionalnost i ekonomsku vrijednost u vremenu (trajnost, adaptabilnost i smanjivanje nastanka otpada). Ona bi se trebala provoditi uz uvažavanje jednakih načela i u cilju doseganja razina svojstava prostora i zgrada u što većoj mjeri onim razinama koje se primjenjuju prilikom projektiranja i gradnje novih zgrada.

U nastavku je prikazan pregled po tipologijama i mjerilima koja su najzastupljenija u Hrvatskoj za projekte *Revitalizacije i obnove nekorištenih prostora i zgrada*:

Polifunkcionalne zone napuštenih prostora i zgrada (mjerilo XL) – zone više različitih funkcija, npr. industrija, brodogradilište, infrastruktura. Predstavljaju velike prostorne cjeline u sklopu najvećih hrvatskih gradova na kojima se odvija lokalno vrlo važna gospodarska djelatnost. Ovakvi zahvati predstavljaju najveću razinu složenosti u pogledu provedbe, ali i mogućnost postizanja najboljeg rezultata

u smislu primjene načela održivoga urbanog razvoja, rješenja temeljenih na prirodi, primjene elemenata i sustava urbane zelene infrastrukture te u konačnici povrata vrijednosti kroz društveno-ekonomske parametre.

Monofunkcionalne zone napuštenih prostora i zgrade (mjerilo L) – cjeline jedne funkcije, jasno definiranih granica koje se u pravilu nalaze najčešće na gradskoj periferiji okružene prostorima slične namjene (npr. industrija, infrastruktura, vojska, turizam, bolnice i sl.). Najčešće je riječ o prostoru u kojem se nalazi veći broj zgrada različitih prostornih karakteristika (konstrukcija, materijali, rasponi, ovojnica, infrastrukturna opremljenost) povezanih procesima i sadržajima koji su se prethodno u njima odvijali. Budući da su u pitanju veće bruto razvijene površine (10.000 – 50.000 m²), predstavljaju izazov za implementaciju načela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. Uz kružno gospodarenje na ovim lokacijama postoji veliki potencijal primjene elemenata urbane zelene infrastrukture. Složenost i veličina zahvata zahtijevaju interdisciplinarni pristup, analizu opcija i primjenu NBS. Vremenski okvir poželjne realizacije ovakvih projekata je 5 godina.

Nekorištene zgrade (mjerilo M) – napuštene i nekorištene zgrade nalazimo kao dijelove napuštenih cjelina ili kao pojedinačne napuštene zgrade, najčešće kao dio urbanog tkiva. Ovisno o njihovoj nekadašnjoj namjeni, kao i o vremenu izgradnje te zgrade karakteriziraju različite veličine, konstruktivni sustavi i upotrijebljeni materijali. Rekonstrukcija i prenamjena ovih zgrada daje veliki potencijal za populariziranje teme kružnog gospodarstva.

Pojedinačni napušteni prostori u sklopu zgrada u korištenju (mjerilo S) – napušteni poslovni prostori u prizemljima zgrada, napušteni stanovi, neiskorišteni podrumi, tavani. Ova skupina prostora predstavlja veliku količinu pojedinačnih i raspršenih prostora različitih veličina, namjena i lokacija. Nalaze se na mnogim mjestima i vrlo ih je teško tipizirati. Dio nekretnina u vlasništvu RH i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave bio bi prikladan za poticajne gospodarske programe (obrti, samozapošljavanje) i programe socijalnog stanovanja u skladu s trendom socijalne kohezije. Projekti ponovne upotrebe napuštenih dijelova zgrada lako su provedive investicije velikog socijalnog značaja.

7.2. Analiza i opis odabranih napuštenih prostora i zgrada

Sukladno Smjernicama za izradu strategija zelene urbane obnove Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, u nastavku je izrađena analiza, opis i kartografski prikaz odabranih napuštenih prostora i zgrada za koje se predlažu načini unaprjeđenja po principima kružnosti.

Temeljem izrađene analize, odrađenih intervjua i provedenog anketnog istraživanja, području Grada Slatine planirani su sljedeći zahvati na korištenim zgradama javne i društvene namjene od strateškog značaja:

Kompleks zgrada u Ulici Vladimira Nazora 18-20, Slatina:

bivša zgrada Udruženja obrtnika, Cestarija Slatina, Komunalni pogon Slatina Kom-a

- Lokacija 1: Slatina, Ulica V. Nazora 18A, k.č. broj 3575, površine 417 m²

- povijest korištenja zgrade: bivše sjedište Udruženja obrtnika, od 1968. do 2007. g. (ranije zgrada stare pošte), zatim zgradu otkupljuje Grad Slatina, a Udruženje obrtnika seli u kupljeni poslovni prostor u dijelu prizemlje gradske zgrade Starog kotara, u Ulici Ante Kovačića 1.

- Lokacija 2: Slatina V. Nazora 20, k. č. broj 3576/2 sa 444 m², 3576/4 sa 241 m² i 3576/1 sa 280 m²

- Povijest korištenja zgrade: bivša zgrada Cestarije. Hrvatske ceste izgradile novu zgradu za sjedište cestarije u Ulici braće Radić, za održavanje državnih cesta na području Grada Slatine i susjednih općina, te su staru zgradu cestarije prodali 2010. godine Gradu Slatini.
- Grad Slatina je otkupom zgrade od Udruženja obrtnika i Cestarije Slatina objedinio vlasništva nad navedenim dvjema zgradama, koje u građevinskom pogledu čine jednu konstruktivnu cjelinu te je ostvarena pretpostavka za daljnje raspolaganje ovom zgradom s pripadajućim zemljištem.

- Lokacija 3: Slatina, V. Nazora 18, k. č. broj 3573/2, površine 1.117 m²

- Vlasnik nekretnine je gradska komunalna tvrtka Slatina Kom d.o.o. Slatina, koja na predmetnoj lokaciji ima smješten komunalni pogon, a poslovni lokal prema ulici je iznajmljen. Dvorišne zgrade su u lošem stanju, a s obzirom da je navedena lokacija u centru grada nije adekvatna za komunalne aktivnosti, Slatina Kom planira izgradnju novoga komunalnog pogona u sklopu Poduzetničke zone Trnovača, uz projektirano reciklažno dvorište.
- Preseljenjem komunalne tvrtke stvorili bi se uvjeti za uređenje cijelog ovoga kompleksa od 2.500 m² u središtu grada

- Razmatra se probijanje nove ulice od ove lokacije do Trga zbora narodne garde prema Dječjem vrtiću Zeko i Domu zdravlja, a uz poboljšanje pristupačnosti javnih zgrada dobile bi se i nove zelene površine.

Preporučeni sadržaji na ovoj čestici uključuju društvene ustanove (npr. centar za pružanje usluga u zajednici i drugi slični sadržaji), stanove za mlade, te nove zelene urbane površine u dijelu grada u kojem iste trenutno nedostaju.

Slika 25. Lokacija bivše zgrade Udruženja obrtnika

Stari kotar (Stara škola)

- Lokacija: Ulica Ante Kovačića 1, k.č. broj 4372/1, k.o. Podravska Slatina, površine 1387 m².
- Zgrada Starog kotara datira u 19. stoljeće i građena je u više faza. U prvoj fazi je izgrađen dio prema parku koje je od tada bio sjedište Općinskog poglavarstva. Od 1900. do 1904. godine gradi se gornji kat za potrebe Više pučke škole te prostor namijenjen za zatvor kotarske oblasti. U istoj zgradi je djelovao sud, a od 1904. godine i gruntovnica. Osim Pučke škole, od 1924. do 1934. u zgradi je bila i Građanska škola. Preseljenjem Općinskog poglavarstva 1949. godine u sadašnju upravnu zgradu Grada Slatine, stvoreni su uvjeti za premještanje svih razreda osnovne škole u zgradu. Zgrada ostaje kao škola sve od 1981. godine kada je iseljenja uslijed oštećenja koje je zgrada zadobila nakon snažnog potresa (otuda naziv i Stara škola). Nakon iseljenja zgrada je napuštena te je planirano njezino uklanjanje i izgradnja hotela prema starom GUP-u Slatina od kraja 80-tih godina prošlog stoljeća. Međutim, Konzervatorski odjel Ministarstva kulture stavio je zgradu pod preventivnu zaštitu kao povijesnu zgradu koja predstavlja ujedno i lokalno značajnu graditeljsku baštinu. Angažiranjem Grada Slatine i Ministarstva kulture od 1998. godine počinju aktivnosti za obnovu navedene zgrade, definiranjem namjene za muzejsku djelatnost, gradsku upravu i glazbeno obrazovanje. Provedena su konzervatorska ispitivanja i analiza stanja zgrade te je izrađena projektna dokumentacija za rekonstrukciju, adaptaciju i dogradnju zgrade Starog kotara i 2001. godine dobivena je građevinska dozvola. Zatim je sanirana statika zgrade, rekonstruirano krovšte te obnovljeno izvorno pročelje. Tijekom 2008. godine uređen je izložbeni prostor u središnjem dijelu prizemlja i 2009. godine useljen je Zavičajni muzej Slatina. Godinu nakon uređena je višenamjenska muzejska radionica/igraonica u središnjem dijelu potkrovlja, 2013. godine otvoren je Stalni muzejski postav u zapadnom krilu potkrovlja, kao i Spomen soba Domovinskog rata u dijelu prizemlja. Godine 2014. uređena je muzejska knjižnica i tematska soba Zbirka Milka Kelemena, svjetskog avangardnog skladatelja rođenog u Slatini. Zatim je u južnom krilu u potkrovlju uređen muzejski depo u koji je 2019. godine završeno preseljenje cjelokupne muzejske građe.
- Udruženje obrtnika Slatina 2010. g. kupilo je dva poslovna prostora u prizemlju zgrade Starog kotara, u Ulici Ante Kovačića 1, ukupne površine 93,80 m², po cijeni od 652.953,69 kn (86.661,85 EUR), uselili 2011. g.

- Na istom natječaju se prodavao i prostor Lokala broj 7 – namjena: uredski prostor, ukupne površine 177,19 m², početna cijena 155.927,20 eura.
- Gradsko vijeće Slatine na sjednici 2014. g. donijelo je odluku o namijeni prostora u zgradi Starog kotara za slatinsku Osnovnu glazbenu školu, koje se nije uspjelo realizirati zbog nedostatka sredstava te se sukladno novim nacionalnim i EU programima planira Glazbenu školu razvijati na prostoru Hrvatskog doma Slatina, a preostale prostore obnoviti za širenje kulturnih sadržaja.
- Osim Zavičajnog muzeja Slatina, u Starom kotaru u prizemlju u zapadnom krilu u poslovnom prostoru veličine 98 m² smješteno je Udruženje obrtnika Slatina od 2010. godine, a u jednom poslovnom prostoru od 2017. godine smještena je Turistička zajednica Grada Slatine.
- Dio zgrade koji je još u *roh-bau* stanju (prizemlje prema parku površine 177 m² i cijeli I. kat površine 834 m²) se planira obnoviti i opremiti uz pomoć fondova Europske unije i nacionalnih sredstava Ministarstva kulture i MRRFEU, a preporučeni sadržaji s obzirom na potrebe širenja muzejskog prostora s vrijednom ostavštinom Viktora Žmegača i Milka Kelemena, te potrebe smještaja ponovno osnovanog Gradskom amaterskog kazališta i udruga u kulturi, preporuka je neuređene prostore urediti za kulturnu namjenu.

Slika 26. Lokacija zgrade Starog kotara

Hrvatski dom Slatina

- Lokacija: Hrvatski dom, Ulica braće Radić 6 i 8, k.č. broj 3595, površine 936 m², te poslovni dio zgrade na kućni broj 4, k.č. broj 3560, u kojem je ranije bio smješten Komrad d.o.o. za vodne djelatnosti, do iseljenja 2022. godine. Zgrada u građevinskom i energetsom pogledu čini jednu cjelinu, iako je na više čestica i kućnih brojeva.
- Zgrada izgrađena krajem 19. stoljeća i od tada je imala razne namjene. Hotel Böhm, Hotel Franck, prije II svjetskog rata kino dvorana, dok je zgrada od sredine 20. stoljeća korištena u vojne svrhe. Kasnije su u zgradi bile smještene općinske službe, knjižnica i pučko učilište, društveno-političke organizacije, srednja škola za vrijeme Domovinskog rata dok se nije obnovio raketirani srednjoškolski centar, a od rujna 1994. godine u zgradi počinje s radom

Osnovna glazbena škola, koja se vremenom razvijala i širila te i sada zauzima najveći dio Hrvatskog doma.

- Planirana je sveobuhvatna i energetska obnova zgrade kroz sredstva Europske unije (Nacionalni plan oporavka i otpornosti)
- Potencijalni problem vlasništva s obzirom da je zgrada trenutno u suvlasništvu Grada i RH.

S obzirom na lokaciju u samom centru grada, preporučuju se društveni sadržaji uz nadogradnju elementima zelene infrastrukture (npr. zeleni krov). U slučaju ostvarenja planova i premještanja glazbene škole u zgradu Starog kotara razmisliti o uređenju prostora za male poduzetnike i obrtnike (inkubacijski ili akceleratori prostori)

Slika 27. Lokacija Hrvatskog doma

Stari stadion

- Lokacija: Strossmayerova ulica 35, Slatina, k.č. broj 2542/1, površine 11.937 m², i k.č. broj 2542/2, površine 10.688 m²
- Izgradnjom novog nogometnog stadiona u Poduzetničkoj zoni Turbina 2, od 2010. godine stari stadion nije više u funkciji, te je urbanističkim planom podijeljen na dvije zone: poslovnu i javnu zelenu površinu – park
- Atraktivno građevinsko zemljište u središnjem dijelu grada sa zapadne strane potoka Javorica te se preporučuje uklanjanje ograde igrališta i ruševne zgrade te početak korištenja kao zelene javne površine do daljnjeg uređenja
- S obzirom na veličinu prostora i lokaciju uz OŠ Eugena Kumičića i crkvu blaženog Ivana Merza, ali i Srednju školu Marka Marulića, Slatina, predlaže se uređenje čitavog prostora u uređenu zelenu zonu s uređenim pješačkim putevima, prostorom za odmor, rekreaciju, piknik i druženje, kao i razne aktivnosti na otvorenom za potrebe lokalnog stanovništva

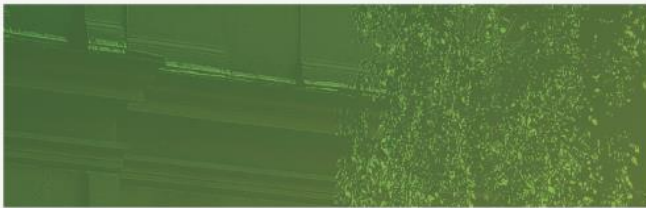

Slika 28. Lokacija starog nogometnog igrališta

Uz navedene, identificirani su i drugi prostori i zgrade pogodni za implementaciju modela kružnog gospodarenja, međutim zbog raznih prepreka (primarno i vlasničkim odnosima) nisu prepoznati kao strateški. To su:

- bivša tvornica GAJ
- svi objekti duž pruge (uključujući željeznički kolodvor),
- zgrada Stare žitnice u Gornjem Miholjcu
- Dvorac i prostor oko dvorca
- Zgrada suda
- Zapuštene poduzetnička zona Trnovača
- Vidikovac
- Društveni domovi u prigradskim naseljima
- Stara zgrada Šumarije.

Prilikom provedbe anketnog istraživanja, na pitanje ***Koji su po Vama sadržaji koji nedostaju na području Grada, a mogli bi naći mjesto u trenutno napuštenim ili zapuštenim prostorima i zgradama?***, čak 40,5 % ispitanika je odgovorilo *zelene urbane površine*, više od petine (21,6 %) ispitanika je odgovorilo *društvene ustanove (centar za pružanje usluga u zajednici, dom za starije i sl.)*, 13,5 % ispitanika navodi *poduzetničku infrastrukturu (akcelerator/inkubator)*, a svaki deseti ispitanik *odgojno-obrazovnu infrastrukturu (vrtić, škola)*.

8

■ ■ ■ Područja pogodna za urbanu preobrazbu i/ili urbanu sanaciju

8. PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU

Poglavlje se sastoji od teorijskog okvira urbane preobrazbe i urbane sanacije (sukladno Strategiji prostornog razvoja RH), analize, opisa i kartografskog prikaza građevinskih područja pogodnih za urbanu preobrazbu i/ili urbanu sanaciju te prijedlog unaprjeđenja.

8.1. Teorijski okvir

Urbana sanacija predviđena je za naselja i dijelove naselja u kojima je evidentiran niz negativnih prostornih i društvenih procesa: inicijalna neplanska i nezakonita gradnja, degradacija izgrađene strukture, zagušenost prometom, starenje stanovništva, gubitak gospodarskih aktivnosti, kao i za izgrađene prostore koji su pri širenju gradova ostali zanemareni u smislu razvoja javnih sadržaja i infrastrukture te nerijetko sadrže visok udjel nezakonite gradnje.

Posebno su osjetljivi gradski prostori u kojima se iščitava društvena segregacija ili je prisutan određeni društveni problem (nezaposlenost, kriminalni oblici ponašanja i sl.). Pristup urbanoj sanaciji treba biti sveobuhvatan te, osim infrastrukturno-oblikovne sanacije, sagledavati osobito društveno-ekonomska pitanja i pitanja zaštite okoliša, odgovarajući na različita pitanja današnjice – od revitalizacije područja do priuštivog ili energetske učinkovitog stanovanja, kvalitete života za građane starije životne dobi, zapošljavanja mladih, onemogućavanja svih oblika segregacije i stvaranja i širenja getoiziranih područja, povećanja turističke privlačnosti i drugih.

Postupke i procedure urbane sanacije moguće je primijeniti i na velika naslijeđena stambena naselja, izložena propadanju i degradaciji javnih prostora, s potrebom sveobuhvatne energetske obnove i prilagodbe standardima suvremenog života. Urbana sanacija područja nezakonite gradnje podrazumijeva izradu planova sanacije i utvrđivanje detaljnih mjera sanacije ozakonjene gradnje, u cilju postizanja zadovoljavajućeg standarda infrastrukture, društvenog standarda i kvalitetnijeg doprinosa doživljaju urbanog krajobraza. Svi postupci izrade planova sanacije moraju u velikoj mjeri biti otvoreni prema lokalnom stanovništvu čije će sudjelovanje i suradnja u provedbi sanacije biti ključni za uspješnost procesa, a posebnu pažnju treba posvetiti vrednovanju i unapređivanju lokalnih identiteta (Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017).

Održivi razvoj gradova podrazumijeva racionalno korištenje prostora i raspoloživih resursa. U tom smislu nužno je unaprijediti stanje urbanog okoliša u gradovima i naseljima gradskog karaktera, revitalizirati

napuštene i zapuštene gradske objekte i prostor njihova neposrednog okoliša te prema potrebi provesti dekontaminaciju prostora na kojem je evidentiran bilo koji oblik onečišćenja.

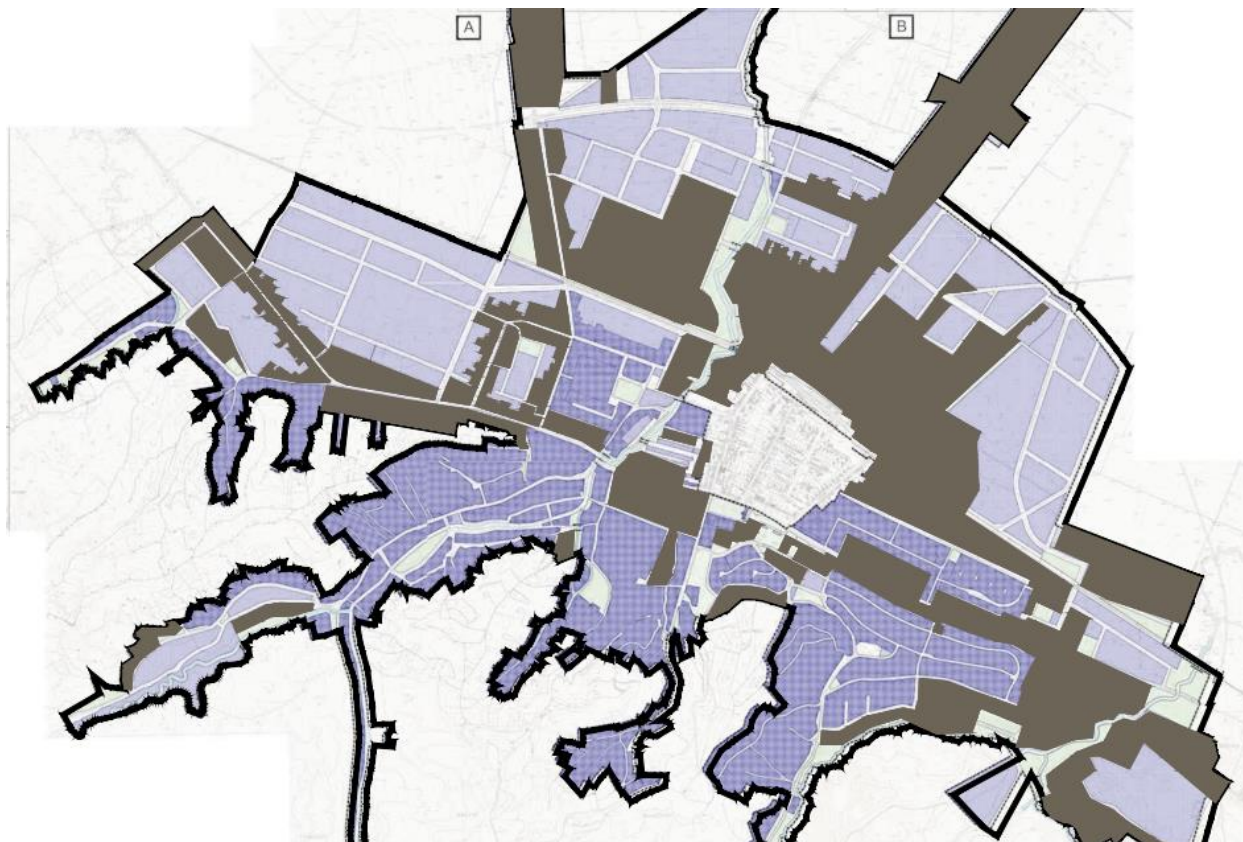
Urbanom preobrazbom obuhvaćeno je cjelovito planiranje i provedba preobrazbe vojnih, industrijskih, eksploatacijskih, odmarališnih i drugih sklopova koji više nisu potrebni u svojoj osnovnoj namjeni ili zbog zapuštenosti i zastarjelosti izgrađenih struktura nisu više u mogućnosti služiti joj na suvremen način.

Radi dugoročnog planiranja i kontinuiteta u realizaciji gradskih projekata kojima se rješavaju bitne javne potrebe gradova na dobrobit njihovih građana, nužna je izrada strateških dokumenata kojima će biti prepoznati izazovi kojima su gradovi izloženi, definirani prioritete te predviđene odgovarajuće mjere/projekti za njihovo rješavanje. Novi mehanizam EU-a za razdoblje 2014. – 2020., uveden s ciljem jačanja uloge gradova kao pokretača gospodarskog razvoja, kojim se u idućem razdoblju mogu financirati kompleksne aktivnosti preobrazbe gradskog područja, su integrirana teritorijalna ulaganja (ITU). Ne manje važno jest i praćenje realizacije tih mjera te prepoznavanje potrebe za njihovu eventualnu izmjenu i/ili dopunu tijekom vremena.

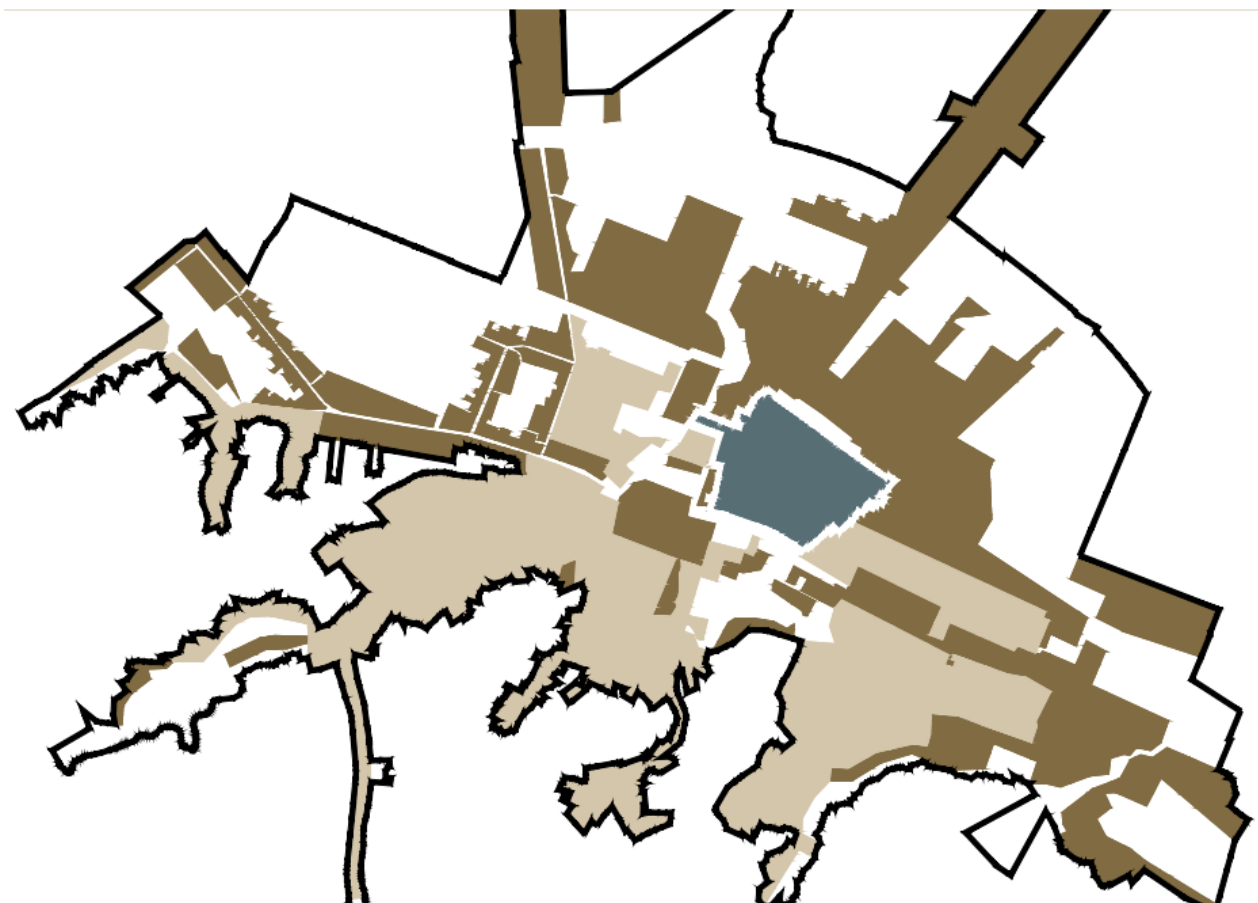
Pri planiranju preobrazbe nužno je vrednovati potencijal postojeće izgrađene strukture, uz nužan zaokret u institucionalnom i pojedinačnom stavu o kulturnom nasljeđu i memoriji prostora. Radi sagledavanja prostornih, položajnih, imovinsko-pravnih te vrijednosnih karakteristika svakog od preskočenih, odnosno brownfield prostora te ukupnog prostora, koji je od nacionalne do lokalne razine svojevrsni resurs, potrebno ga je inventarizirati i valorizirati. Prioritet su svakako područja velikih gradova (Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017).

8.2. Analiza pogodnih građevinskih područja za urbanu sanaciju i/ili preobrazbu

U nastavku su kartografski prikazi i preklapanja kartografskih prikaza iz Urbanističkog plana uređenja na kojima su prikazane zone za sanaciju, zone dovršenosti naselja, javne zelene površine i novogradnja.

Slika 29. UPU Slatine i zone za sanaciju (smeđe)

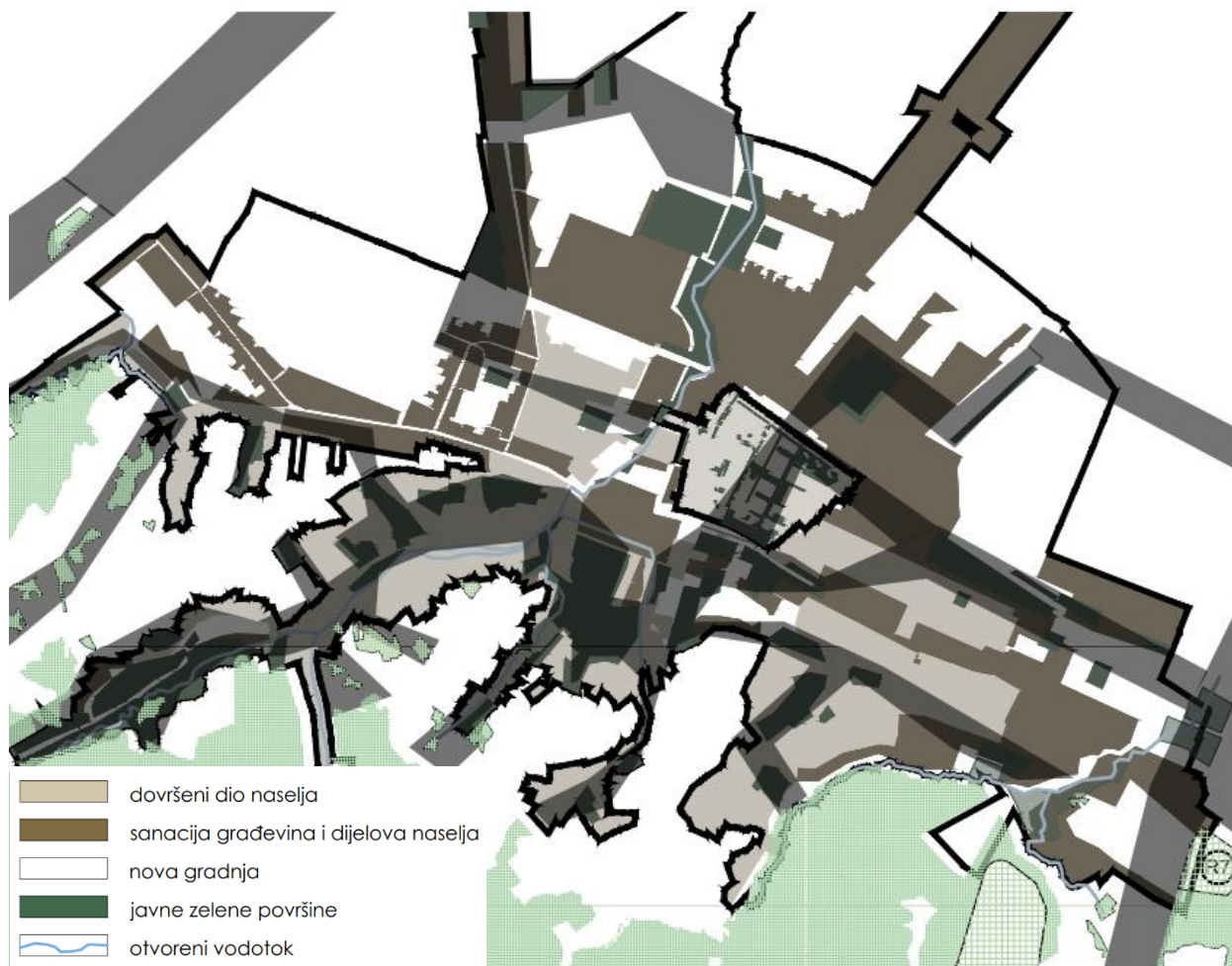
Slika 30. Zone za sanaciju (smeđe) i zone dovršenosti naselja (bež)

Preklopljenim planovima je ispitana mogućnost implementacije zelene infrastrukture u zonama predviđenim za sanaciju na području grada Slatine (obuhvat Urbanističkog plana uređenja Slatine). Vidljivo je da su gotovo sve javne zelene površine u zoni dovršenog dijela naselja, dok ih je u zoni predviđenoj za sanaciju vrlo malo.

Koridori rekonstrukcije šume ujedno mogu biti i zelena infrastruktura Slatine, a moguće ih je izvesti povezujući postojeće javne zelene i vodene površine te podizanjem novog zelenila u zonama UPU-om predviđenim za sanaciju.

Slika 31. Javne zelene površine i zone za sanaciju (smeđe)

Slika 32. Zasjenjeni su koridori rekonstrukcije šume, koji prolaze područjem obuhvata UPU Slatine, preklapljeni s javnim zelenim površinama (zeleno) i zonama za sanaciju (smeđe)

Tijekom ožujka 2023. g. provedena je anketa kojoj je cilj bilo ispitati stavove i mišljenja lokalnog stanovništva o elementima važnim za izradu Strategije. U nastavku su predstavljeni odgovori građana na četiri relevantna pitanja za temu urbane sanacije i preobrazbe u kojima su građani jasno i konkretno navodili lokacije na području Grada Slatine.

Na pitanje **Gdje, prema Vašem mišljenju, nedostaje gradskog zelenila i potrebno ga je oformiti kako bi se uvećala kvaliteta gradskog prostora?**, ispitanici su dali sljedeće odgovore:

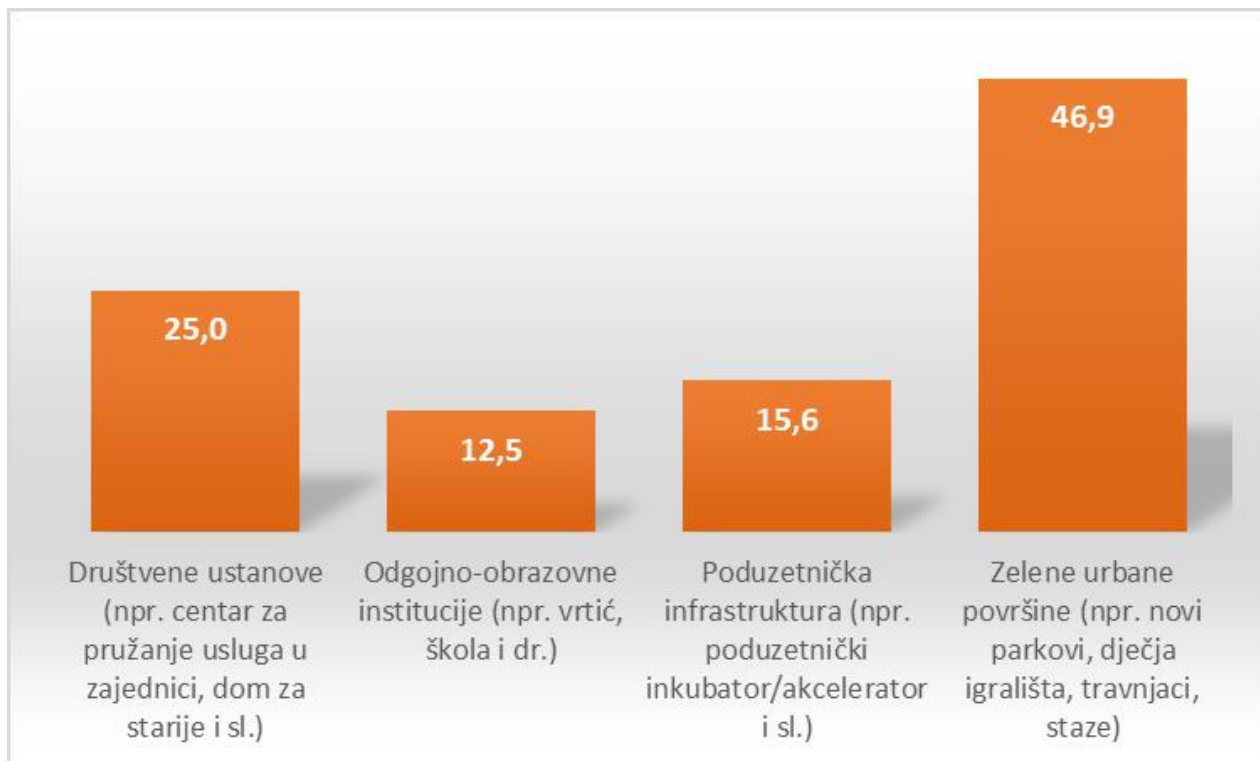
- Uži centar
 - Potrebno je parkove i zelenilo u centru grada povezati u smislenu cjelinu
 - Trg Sv. Josipa, površine uz DVD Slatina i parking iza poslovnog centra. Površine oko PBZ-a i NTL-a na centru
 - Zeleni krovovi i fasade s biljkama u užem centru grada (Trg svetog Josipa, Ulica Vladimira Nazora)
 - Centralni park je vrlo rijedak (više puta spomenuto)
 - Park 136. brigade – manjak stabala, a postojeća su stara
 - Više ukrasnih grmova u glavnom gradskom parku
 - Dječje igralište
 - Fontana
 - Urediti sam trg. Premalo zelenila (cvijeća, drveća, grmova), a previše betona, prostor ispred trgovačkog centra (posaditi drveće, staviti fasadu s biljkama itd.).
- Drvoredi
 - u ulici Braće Radić (više puta spomenuto)
 - Drvored duž Ul. kralja Zvonimira (više puta spomenuto)
 - Drvored u Ulici Slave Raškaj
 - Drvored u ulici Vladimira Nazora
 - Od Ulice Matije Gupca (više puta spomenuto) do nasuprot Ulice Mirka Jirsaka
 - Napraviti drvorede uz ceste, npr. Jezero-centar, centar-Sladojevci, centar-Medinci, centar-Kozice.
 - Uz glavnu cestu dalje od centra nedostaje zelenilo. Ako nema mjesta za drveće bar grmići
 - Drvored na starom nogometnom igralištu.
- Jezero Javorica
 - nema kvalitetnog hlada
 - uz samo jezero Javorica nedostaju stabla koja bi činila hlad nad klupama. A i malo više klupa bi dobro došlo, kada je lijepo vrijeme, postojeće dvije su uvijek zauzete.
 - prilagoditi/urediti zelenu stazu uz potok Javoricu, od Jezera do pruge (uz obilazak neprikladnih lokacija - npr. most na glavnoj cesti B. Radić i sl.) u funkcionalno rekreativnu stazu, pješačke i druge namjene.
- Park kod Šumarije uopće nije uređen niti se o njemu vodi briga.
- Područje oko POU, stara pošta, postoji zelenilo, ali potrebno malo urediti, park šumarije ogromna površina s neadekvatnom infrastrukturom za odmor i uživanje.

- Na gradskom groblju je prije bilo puno više stabala koja se nisu nadomjestila i u ljetnim vremenima predstavljaju opasnost od toplotnog udara.
- OŠ Josipa Kozarca
- Vidikovac
 - Posaditi ukrasna stabla prema Vidikovcu,
 - postaviti nekoliko igrala za djecu na Vidikovcu,
 - posaditi na Vidikovcu par većih listopadnih stabala i kad izrastu na jedno postaviti veliku drvenu ljuljačku, postaviti već sad tamo ljuljačke koje gledaju na grad,
 - povezati nekako Vidikovac i Sequoia (npr. zip-line).
- Stara tržnica
- Više visokih stabala u gradskim parkovima
- Park u ulici Ljudevita Jonkea i park kod stare pošte - zajedničko svima je nedostatak stabala, a postojeća stabla su stara
- Nedostaje zelenila u prostoru između srednje škole Marka Marulića i osnovne škole Eugena Kumičića
- Urediti sva dječja igrališta jer je većina dotrajala, posaditi više zelenila
- Od gradskog sata do pruge
- Preko puta crkve Ivan Merz (više puta spomenuto)
- Više interesantnih, neuobičajenih i egzotičnih hortikulturnih rješenja koja su održiva u ovom kraju
- Ulica od Fine do Arene urediti s više cvijeća, grmića
- Oko vrtića, u prigradskim naseljima
- Park kod HZZO-a
- Park nedostaje u zapadnom dijelu grada te u prigradskim naseljima
- Periferni dijelovi grada
- Potočani
- Donji kraj

Na pitanje usko vezano uz *brownfield* lokalitete: **Koji su po Vama najznačajniji objekti/zone napuštenih ili zapuštenih prostora i zgrada?**, ispitanici su dali sljedeće odgovore:

- Stari stadion (spomenuto najviše puta),
- Ulica Vladimira Nazora (bivša udruženje obrtnika, spomenuto više puta)
- Stara zgrada Šumarije (spomenuto više puta),
- Zgrada ispred šumarije u kojoj se planira Lička kuća,
- Vidikovac (spomenuto više puta)
 - odlično mjesto za mini ljetno kino pod zvijezdama, astro predavanja, ljetne svirke i brojna druga događanja,
- bivša tvornica GAJ (spomenuto više puta),
- Svi objekti uzduž pruge (uključujući željeznički kolodvor),
- Bunarić (spomenuto više puta),
- "motel" (raskrižje Ulice braće Radić i ulice Lipa),
- zgrada Stare žitnice u Gornjem Miholjcu (spomenuto više puta),
- Jezero Javorica (spomenuto više puta),
- Dvorac i prostor oko dvorca (spomenuto više puta),
- Zgrada suda (spomenuto više puta),
- Stari kotar (spomenuto više puta),
- Vojarna,
- Lokali kod tržnice,
- Trg Sv. Josipa, građevina iza parkinga iza poslovnog prostora je ruglo,
- Robna kuća gdje je NTL i Privredna banka,
- Zgrada kod Zagrebačke banke, nekada trgovački centar,
- Prostor starog Limexa, park iako je u privatnom vlasništvu park je zarastao a postoji sjenica s klupama u kojem građani mogu provoditi vrijeme,
- Oko mlinova,
- stari Mjesni dom u Bistrici,
- Lokali u zgradi gdje je slastičarna Tena,
- Zgrada stare pošte,
- Zapuštene poduzetnička zona Trnovača,
- Hrvatski dom,
- Stambena zgrada i garaže iza JVP Slatina
- Autobusni kolodvor, prostor bivšeg Čazmatransa.
- Kuće koje stoje oštećene još od rata.

Na pitanje *Koji su po Vama sadržaji koji nedostaju na području Grada, a mogli bi naći mjesto u trenutno napuštenim ili zapuštenim prostorima i zgradama?*, ispitanici su dali odgovorili na sljedeći način:

Slika 33. Odgovor na pitanje *Koji su po Vama sadržaji koji nedostaju na području Grada, a mogli bi naći mjesto u trenutno napuštenim ili zapuštenim prostorima i zgradama?*, u postocima

Izvor: Anketa

Uz ponuđene odgovore, ispitanici su ponudili i sljedeće:

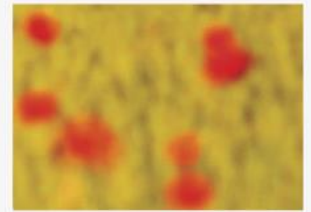
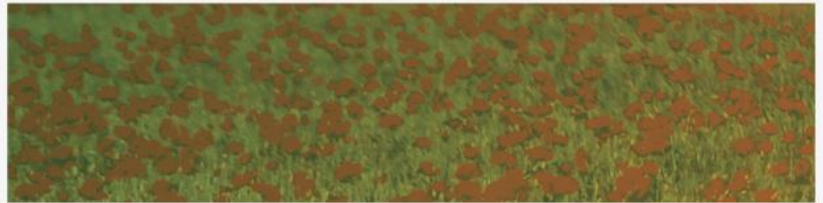
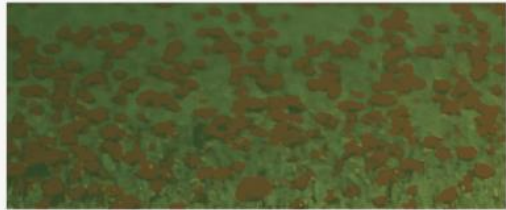
- Društvene ustanove za mlade
- Dom za starije osobe
- Izgradnja novih stambenih prostora
- Bazen
- Sportski tereni, bazen, kuglana

Na pitanje ***Koja su građevinska područja po Vama pogodna za urbanu preobrazbu/sanaciju?***, odgovori su bili slični kao i na prethodno pitanje, međutim ponuđeni su i neki novi, poput:

- Iza Lovačke ulice prema Kozicama
- Ul. N. Š. Zrinskog prema zaobilaznici
- Zgrade/kuće od Fine do mlinova
- Zgrade/kuće od starog motela do centra
- Park preko puta INA benzinske
- Prostor oko ambulante,
- Generalno cijeli grad - ima nula (0) metara označenih biciklističkih staza
- Zona oko župe Ivana Merza
- Sva područja odgojno-obrazovnih ustanova
- Bunarić, Prc
- Od gradskog sata do pekare Jozo.

Izrada SWOT

analize

9

— ■

9. IZRADA SWOT ANALIZE

SNAGE (engl. *strenghts*)

- RAZNOLIKOST I DOBRA OČUVANOST PRIRODNE OSNOVE – privlačan dinamičan reljef, plodno tlo, velike šumske površine izvornih fitocenoza, slikoviti vodotoci i stajačice, prisutnost geotermalnih izvora, kontinentalna klima s izmjenom četiri godišnja doba
- MJESTIMIČNO OČUVANA ŽIVA TRADICIJA KRAJA – aktivna seoska područja tradicijske gradnje i ekstenzivne poljoprivrede, tradicija vinogradarstva i vinarstva
- DONEKLE PREPOZNATLJIVA KULTURA GRAĐENJA I UREĐENJA PROSTORA - donekle očuvana izvorna povijesna urbanistička osnova grada Slatine, očuvana karakteristična morfologija nizinskih i brdskih sela
- ZAŠTIĆENA KULTURNA BAŠTINA I PRIRODNE VRIJEDNOSTI - arheološki lokaliteti, građevine većinom sakralne i spomenik parkovne arhitekture
- PRISUTNE VIZUALNE I AMBIJENTALNE KVALITETE PROSTORA – privlačni slikoviti brežuljkasti krajobraz šuma, vodotoka, travnjaka i vinograda
- DOBRA RAZINA TURISTIČKE VALORIZACIJE KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI GRADA SLATINE za različite vrste selektivnog turizma (prvenstveno ruralni, rekreacijski, lovni i ribolovni)
- POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO su generacijama dominantne gospodarske grane ovog područja
- OČUVANA PRIRODNA I KULTURNO-POVIJESNA MATERIJALNA I NEMATERIJALNA RESURSNA OSNOVA (tip prehrane, sajmovi itd.), kulturni identitet, jezik i običaji, a svi se snažno naslanjaju na teme povezane sa zelenom urbanom i ruralnom infrastrukturom
- Izgrađena VODOOPSKRBNA INFRASTRUKTURA
- razvijeni SPORTSKO-REKREACIJSKI SADRŽAJI (brdski biciklizam, *hiking* i sl.)
- INSTITUCIONALNA PODRŠKA OČUVANJU KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI kroz strateške dokumente županijske razine i prostorno-planske dokumente županijske i lokalne razine u kojima je zastupljen krajobraz kao vrijednost prostora (PP Virovitičko-podravske županije i PPUG Slatine)
- ISKUSTVO Naručitelja i gradskih tvrtki u pripremi i provedbi projekata.

SLABOSTI (engl. *weaknesses*)

- UGROZE PRIRODNE OSNOVE – fragmentiranost šumskih površina (gubitak ekoloških koridora i staništa), prekomjerna tehnička regulacija površinskih vodotoka (gube se staništa, pogoduje urbanim poplavama, umanjuje ambijentalna kvaliteta), onečišćenja tla i voda (prvenstveno od intenzivne poljoprivrede)
- NESTANAK TRADICIJSKIH NASELJA I EKSTENZIVNE POLJOPRIVREDE, posebno u nizinskom dijelu, uslijed urbanizacije i prelaska na intenzivnu poljoprivredu
- NEDOVOLJNO ISKORIŠTEN POTENCIJAL ZA VINOGRADARSTVO I VINARSTVO – usprkos tradiciji, udio vinograda u ukupnim poljoprivrednim površinama je malen i smanjuje se
- NISKA RAZINA URBANISTIČKE I ARHITEKTONSKE KVALITETE PROSTORA posebno u gradskom području Slatine i u zoni vikend stanovanja na obroncima
- SNAŽNA URBANIZACIJA koja rezultira spajanjem izgrađenih područja naselja u neprekinuto urbano tkivo
- ZANEMARENA PRIRODNA KOMPONENTA URBANOG TKIVA što nije samo estetsko-ambijentalni problem, nego i pitanje održivosti i urbane otpornosti
- NEDOVOLJNO VALORIZIRANA KULTURNA BAŠTINA I PRIRODNE VRIJEDNOSTI
- UMANJENE VIZUALNE I AMBIJENTALNE KVALITETE PROSTORA preizgrađenošću vizualno izloženih obronaka
- NEPOVOLJNA DEMOGRAFSKA SLIKA zbog iseljavanja i starenja stanovništva te niskog udjela aktivnog zaposlenog i visokoobrazovanog stanovništva gradskog područja
- MOGUĆE NEDOVOLJNA OSVIJEŠTENOST LOKALNE ZAJEDNICE o vrijednostima slatinskog krajobraza i razvojnim potencijalima
- NEDOVOLJNA RAZINA INSTITUCIONALNE PODRŠKE OČUVANJU KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI u strateškim dokumentima lokalne razine, te u prostornim planovima lokalne razine (UPU) u kojima krajobraz nije zastupljen
- NEDOVOLJNA RAZINA INSTITUCIONALNOG USMJERAVANJA I KONTROLE PROMJENA U KRAJOBRAZU lokalne razine.

PRILIKE (engl. *opportunities*)

- Rastuća potražnja za turističkim proizvodima koji se temelje na prirodnim vrijednostima i tradiciji, pri čemu su šume, vode i tradicijska poljoprivreda vrlo traženi
- Zaštićeni vrlo vrijedni dijelovi prirode u neposrednom okruženju (Drava, Papuk), koji mogu biti programska i prostorna podrška uspostavi primjerene zaštite krajobraznih vrijednosti na gradskom području Slatine
- Dostupnost dobrih primjera iz prakse i poticajne nacionalne i europske politike vezane uz zelenu urbanu obnovu i implementaciju zelene infrastrukture u urbano tkivo
- Sve više prilika za financiranje istraživanja, zaštite i upravljanja krajobraznim vrijednostima
- Korištenje EU fondova za poticanje urbane regeneracije i revitalizacije ruralnih naselja na području Grada
- Informatizacija društva olakšava život i rad u manjim sredinama, što može poticajno djelovati i na ostanak mlađeg i školovanog stanovništva i na razvoj ruralnog prostora temeljenog na ekološkoj poljoprivredi, tradiciji, zaštiti prirode.
- Revitalizacija kulturnih djelatnosti (obnova gradskog kazališta, razvoj kulturnih i kreativnih djelatnosti).

PRIJETNJE (engl. *threats*)

- Nedovoljna prepoznatljivost krajobraznih kvaliteta i potencijala slatinskog kraja izvan granica lokalne zajednice
- Razvojni pritisci urbanizacije, izgradnje infrastrukture, eksploatacije šuma i mineralnih sirovina te intenzivne poljoprivredne proizvodnje, koji vode degradacijama krajobraza
- Društveno-gospodarska situacija koja doprinosi negativnim demografskim trendovima
- Nepovoljno okruženje za mala tradicijska poljoprivredna gospodarstva, prvenstveno otežani plasman proizvoda i postizanje prepoznatljivosti te poteškoće pri pronalaženju institucionalne i financijske potpore.
- Nedovoljna razina institucionalnog usmjeravanja i kontrole promjena u krajobrazu regionalne i državne razine
- Piktualna, neintegrišana i nedostatna ulaganja Grada u podizanje kvalitete
- Izostanak jasnih razvojnih vizija
- Izostanak odgovarajućih projekata.

10

Strateški okvir

10. STRATEŠKI OKVIR

Temeljem analize prikupljenih podataka te analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji, definirani su sljedeći strateški i posebni ciljevi Strategije zelene urbane obnove, kao i detaljnije povezane mjere i aktivnosti/projekti.

Strateški okvir sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske počiva na definiranim načelima i obuhvaća akte strateškog planiranja od nacionalnog značaja, akte strateškog planiranja od značaja za JLP(R)S, akte strateškog planiranja povezane s okvirom za gospodarsko upravljanje EU i akte strateškog planiranja povezane s korištenjem fondova EU, koji se prema roku važenja dijele na dugoročne, srednjoročne i kratkoročne akte strateškog planiranja s povezanim ciljevima i pokazateljima uspješnosti. Akti strateškog planiranja izrađuju se i provode u skladu s načelima točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti (Priručnik o strateškom planiranju, 2020).

Prilikom definiranja strateškog okvira u okviru ove Strategije, važno je razlučiti ključne pojmove i njihovo značenje, a sve u skladu s Priručnikom o strateškom planiranju.

- Strateški cilj je dugoročni cilj kojim se izravno podupire ostvarenje razvojnog smjera. Strateški ciljevi su nužni za donošenje strateških odluka te se njima daje okvir za poduzimanje strateških aktivnosti i definiraju mjere strateške uspješnosti. Strateški ciljevi su usmjereni na najvažnije učinke, poboljšanja ili rezultate te se mjere pokazateljima učinka.
- Posebni cilj je srednjoročni cilj definiran u nacionalnim planovima i planovima razvoja JLP(R)S kojim se ostvaruje strateški cilj iz strategije i poveznica s programom u državnom proračunu ili proračunu JLP(R)S. Posebni ciljevi trebaju biti "SMART": Specific (određeni); Measurable (mjerljivi); Achievable (dostižni); Relevant (relevantni); Time-Based (vremenski utvrđeni).
- Mjera je skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškog cilja.
- Aktivnost je niz specifičnih i međusobno povezanih radnji u okviru projekta ili nekog drugog provedbenog mehanizma, čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnog cilja.
- Projekt je niz međusobno povezanih aktivnosti koje se odvijaju određenim redoslijedom radi postizanja ciljeva unutar određenog razdoblja i određenih financijskih sredstava.

Strateški cilj 1: Očuvanje i unaprjeđenje postojeće zelene infrastrukture i bioraznolikosti

Ovaj cilj usmjeren je na očuvanje i revitalizaciju postojećih vrijednih elemenata zelene infrastrukture – gradskih parkova, drvoreda, stabala i drugih zelenih površina i elemenata. Dodatno, ovaj cilj usmjeren je ka očuvanju i unaprjeđenju biološke komponente zelene infrastrukture kao osnove za njenu otpornost i funkcionalnost. Urbana bioraznolikost ključna je za povezivanje ljudi i prirode, bitan element svakog grada s obzirom na usluge ekosustava koje pruža, a koje su od značaja za što ugodniji život. Urbana bioraznolikost može biti i izvor dobrobiti, fizičkog i psihičkog zdravlja gradskih stanovnika. Sustav urbanih javnih zelenih površina nije uspostavljen. Javne zelene površine se pojavljuju sporadično i nepovezano, ponajviše uz zgrade javne namjene, koridore vodotoka i na glavnom gradskom trgu. U ostalim naseljima gradskog područja Slatine zelene površine koje bi se mogle smatrati javnima postoje gotovo isključivo uz sakralne građevine, no i one su umanjene ambijentalne i ekološke kvalitete. Prisutan je problem florističkog sastava javnih zelenih površina (posebno drvoreda), zbog velikog udjela crnogoričnih vrsta, koje nisu svojstvene biljnim zajednicama ovog kraja.

Najvrjednija prirodna komponenta krajobrazna slatinskog kraja je bjelogorična šuma. Na obroncima južno od gradskog područja je homogenost šume još uvijek dobro očuvana, iako u manjoj mjeri narušena fragmentacijom na sjevernim rubnim dijelovima prema nizinskom dijelu gradskog područja. Bjelogorična šuma nizinskog dijela je izrazito fragmentirana i ugrožena. Za zaštitu, očuvanje i uvećanje krajobraznih vrijednosti slatinskog kraja, jedan od prioriteta je primjerena briga o prirodnoj komponenti krajobrazna, prvenstveno o šumi, kako na cijelom gradskom području, tako i unutar urbane zone.

Uz urbanu bioraznolikost, očuvanje i revitalizaciju postojeće zelene infrastrukture, u okviru ovog cilja predložene su i aktivnosti vezane uz uvođenje novih zelenih elemenata u prostor, kao i revitalizacija i očuvanje gradskih vodotokova.

Posebni cilj 1.1. Uređenje i revitalizacija postojeće infrastrukture i zaštita najvećih vrijednosti krajobraza

Mjera 1.1.1. Zaštita i poboljšanje kvalitete javnih zelenih površina

Aktivnosti:

- Detaljna analiza (*scanning*) postojeće zelene infrastrukture u javnim parkovima i ostalim javnim površinama
- Revitalizacija Parka 136. slatinske brigade u Slatini
- Uređenje Turističko-rekreacijskog kompleksa Jezero Javorica
 - o Etapa 2, 3, 4 i 6 - pješačko-biciklističke staze, sunčalište, parkiralište, pješačko-biciklistički most
 - o Etapa 5 - javne zelene površine
 - o Etapa 8 – ZIP-linea
 - o Etapa 9 – aromaterapeutski park
- Uređenje prostora staroškolskog igrališta
- Obnova parkova u prigradskim naseljima Bakić, Gornji Miholjac, Sladojevci, Donji Meljani, Novi Senkovac.
- Revitalizacija drugih parkova u Slatini
 - o park na Šetalištu Julija Büergera
 - o park u Ulici Ljudevita Jonkea
 - o park u Kolodvorskoj ulici
 - o park na pješačkom trgu kod Industrijsko-obrtničke škole
- Obnova drvoreda u ulicama N. Š. Zrinskog- Kolodvorska- V. Nazora.
- Očuvanje i promocija slatinske Sekvoje

Mjera 1.1.2. Uspostava novih javnih zelenih prostora

- Rekonstrukcija kontinuiteta šumskih koridora, obnoviti homogenost šume i umanjiti fragmentiranost
- Uređenje novog parka između crkve bl. Ivana Merza i OŠ E. Kumičića (na dijelu starog nogometnog igrališta)
- Postavljanje zelenih elemenata na (pretežno betonske) površine u centru grada
 - o Trg sv. Josipa, površine uz DVD Slatina i parking iza poslovnog centra
 - o Površina oko PBZ-a i NTL-a na centru (privatno vlasništvo)
- Zeleni krovovi i fasade s biljkama u užem centru grada

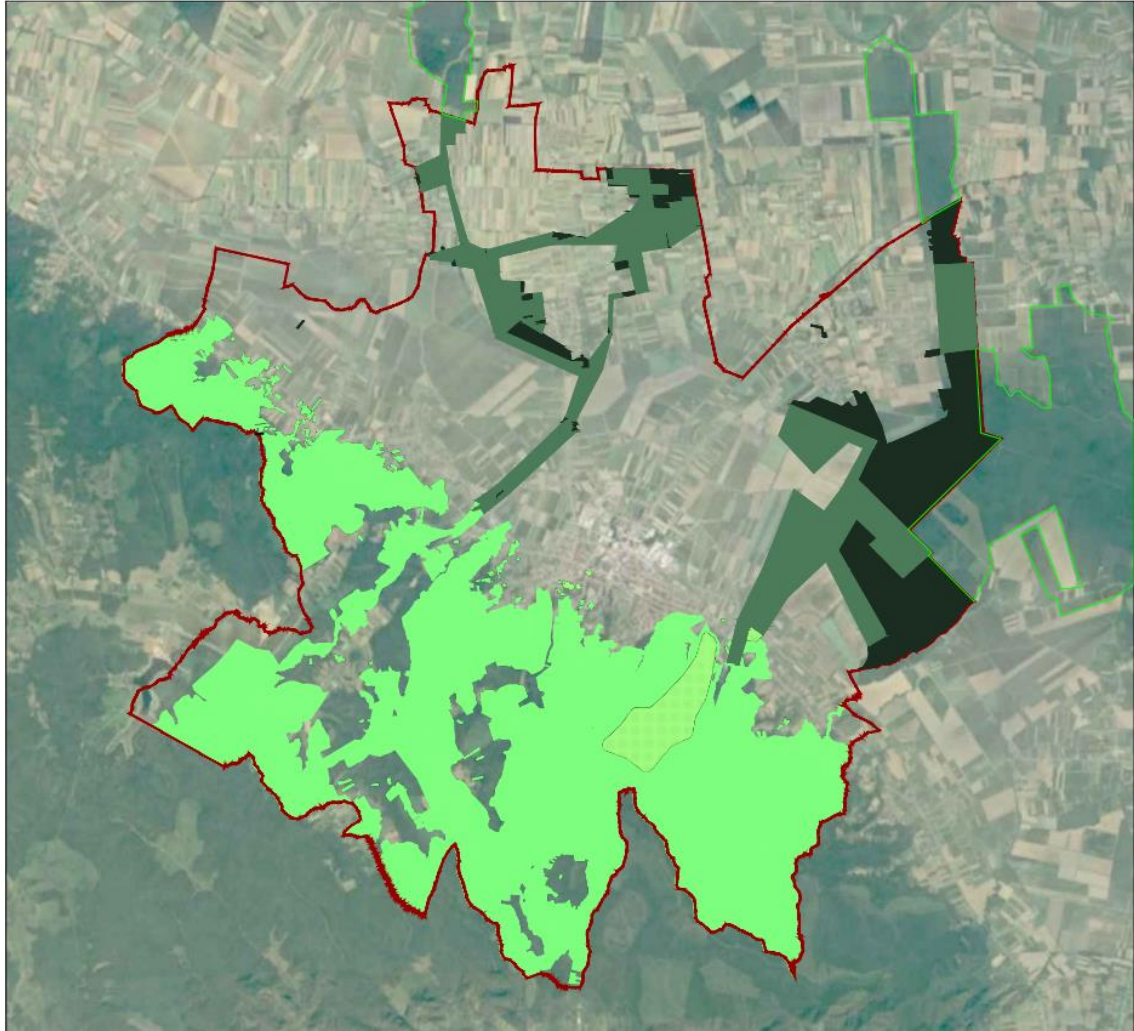
Mjera 1.1.3. Revitalizacija vodotoka unutar Grada

- Očuvanje prirodnosti vodotokova na području Grada
- Razvijanje sustava retencija-akumulacija za obranu od poplava i njihovo uključivanje u koridore zelene infrastrukture Grada Slatine: akumulacije Javorica, Slanac, nova retencija u izgradnji Retencija Stublovac

Posebni cilj 1.2. Očuvanje bioraznolikosti

Mjera 1.2.1. Ublažiti utjecaj postojećih prometnica

- Prilagoditi prometni sustav divljim vrstama
 - o održavanje zelenih koridora ispod mostova, nadvožnjaka i prolaza za životinje u sklopu postojeće obilaznice Slatina - Sladojevci te u sklopu planirane Podravske brze ceste dionica Slatina - Suhopolje, suradnja s Hrvatskim cestama
- Uređenje zelenih koridora u sklopu izgradnje poduzetničkih zona
- Očuvanje reprezentativnih površina hrastovih i bukovih šuma
 - o posebnu pažnju zaslužuju sastojine lipa u parku kod Uprave šuma Slatina te stari hrastovi u podnožju šume između Slatine i Kozica

Slika 34. Koridori rekonstrukcije homogenosti šumskih staništa
Izvor: Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I), 2023

Strateški cilj 2: Povećanje kvalitete života građana

Detaljno izvješće Europske komisije o multifunktionalnosti zelene infrastrukture postavlja konceptualni okvir koji povezuje zelenu infrastrukturu, ekosustave i ljudsko zdravlje. Razlikuje osam vrsta zelene infrastrukture koje utječu na osam funkcija i usluga ekosustava (pročišćavanje zraka; regulacija klime i zračenja; pročišćavanje vode; tlo i kruženje hranjivih tvari; osiguranje staništa; razgradnja otpada; estetsko i duhovno; kontrola zagađenja bukom) i šest aspekata zdravlja ekosustava (kvaliteta zraka; struktura tla; kruženje energije i materijala; kvaliteta vode; raznolikost staništa i vrsta; otpornost ekosustava). Zajedno su u interakciji s četiri socio-ekonomska zdravstvena čimbenika (dohodak i zapošljavanje; obrazovanje i način života; životni i radni uvjeti; pristup uslugama i stanovanju), četiri zdravstvena aspekta zajednice (osjećaj identiteta zajednice; osnaživanje zajednice; društveni kapital; kultura), šest aspekata tjelesnog zdravlja (kardiovaskularni; endokrine funkcije i imunitet; živčani sustav; dišni; probavni; koštano tkivo) i četiri aspekta psihološkog zdravlja (opuštanje od stresa; pozitivne emocije; sposobnost pažnje; kognitivni kapacitet). U tom kontekstu, neke od najvažnijih prepoznatih poveznica zelene infrastrukture i kvalitete života (zdravlja) stanovništva su:

- Zelena infrastruktura pomaže regulirati kvalitetu zraka uklanjanjem zagađivača filtracijom, razgradnjom i asimilacijom;
- Poboljšano smanjenje buke, drveće i zaštitni pojasevi pružaju zvučnu zaštitu od prometne buke;
- Urbana zelena infrastruktura pomaže u reguliranju učinka urbanog toplinskog otoka čime se smanjuje toplinski stres;
- Zelena infrastruktura potiče tjelesnu aktivnost, izravno utječe na tjelesno i mentalno zdravlje;
- Mogućnosti kontakta s prirodom nude smanjenje stresa, koji je povezan s mnogim aspektima tjelesnog i mentalnog zdravlja; i
- Privlačna, zelena infrastruktura, posebno u gradovima, promiče društvenu koheziju i smanjuje društvene nejednakosti;

Uz navedeno, postoje i druge koristi za lokalno stanovništvo – poput porasta vrijednosti nekretnina i zemljišta. Upravo iz navedenih razloga, ovaj strateški cilj usmjeren je ka poboljšanju uvjeta života lokalnog stanovništva kroz povezivanje već postojećih elemenata zelene infrastrukture u određene zelene koridore i trakove, očuvanje arhitektonsko-urbanističkih vrijednosti kraja, ali i obnova zapuštenih i napuštenih zgrada, s naglaskom na principe kružnog gospodarenja.

Posebni cilj 2.1. Povezivanje elemenata zelene i plave infrastrukture

Mjera 2.1.1. Povezivanje elemenata zelene infrastrukture

- Povezivanje centra s vidikovcem iznad grada (Ulica G. J. Draškovića): povezivanje zaštićenog parka EPI centra Sequoie i parka ispred zgrade Šumarije Slatina s parkom u odvojkju Ulice A. Kovačića
- Zeleni trak u Ulici I. B. Mažuranić- od potoka Javorice do Bunarića
- Povezivanje trakom zelene infrastrukture od Poduzetničke zone Trnovača - Lovačka ulica - Stublovačka – retencija Stublovac.

Mjera 2.1.2. Povezivanje miješanih elemenata zelene, plave i sive infrastrukture

- Povezivanje parka sa zelenim koridorom uz Javoricu – dionica od SŠ M. Marulića uz potok do velikog mosta u Ulici braće Radić - s obje strane potoka.
- Povezivanje trakama zelene infrastrukture središnjih parkova s potocima Javorica (Ulica braće Radić), Potočani i Stublovac (Ulica kralja Zvonimira)
- Povezivanje trakom zelene infrastrukture od Ulice kralja Zvonimira preko Ulice Potočani i Ulice Ljudevita Posavskog do potoka Potočani i uz potok do Potočanskog rekreacijskog centra Potočani
- Povezivanje zelene infrastrukture uz potok Javoricu od poduzetničkih zona Turbina 1, 2 i 3 – preko Zapadnog dijela centra Slatine – do Akumulacije Javorica i TRK Jezero Javorica
- Uređenje i održavanje zelenila oko Turskog grada u Medincima
- Uspostava mreže biciklističkih i pješačkih staza
- Unaprjeđenje prometa u mirovanju - zelena parkirališta.

Mjera 2.1.3. Očuvanje arhitektonsko-urbanističkih vrijednosti

- Poticanje tradicijskog uređenja i korištenja prostora
 - o Sprječavanje nestanka tradicijskih seoskih naselja i heterogeni mozaik različitih površina ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje
- Zaštita kulturne baštine i prepoznatih prirodnih vrijednosti
- Osiguravanje dostupnosti zelenih površina stanovništvu s posebnim naglaskom na ugrožene skupine.

Posebni cilj 2.2. Kružno gospodarenje prostorom i zgradama

Mjera 2.2.1. Stavljanje u ponovnu upotrebu napuštenih javnih prostora i zgrada

- Revitalizacija prostora oko starog stadiona
- Revitalizacija bivše zgrade udruženja obrtnika
- Revitalizacija stare zgrade Šumarije
- Revitalizacija prostora i objekta oko Vidikovca
- Revitalizacija zgrade Stare žitnice u Gornjem Miholjcu
- Revitalizacija dvorca i prostora oko dvorca
- Revitalizacija zgrade suda
- Revitalizacija Starog kotara
- Revitalizacija prostora i objekata duž pruge.

Strateški cilj 3: Izgradnja kapaciteta i uspostava sustava razvoja, financiranja i upravljanja

Revitalizacija, razvoj i održavanje sustava zelene infrastrukture na pojedinom prostoru ponajviše ovisi o upravljanju i izvorima financiranja. Ovaj strateški cilj usmjeren je na jačanje stručnih ljudskih kapaciteta na temu zelene infrastrukture pri čemu se ne misli isključivo na javne službenike već i na širu populaciju (građanstvo) koja igra veliku ulogu u održavanju i upravljanju elementima zelene infrastrukture. U anketi provedenoj tijekom izrade Strategije, većina ispitanika izrazila je spremnost na sudjelovanje u zajedničkim akcijama uređenja i održavanja zelene infrastrukture.

Posebni cilj 3.1. Jačanje ljudskih kapaciteta

Mjera 3.1.1. Jačanje stručnih ljudskih kapaciteta javnih službenika na temu zelene urbane obnove

- Edukacija javnih službenika o zelenoj infrastrukturi i rješenjima temeljenim na prirodi
- Edukacije s fokusom na istraživanje mogućnosti financiranja zelene infrastrukture.

Mjera 3.1.2. Jačanje prepoznatljivosti ZI i uključivanje šire javnosti

- Osveštavanje lokalne zajednice o krajobraznim vrijednostima i potencijalima, mogućnostima i prednostima zelene infrastrukture kroz edukacije i kampanje
- Radne akcije za očuvanje krajobraznih vrijednosti.

Posebni cilj 3.2. Zeleno prostorno i strateško planiranje prostora

Mjera 3.2.1. Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije

- Institucionalna podrška očuvanju krajobraznih vrijednosti u prostornim planovima i razvojnim strategijama
- Ograničavanje urbanizacije u prostornim planovima
- Uključivanje predloženih koridora zelene infrastrukture u buduću prostorno-plansku dokumentaciju (urbane sanacije i zelene urbane obnove)
- Uključiti zelenu infrastrukturu u područja ambijentalnih vrijednosti.

Mjera 3.2.2. Istraživanja i studije na temu zelene infrastrukture i krajobraza

- Izrada dodatnih i detaljnih analiza i istraživanja vezano uz prirodne i krajobrazne vrijednosti.

Posebni cilj 3.3. Digitalizacija sustava

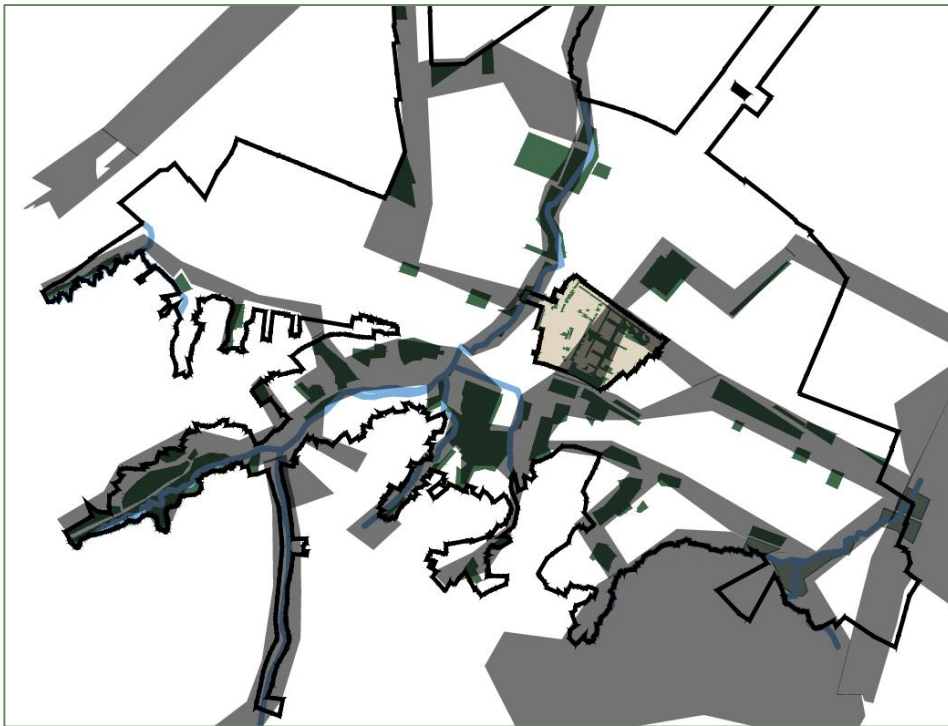
Mjera 3.3.1. Digitalizacija sustava praćenja i upravljanja zelenom infrastrukturom

- Uspostava digitalnog registra (GIS) zelene infrastrukture.

Slika 35. Javne zelene površine (zeleno) i područje ambijentalnih vrijednosti Slatine (smeđe)

Izvor: Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I), 2023

Slika 36. Predloženi koridori zelene infrastrukture Slatine (zasjenčano)

Izvor: Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I), 2023

Tablica 23. Pregledna tablica strateškog okvira

STRATEŠKI CILJ	POSEBNI CILJ	MJERA
Očuvanje i unaprjeđenje postojeće zelene infrastrukture i bioraznolikosti	Uređenje i revitalizacija postojeće infrastrukture i zaštita najvećih vrijednosti krajobraza	Zaštita i poboljšanje kvalitete javnih zelenih površina
		Uspostava novih javnih zelenih prostora
		Revitalizacija vodotoka unutar Grada
	Očuvanje bioraznolikosti	Ublažiti utjecaj postojećih prometnica
Povećanje kvalitete života građana	Povezivanje elemenata zelene i plave infrastrukture	Povezivanje elemenata zelene infrastrukture
		Povezivanje miješanih elemenata zelene, plave i sive infrastrukture
		Očuvanje arhitektonsko-urbanističkih vrijednosti
	Kružno gospodarenje prostorom i zgradama	Stavljanje u ponovnu upotrebu napuštenih javnih prostora i zgrada
Izgradnja kapaciteta i uspostava sustava razvoja, financiranja i upravljanja	Jačanje ljudskih kapaciteta	Jačanje stručnih ljudskih kapaciteta javnih službenika na temu zelene urbane obnove
		Jačanje prepoznatljivosti ZI i uključivanje šire javnosti
	Zelena prostorno i strateško planiranje prostora	Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije
		Istraživanja i studije na temu zelene infrastrukture i krajobraza
	Digitalizacija sustava	Digitalizacija sustava praćenja i upravljanja zelenom infrastrukturom

Horizontalna načela

11

11. HORIZONTALNA NAČELA

Horizontalna načela odnose se horizontalno na sve teme i predložene aktivnosti kroz koje se doprinosi temeljnim društvenim načelima promicanja održivog razvoja, ravnopravnosti i zabrani diskriminacije, pristupačnosti osobama s invaliditetom.

Društvena korist zelene infrastrukture ogleda se u unaprjeđenju kvalitete života i to kroz provođenje vremena na otvorenom i aktivno korištenje svih javno dostupnih sadržaja uz zelenu infrastrukturu. Od izričite je važnosti očuvati javnost i pristup takvoj infrastrukturi, što podrazumijeva prvenstveno mogućnost neometanog pristupa kao preduvjeta korištenja zelene infrastrukture, a potom i sigurnost njenog korištenja.

Pristupačnost zelenoj infrastrukturi kao javnom prostoru od značaja je za osobe smanjene pokretljivosti pa je projekte izgradnje i uređenja te druge pothvate potrebno prilagoditi na način da omogućuju ravnopravno uključivanje osoba s invaliditetom u život zajednice. Svi projekti i aktivnosti predloženi Strategijom zelene urbane obnove Grada Slatine promicat će ravnopravnost žena i muškaraca i nediskriminaciju, u skladu sa zahtjevima nacionalnog zakonodavstva odnosno Zakona o ravnopravnosti spolova („Narodne novine“, br. 82/08, 69/17) i Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, br. 85/08, 112/12), doprinijeti će pristupačnosti osobama s invaliditetom, u skladu s Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti („Narodne novine“, br. 78/13), i biti će u skladu s načelom DNSH (ne učini značajnu štetu, engl. *do not significant harm*), odnosno u skladu s Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost te u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.), čija je primjena detaljnije razrađena u Obavijesti Komisije - Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete (2021/C 58/01).

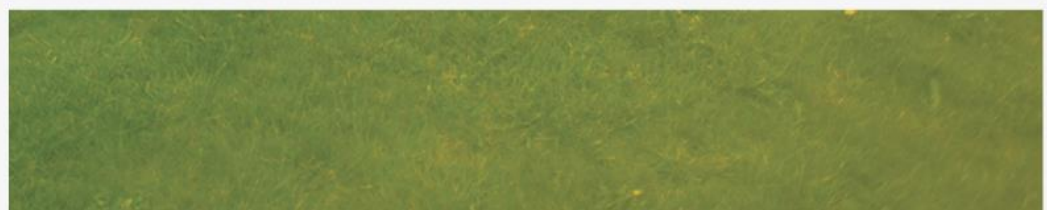
Mjere kojima se osigurava pristupačnost odnose se na elemente pristupačnosti za svladavanje visinskih razlika prostora kojim se kreću osobe smanjene pokretljivosti.

Postupci utvrđivanja prepreka u ispunjenju zacrtanih aktivnosti u određenim projektima uključivat će i participativne faze poput savjetovanja s ključnim dionicima, primjerice organizacijama civilnog društva i/ili suradnju s upravnim odjelima Grada koji su zaduženi za provedbu društvenih politika, odnosno drugih dionika koji zastupaju interese skupina u nepovoljnom položaju. Projekti izgradnje zelene infrastrukture bit će realizirani na način da se osigura interakcija različitih društvenih skupina na jednom mjestu.

Pristupačnost osobama smanjene pokretljivosti osigurat će se na način da se predvidi dovoljno prostora za nesmetano kretanje i/ili korištenje pomagala za kretanje osobe. Uz osiguranje fizičke pristupačnosti projektnim lokacijama, važan segment činit će i informacijsko-komunikacijska rješenja koja olakšavaju pristupačnost osoba s mentalnim i intelektualnim poteškoćama te za osobe s osjetilnim oštećenjima.

U osmišljavanju aktivnosti projekata vodit će se računa o jednakosti spolova na način da se izbjegavaju spolni i rodni stereotipi te osiguraju jednake prilike. Primjenjivat će se pozitivne mjere za uklanjanje rodnih i ostalih stereotipa iz informativnih i komunikacijskih aktivnosti: u verbalnom i vizualnom izražavanju vodit će se računa o rodnoj perspektivi, uključujući i jezični odabir terminologije, osigurat će se pravedna zastupljenost oba spola u komunikacijskim aktivnostima, komunikacija će biti usmjerena na pripadnike oba spola, uklonit će se svi stereotipi iz komunikacije o projektu predstavljanjem drukčije percepcije spola i opsega aktivnosti za različite spolove. Analiza stanovništva ukazuje na prisutnost procesa smanjenja broja te starenje stanovništva pa je prilikom planiranja projektnih aktivnosti potrebno uzeti u obzir i generacijsku dimenziju pri čemu bi jedan od ciljeva trebao biti razvoj grada za sve generacije, sagledavajući potrebe obitelji, djece, građana starije životne dobi i svih ranjivih skupina.

12

Pokazatelji, indikativni finansijski plan i **terminski plan provedbe**

12. POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE

Strategijom Zelene urbane obnove Grada Slatine definirana su tri (3) strateška cilja sa sedam (7) posebnih ciljeva, trinaest (13) mjera i pedeset i dvije (52) aktivnosti/projekata.

U okviru ovog poglavlja, a temeljem Programa zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama Republike Hrvatske koji su definirani na nacionalnoj razini, ali i procjene izrađivača Strategije, definirani su ključni pokazatelji rezultata s ciljanim vrijednostima za svaku aktivnost/projekt. Određen je i vremenski period provedbe.

Najvažniji pokazatelji u nacionalnim programima su:

- Izgrađena/uređena zelena infrastruktura u urbanim područjima (ha, mjerna jedinica površine)
- Uspostavljena digitalna javna usluga za razvoj zelene infrastrukture (broj)
- Razvoj digitalnih javnih usluga za kružno gospodarenje prostorom i zgradama (broj)
- Kružno obnovljene zgrade u okviru pilot projekata i poziva (broj)

Zaključno, izrađen je indikativan financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu aktivnosti/projekata, kao i terminski plan provedbe odabranih aktivnosti projekata koji doprinose ostvarenju utvrđenih pokazatelja rezultata, s naznačenim ključnim točkama ostvarenja.

Navedeno je prikazano tablično u nastavku.

Tablica 24. Pokazatelji, okvirni financijski i terminski plan (po strateškim ciljevima)

Naziv aktivnosti	Okvir za praćenje provedbe					Indikativni financijski plan		
	Pokazatelji ishoda			Ključne točke ostvarenja	Terminski plan	Procjena vrijednosti (EUR)	Nositelj/nadležnost	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
Detaljna analiza (<i>scanning</i>) postojeće zelene infrastrukture u javnim parkovima i ostalim javnim površinama	broj izrađenih studija/analiza	0	1	studija - analiziran svaki element/komad zelene infrastrukture (starost, stanje, vrsta, označavanje)	2023.-2025.	40.000,00	GS	DP, ŽP, GP, EU
Revitalizacija Parka 136. slatinske brigade u Slatini	m ²	0	10.000	revitaliziran park	2023.-2027.	1.950.000,00 €	GS	DP, ŽP, GP, EU
Uređenje Turističko-rekreacijskog kompleksa Jezero Javorica	broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	5	pješačko-biciklistička staza sunčalište parkiralište, most ZIP-line, aromaterapeutski park	2023.-2030.	4.500.000,00 €	GS	EU, MINT, MINGOR, DP, ŽP, GP
Uređenje prostora staroškolskog igrališta	broj uređenih igrališta	0	1	uređeno multifunkcionalno igralište	2023.-2025.	441.266,01 €	GS	EU, MINT, DP, ŽP, GP
Obnova parkova u prigradskim naseljima	broj uređenih parkova	0	5	uređeni parkovi na čitavom gradskom području	2023.-2027.	3.000.000,00 €	GS	EU, DP, ŽP, GP, SZPP
Revitalizacija drugih parkova u Slatini	broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	4	uređeni parkovi na području grada	2023.-2027.	2.400.000,00 €	GS	EU, DP, ŽP, GP, SZPP
Obnova drvoreda u ulicama N. Š. Zrinskog-Kolodvorska- V. Nazora	duljina uspostavljenih drvoreda (km)	0	2	obnovljen drvored unutar središnjeg naselja	2023.-2027.	270.000,00 €	GS	EU, DP, GP
Uređenje novog parka između crkve bl. Ivana Merza i OŠ E. Kumičića	m ²	0	10.000	uređen park	2023.-2027.	1.950.000,00 €	GS	GP, MZO, EU, VZ
Zeleni krovovi i fasade s biljkama u užem centru grada	broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	3	postavljeni zeleni krovovi i/ili zelene fasade	2023.-2027.	420.000,00 €	GS	EU, GP, PI
Očuvanje i promocija slatinske Sekvoje	broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	očuvana Sekvoja i održane promotivne aktivnosti	2023.-2027.	30.000,00 €	GS	GP, MZO, MINGOR
Uređenje zelenih koridora u sklopu izgradnje poduzetničkih zona	duljina zelenih koridora (m)	0	500	uređeni zeleni koridori u poduzetničkim zonama	2023.-2025.	480.000,00 €	GS	DP, ŽP, GP, EU
Postavljanje zelenih elemenata na (pretežno betonske) površine u centru grada	broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	postavljeni zeleni elementi na središnjim trgovima	2023.-2027.	75.000,00 €	GS, PI	EU, DP, GP, PI
Prilagoditi prometni sustav divljim vrstama	broj uspostavljenih rješenja	0	2	uspostavljeni prolazi i/ili znakovi na ključnim lokacijama	2023.-2025.	90.000,00 €	GS, HC	GP, HC, MINGOR, FZOE
Retencija Stublovac	izgradnja retencije	0	1	izgrađena retencija	2023.-2026.	1.433.406,33 €	HV, GS	HV, EU
Očuvanje prirodnosti vodotokova na području Grada	duljina vodotokova (m)	0	1500	očuvani vodotokovi na području Grada	2023.-2027.	330.000,00 €	HV	EU, HV, GP
Rekonstrukcija kontinuiteta šumskih koridora, obnoviti homogenost šume i umanjiti fragmentiranost	duljina rekonstruiranih zelenih traka (km)	0	2	rekonstruiran kontinuitet šumskih koridora	2023.-2027.	240.000,00 €	HŠ	HŠ, DP, EU, GP
Očuvanje reprezentativnih površina hrastovih i bukovih šuma	broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	očuvane površine hrastovih i bukovih šuma	2023.-2027.	180.000,00 €	HŠ	HŠ, DP, EU

Naziv aktivnosti	Okvir za praćenje provedbe					Indikativni financijski plan		
	Pokazatelji ishoda			Ključne točke ostvarenja	Terminski plan	Procjena vrijednosti (EUR)	Nositelj/ nadležnost	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
Povezivanje centra s vidikovcem iznad grada	duljina uređene pješačke staze (m)	0	700	uređen pješački put od Sekvoje do vidikovca	2023.-2025.	570.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU
Zeleni trak u Ulici I. B. Mažuranić- od potoka Javorice do Bunarića	duljina zelenog koridora (m)	0	1000	uređen zeleni trak/koridor	2023.-2027.	960.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Povezivanje trakom zelene infrastrukture od Poduzetničke zone Trnovača - Lovačka ulica - Stublovačka - retencija Stublovac	duljina zelenog koridora (m)	0	2500	uređen zeleni trak/koridor	2023.-2027.	2.100.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Povezivanje parka sa zelenim koridorom uz Javoricu – dionica od SŠ M. Marulića uz potok do velikog mosta u Ulici braće Radić	duljina zelenog koridora (m)	0	700	uređen zeleni trak/koridor	2023.-2027.	690.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Povezivanje trakama zelene infrastrukture središnjih parkova s potocima Javorica, Potočani i Stublovac	broj realiziranih aktivnosti	0	3	uređen zeleni trak/koridor	2023.-2027.	390.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Povezivanje trakom zelene infrastrukture od Ulice kralja Zvonimira preko Ulice Potočani i Ulice Ljudevita Posavskog do potoka Potočani i uz potok do Potočanskog rekreacijskog centra Potočani	duljina zelenog koridora (m)	0	1000	uređen zeleni trak/koridor	2023.-2027.	960.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Povezivanje zelene infrastrukture uz potok Javoricu od poduzetničkih zona Turbina 1,2 i 3 – preko Zapadnog dijela centra Slatine – do Akumulacije Javorica i TRK Jezero Javorica	duljina zelenog koridora (m)	0	1000	uređen zeleni trak/koridor	2023.-2027.	960.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Uređenje i održavanje zelenila oko Turskog grada u Medincima	m²	0	500	uređeno okruženje oko lokaliteta	2023.-2027.	510.000,00 €	GS	GP, DP, MKM, EU
Uspostava mreže biciklističkih i pješačkih staza	duljina (m)	0	2000	izgrađene nove biciklističke i pješačke staze	2023.-2027.	1.800.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Unaprjeđenje prometa u mirovanju - zelena parkirališta	broj realiziranih aktivnosti	0	2	zeleni elementi na parkiralištima	2023.-2025.	150.000,00 €	GS	GP, DP, EU
Poticanje tradicijskog uređenja i korištenja prostora	broj realiziranih aktivnosti	0	3	provedene intervencije tradicijskog uređenja	2023.-2027.	450.000,00 €	GS	GP, DP, MKM, EU
Zaštita kulturne baštine i prepoznatih prirodnih vrijednosti	broj realiziranih aktivnosti	0	3	provedene intervencije zaštite baštine	2023.-2027.	1.050.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, MINGOR, FZOE, MKM, EU
Osiguravanje dostupnosti zelenih površina	broj realiziranih aktivnosti	0	2	provedene aktivnosti poboljšanja dostupnosti	2023.-2026.	600.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Revitalizacija prostora oko starog stadiona	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitaliziran prostor oko starog stadiona	2023.-2026.	750.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR, PI
Revitalizacija bivše zgrade udruženja obrtnika	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitalizirana bivša zgrada udruženja obrtnika	2023.-2027.	1.350.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MPGI, PI
Revitalizacija Starog kotara	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitaliziran Stari kotar	2023.-2027.	2.700.000,00 €	GS	GP, DP, MKM, MPGI, FZOE, EU
Revitalizacija prostora i objekta oko Vidikovca	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitalizirana prostor i objekt oko vidikovca	2023.-2026.	300.000,00 €	GS	GP, DP, ŽP, EU, FZOE, MINGOR
Revitalizacija stare zgrade Šumarije	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitalizirana zgrada Šumarije	2023.-2026.	1.200.000,00 €	HŠ	DP, EU
Revitalizacija zgrade Stare žitnice u Gornjem Miholjcu	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitalizirana zgrada Stare žitnice	2023.-2026.	900.000,00 €	PI	PI
Revitalizacija dvorca i prostora oko dvorca	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitaliziran dvorac i pripadajući okoliš	2023.-2030.	2.850.000,00 €	PI	PI, EU, MKM
Revitalizacija zgrade suda	broj realiziranih aktivnosti	0	1	revitalizirana zgrada suda	2023.-2027.	1.500.000,00 €	MPU	MPU, DP, MPGI

Edukacija javnih službenika o zelenoj infrastrukturi i rješenjima temeljenim na prirodi	broj održanih edukacija	0	3	održane edukacije	2023.-2024.	10.000,00 €	GS, GRAS	GP, EU
Edukacije s fokusom na istraživanje mogućnosti financiranja zelene infrastrukture	broj održanih edukacija	0	2	održane edukacije	2023.-2024.	10.000,00 €	GS, GRAS	GP, EU
Osvještavanje lokalne zajednice	broj realiziranih aktivnosti/ projekata	0	5	održane aktivnosti osvještavanja lokalne zajednice	2023.-2027.	5.000,00 €	GS	GP, EU
Radne akcije za očuvanje krajobraznih vrijednosti	broj realiziranih aktivnosti/ projekata	0	5	održane radne akcije	2023.-2027.	5.000,00 €	GS	GP, ŽP
Institucionalna podrška očuvanju krajobraznih vrijednosti u prostornim planovima i razvojnim strategijama	broj realiziranih aktivnosti/ projekata	0	2	krajobrazne vrijednosti naglašene u prostornim planovima i strategijama	2023.-2027.	- €	GS	np
Ograničavanje urbanizacije u prostornim planovima	broj realiziranih aktivnosti/ projekata	0	1	uvedene nove mjere u prostorno-plansku dokumentaciji	2023.-2027.	- €	GS	np
Uključivanje predloženih koridora zelene infrastrukture u buduću prostorno-plansku dokumentaciju (urbane sanacije i zelene urbane obnove)	broj realiziranih aktivnosti/ projekata	0	1	predloženi koridori uključeni u prostorno-plansku dokumentaciju	2023.-2027.	- €	GS	np
Uključivanje zelene infrastrukture u područja ambijentalnih vrijednosti	broj realiziranih aktivnosti/ projekata	0	1	zelena infrastruktura uključena u područja ambijentalne vrijednosti	2023.-2027.	- €	GS	np
Izrada dodatnih i detaljnih analiza i istraživanja vezano uz prirodne i krajobrazne vrijednosti	broj izrađenih analiza i istraživanja	0	1	izrađena studija	2023.-2025.	25.000,00 €	GS	GP, FZOE, EU
Uspostava digitalnog registra (GIS) zelene infrastrukture	broj realiziranih aktivnosti/ projekata	0	1	uspostavljen digitalni registar zelene infrastrukture	2023.-2027.	50.000,00 €	GS	GP, FZOE, EU

Kratice u tablici označavaju sljedeće pojmove:

KRATICA	ZNAČENJE
DP	državni proračun
EU	fondovi i programi Europske unije
FZOE	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
GP	gradski proračun
GRAS	Gradska razvojna agencija Slatine
GS	Grad Slatina
HC	Hrvatske ceste
HŠ	Hrvatske šume
HV	Hrvatske vode
MINGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
MINT	Ministarstvo turizma i sporta
MKM	Ministarstvo kulture i medija
MPGI	Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine
MPU	Ministarstvo pravosuđa i uprave
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
PI	privatni investitori
SPP	Strategija zajedničke poljoprivredne politike RH 2023.
ŽP	županijski proračun
VZ	vjerska zajednica

Popis literature i izvora

13

13. POPIS LITERATURE I IZVORA

- 1) Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju [APPRRR], 2023: *Upisnik poljoprivrednika – broj poljoprivrednih gospodarstava* 31.12.2022., https://www.apprrr.hr/wp-content/uploads/2023/01/Upisnik_poljoprivrednika_broj_PG-a_2022_12_31.xlsx (10.01.2023.)
- 2) Aglomeracija Slatina, 2020: O projektu, <https://www.aglomeracijaslatina.info/oprojektu> (17.02.2023.).
- 3) *Architettura del paesaggio 37*, Associazione Italiana Architettura del Paesaggio, Firenze, 2018
- 4) *Care, Create, Act*, Landscape Architecture Europe, Foundation, Wageningen, 2018.
- 5) *Corine Land Cover Croatia [CLCCro]*, 2018: Pregled podataka po jedinicama lokalne samouprave - Slatina, <http://corine.haop.hr/dash-municipality/03956> (29.12.2022.).
- 6) De Graaf, D. i dr., 2022: *Circular Buildings: constructing a sustainable future*, Holland Circular Hotspot, 2022.
- 7) Detaljni plan uređenja Kućanica – Medinci (Službeni glasnik Grada Slatine, 1/13).
- 8) Državna geodetska uprava [DGU], 2022: Geoportal DGU, <https://geoportal.dgu.hr/> (29.12.2022.).
- 9) Državni hidrometeorološki zavod [DHMZ], 2022a: Oborina i trajanje sijanja Sunca, https://meteo.hr/klima.php?section=klima_pracjenje¶m=klel&Grad=osijek&Mjesec=12&Godina=2022 (30.12.2022.).
- 10) Državni hidrometeorološki zavod [DHMZ], 2022b: Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi, Osijek, https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=osijek (30.12.2022.).
- 11) Državni hidrometeorološki zavod [DHMZ], 2022c: Ukupna mjesečna i godišnja količina oborine, https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k2_1&Godina=2022 (30.12.2022.).
- 12) Državni zavod za statistiku [DZS], 2005: *Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001.*, Zagreb, CD-ROM.
- 13) Državni zavod za statistiku [DZS], 2013: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine*, Rezultati, <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabshtm.htm> (02.01.2023.).
- 14) Državni zavod za statistiku [DZS], 2022a: *Gradovi i općine u statistici*, Statistika u nizu, <https://podaci.dzs.hr/media/bz5hplcj/gradovi-u-statistici.xlsx> (02.01.2023.).

- 15) Državni zavod za statistiku [DZS], 2022b: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine – Stanovništvo po naseljima, https://podaci.dzs.hr/media/rqybclnx/popis_2021-stanovnistvo_po_naseljima.xlsx (02.01.2023.).
- 16) Dumbović Bilušić, B., 2015: Krajolik kao kulturno naslijeđe – metode prepoznavanja, vrjednovanja i zaštite kulturnih krajolika Hrvatske, Zagreb.
- 17) European Green Deal, 2019.
- 18) Ghisellini, P. i dr., 2016: A review on circular economy: the expected transition to a balanced interplay of environmental and economic systems, u *Journal of Cleaner Production*, Vol. 114, 11-32 str.
- 19) Grad Slatina, 2016: Strategija razvoja Grada Slatine za razdoblje 2016. – 2020., Slatina.
- 20) Grad Slatina, 2019: Strategija upravljanja imovinom Grada Slatine 2019. – 2022., Slatina.
- 21) Grad Slatina, 2020a: Plan održivog razvoja Grada Slatine za razdoblje od 2019. do 2027. godine u kontekstu Smart City razvojnog koncepta, Slatina.
- 22) Grad Slatina, 2020b: Plan razvoja turizma Grada Slatine za razdoblje 2020. – 2027. godine, Slatina.
- 23) Grad Slatina, 2021: *Akcijski plan energetske i klimatske održivosti (SECAP) Grada Slatine*, <https://www.slatina.hr/portal/wp-content/uploads/2021/11/Akcijski-plan-energetski-i-klimatski-odrzivog-razvitka-Grada-Slatine.pdf> (30.12.2022.).
- 24) Grad Slatina, 2021b: *Provedbeni program Grada Slatine za razdoblje od 2021. do 2025. godine*, Slatina.
- 25) Grad Slatina, n. d.: Povijesni prikaz razvoja Slatine i okolice, <https://www.slatina.hr/portal/povijest/> (09.01.2023.).
- 26) *Green Infrastructure and Public Health*, European Commission, https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/pdf/Green%20Infrastructure/GI_health.pdf (20.03.2023.)
- 27) *Green infrastructure in urban areas*, Policy brief, ESPON, 2020.
- 28) Hrvatske vode, 2014: *Provedbeni plan obrane od poplava branjenoga područja: Sektor B – Dunav i donja Drava: Branjeno područje 17: Karašica i Vučica*, Zagreb, https://voda.hr/sites/default/files/dokumenti/novosti/2022-07/bp_17_-_provedbeni_plan_obrane_od_poplava.pdf (30.12.2022.).

- 29) Hrvatske vode, 2019: Geoportal Hrvatske vode, Opasnosti od poplava, https://preglednik.voda.hr/?topic=Opasnosti%20od%20poplava&lang=hr&bgLayer=hr.raster.tk-crno-bijeli&layers=hr.karta-opasnosti-od-poplava-srednja-vjerojatnost_2019 (30.12.2022.).
- 30) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje [HZMO], 2023: Statistika, <https://www.mirovinsko.hr/hr/statistika/2064> (10.01.2023.).
- 31) Hrvatski zavod za zapošljavanje [HZZ], 2023: Statistika on-line, <https://statistika.hzz.hr/> (10.01.2023.).
- 32) Informacijski sustav prostornog uređenja [ISPU], Geoportal, <https://ispu.mgipu.hr/#/> (15.01.2023.).
- 33) *Prijedlog Odluke o donošenju Strategije upravljanja imovinom Grada Slatine za razdoblje od 2023. do 2026. godine*, 2023, Grad Slatina, <https://www.slatina.hr/portal/javno-savjetovanje-o-nacrtu-prijedloga-odluke-o-donosanju-strategije-upravljanja-imovinom-grada-slatine-za-razdoblje-od-2023-do-2026-godine/>
- 34) Magaš, D., 2013: *Geografija Hrvatske*, Sveučilište u Zadru, Meridijani, Zadar, Samobor.
- 35) Nacionalni Plan oporavka i otpornosti 2021.-2026., 2021, Vlada RH, Zagreb.
- 36) Nejašmić, I., 2005: *Demogeografija: stanovništvo u prostornim odnosima i procesima*, Školska knjiga, Zagreb.
- 37) New European Bauhaus, 2020.
- 38) Njegač, D., 2002: Istočna Hrvatska, u: Borovac, I. (ur.): *Veliki atlas Hrvatske*, Mozaik knjiga, Zagreb, 254-279.
- 39) OpenStreetMap.org [OSM], 2022: *OpenStreetMap*, <https://www.openstreetmap.org/> (29.12.2022.).
- 40) Priručnik o strateškom planiranju 3.0, 2020, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Zagreb.
- 41) Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine, 2021, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Zagreb.
- 42) Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine, 2021, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Zagreb.
- 43) Proračun Grada Slatine za 2018. godinu i projekcije proračuna za 2019. i 2020. godinu (*Službeni glasnik Grada Slatine* 11/17).
- 44) Proračun Grada Slatine za 2019. godinu i projekcije proračuna za 2020. i 2021. godinu (*Službeni glasnik Grada Slatine* 11/18).

- 45) Proračun Grada Slatine za 2020. godinu i projekcije proračuna za 2021. i 2022. godinu (*Službeni glasnik Grada Slatine 12/19*).
- 46) Proračun Grada Slatine za 2021. godinu i projekcije proračuna za 2022. i 2023. godinu (*Službeni glasnik Grada Slatine 16/20*).
- 47) Proračun Grada Slatine za 2022. godinu i projekcije proračuna za 2023. i 2024. godinu (*Službeni glasnik Grada Slatine 16/21*).
- 48) Proračun Grada Slatine za 2023. godinu i projekcije proračuna za 2024. i 2025. godinu (*Službeni glasnik Grada Slatine 16/22*).
- 49) Prostorni plan uređenja Grada Slatine (*Službeni glasnik Grada Slatine, 6/06, 1/15, 11/21, 13/21*).
- 50) Prostorni plan Virovitičko-podravske županije (*Službeni glasnik Virovitičko-podravske županije, 7a/00, 1/04, 5/07, 1/10, 2/12, 4/12, 2/13, 3/13, 11/18, 2/19, 2/21, 9/21*).
- 51) Sijmons, D., 2008: Greetings from Europe, Landscape & Leisure, Rotterdam.
- 52) Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017, Hrvatski sabor, NN 153/13 i 65/17.
- 53) SUSTAINABLE & CIRCULAR RE-USE of spaces & buildings (handbook), Urban agenda partnership on circular economy, Urban agenda partnership on sustainable use of land and nature-based solutions, 2019.
- 54) Urbanistički plan uređenja „Centar“ Slatina (*Službeni glasnik Grada Slatine, 2/22*).
- 55) Urbanistički plan uređenja „Javorica“ Slatina (*Službeni glasnik Grada Slatine, 2/07*).
- 56) Urbanistički plan uređenja „Lipik“ Slatina (*Službeni glasnik Grada Slatine, 1/15*).
- 57) Urbanistički plan uređenja Grada Slatine (*Službeni glasnik Grada Slatine, 2/07, 1/12, 1/15, 2/22, 3/22*).

Nepublicirani podatci

Državna geodetska uprava [DGU], 2023: snimci iz zraka 1997.-2021.

Državni hidrometeorološki zavod [DHMZ], 2023: Podatci o mjesečnim temperaturama i količinama padalina za klimatološku postaju Slatina-Medinci od 1992. do 2021. godine.

Grad Slatina, 2023: Podatci o postojanju i priključenosti kućanstava i poslovnih subjekata na sustave vodoopskrbe i odvodnje.

Financijska agencija [FINA], 2022: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika sa sjedištem u Slatini u 2021. godini, Zagreb.

Financijska agencija [FINA], 2023: Broj zaposlenih kod poduzetnika u Gradu Slatini 2021. godine prema kategorijama djelatnosti.

Grad Slatina, 2022: Registar nekretnina.

POPIS SLIKA

Slika 1. Oblak riječi (engl. Word cloud) formiran od odgovora na pitanje o viziji.....	18
Slika 2. Geografski i prometni položaj Grada Slatine	24
Slika 3. Naselja Grada Slatine	26
Slika 4. Srednje mjesečne temperature i količine padalina za meteorološku postaju Slatina - Medinci od 1992. do 2021. godine	28
Slika 5. Srednje mjesečne količine padalina na klimatološkoj postaji Slatina – Medinci od 1992. do 2021. godine	29
Slika 6. Srednje mjesečne količine padalina na klimatološkoj postaji Slatina – Medinci od 2014. do 2021. Godine.....	30
Slika 7. Karta staništa s označenim položajem Grada Slatine <i>Izvor: https://www.bioportal.hr/gis/</i>	34
Slika 8. Gustoća naseljenosti po naseljima Grada Slatine 2021. godine.....	35
Slika 9. Broj stanovnika Grada Slatine, naselja Slatina i ostalih naselja na teritoriju Grada Slatine u popisnim godinama od 1961. do 2021. godine	36
Slika 10. Dobno-spolna struktura stanovništva Grada Slatine 2011. i 2021. godine	39
Slika 11. Indeks starosti po naseljima Grada Slatine 2021. godine.....	40
Slika 12. Isječak iz grafičkog dijela Prostornog plana Virovitičko-podravske županije, Prilog 1. Korištenje i namjena površina.....	44
Slika 13. Isječak iz Urbanističkog plana uređenja grada Slatine	46
Slika 14. Kontinuirano izgrađena zona urbanog naselja Slatina 1968. i 2019. godine	54
Slika 15. Promjene površinskog pokrova u razdoblju od 1990. do 2018. godine na području Grada Slatine <i>Izvor: http://corine.haop.hr/map-page, <i>Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I)</i></i>	55
Slika 16. Slatina – promjene i prikaz grada – usporedba aviosnimki iz 1997. g. i 2021. g. <i>Izvor: DGU</i>	63
Slika 17. Udio zaposlenih stanovnika Grada Slatine prema području djelatnosti 2011. godine	67
Slika 18. Broj i udio stanovnika Grada Slatine zaposlenih pri poduzetnicima prema području djelatnosti 2021. godine	69
Slika 19. Sastav stanovništva Grada Slatine starog 15 i više godina prema najvišem završenom stupnju obrazovanja.....	73
Slika 20. Tipologija naselja na području Grada Slatine s obzirom na reljefom uvjetovano formiranje i tradiciju	74
Slika 21. Problemska karta – Ugroze krajobraza Grada Slatine <i>Izvor: <i>Krajobrazna studija Grada Slatine (Prilog I)</i></i>	81

Slika 22. Prikaz odgovora na pitanje <i>Kako biste ocijenili trenutno stanje javnih zelenih i vodenih površina na području Grada Slatine?</i>	82
Slika 23. Prikaz odgovora na pitanje <i>Prema Vašem mišljenju, što je primjer degradiranog krajobraza na području Grada Slatine?</i>	83
Slika 24. Usporedba kružnog i linearnog modela gospodarenja zgradama	86
Slika 25. Lokacija bivše zgrade Udruženja obrtnika	90
Slika 26. Lokacija zgrade Starog kotara	93
Slika 27. Lokacija Hrvatskog doma	94
Slika 28. Lokacija starog nogometnog igrališta	95
Slika 29. UPU Slatine i zone za sanaciju (smeđe)	100
Slika 30. Zone za sanaciju (smeđe) i zone dovršenosti naselja (bež)	101
Slika 31. Javne zelene površine i zone za sanaciju (smeđe).....	102
Slika 32. Zasjenjeni su koridori rekonstrukcije šume, koji prolaze područjem obuhvata UPU Slatine, preklapljeni s javnim zelenim površinama (zeleno) i zonama za sanaciju (smeđe)	103
Slika 33. Odgovor na pitanje <i>Koji su po Vama sadržaji koji nedostaju na području Grada, a mogli bi naći mjesto u trenutno napuštenim ili zapuštenim prostorima i zgradama?</i> , u postocima	107
Slika 34. Koridori rekonstrukcije homogenosti šumskih staništa	118
Slika 35. Javne zelene površine (zeleno) i područje ambijentalnih vrijednosti Slatine (smeđe)	123
Slika 36. Predloženi koridori zelene infrastrukture Slatine (zasjenčano).....	124

POPIS TABLICA

Tablica 1. Broj stanovnika po naseljima Grada Slatine 2021. godine	34
Tablica 2. Pokazatelji prirodnog kretanja stanovništva Grada Slatine od 2012. do 2021. godine	37
Tablica 3. Pokazatelji prostornog kretanja stanovništva Grada Slatine od 2012. do 2021. godine	38
Tablica 4. Mjere prilagodbe klimatskim promjenama definirane Akcijskim planom energetske i klimatski održivog razvitka Grada Slatine	51
Tablica 5. Javne zgrade na teritoriju Grada Slatine 2022. godine.....	57
Tablica 6. Predškolski odgojno-obrazovni objekti na teritoriju Grada Slatine 2022. godine.....	58
Tablica 7. Kulturni objekti na teritoriju Grada Slatine 2022. godine	58
Tablica 8. Sportski objekti na teritoriju Grada Slatine 2022. godine	59
Tablica 9. Nerazvrstane ceste na teritoriju Grada Slatine 2022. godine	60

Tablica 10. Trgovi na teritoriju Grada Slatine 2022. godine	61
Tablica 11. Zelene površine i cvjetni otoci na teritoriju Grada Slatine 2022. godine	61
Tablica 12. Parkovi na teritoriju Grada Slatine 2022. godine	62
Tablica 13. Groblja u Gradu Slatini 2022. godine.....	64
Tablica 14. Broj osiguranika mirovinskog osiguranja pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje na dan 31.12. od 2015. do 2022. godine	65
Tablica 15. Broj zaposlenih stanovnika Grada Slatine na dan 31.03. od 2015. do 2021. godine	66
Tablica 16. Broj nezaposlenih osoba prijavljenih u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.12. od 2015. do 2022. godine	66
Tablica 17. Broj poduzetnika i zaposlenih te osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika Slatine u razdoblju od 2017. do 2021. godine	68
Tablica 18. Podatci o sustavu vodoopskrbe i odvodnje na teritoriju Grada Slatine po naseljima 2023. godine	71
Tablica 19. Broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava po naseljima Grada Slatine na dan 31.12.2022.	72
Tablica 20. Broj turističkih dolazaka i noćenja na teritoriju Grada Slatine od 2015. do 2021. godine	73
Tablica 21. Rashodovne vrijednosti proračunskih programa Grada Slatine u razdjelu za Upravni odjel za razvoj Grada Slatine za 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu	76
Tablica 22. Rashodovne vrijednosti proračunskih programa Grada Slatine u razdjelu za Upravni odjel za razvoj Grada Slatine za 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu	77
Tablica 23. Pregledna tablica strateškog okvira.....	125
Tablica 24. Pokazatelji, okvirni financijski i terminski plan (po strateškim ciljevima)	131